

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΤΟ ΣΚΕΛΟΣ ΤΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

Περιεχόμενα

1. Γενικές εισαγωγικές ερωτήσεις – ακυρωτικές/ ουσίας, αρμοδιότητα, ένδικα μέσα και βοηθήματα	2
2. Η αναθεώρηση στον ΚΔΔ.	14
3. Ανάκληση διοικητικής πράξης	17
4. Το δικαίωμα ακρόασης.....	27
Α. Γενικές ερωτήσεις	27
Β. Η κατοχύρωση του δικαιώματος ακρόασης. Ανάλυση του α.6 ΚΔΔιαδ.....	28
Γ. Οι εξαιρέσεις από το δκμ ακρόασης.....	34
Δ. Οι προϋποθέσεις/ περιορισμοί του δικαιώματος ακρόασης.....	37
Η λυσιτέλεια του δικαιώματος ακρόασης.....	40
Οι συνέπειες από την μη τήρηση του ουσιώδους τύπου του δικαιώματος ακρόασης	40
5. Το άρθρο 32 πδ. Η διατήρηση της δίκη λόγω ιδιαίτερου εννόμου συμφέροντος ...	41
6. Η αστική ευθύνη του κράτους	46
7. Η προσωρινή δικαστική προστασία.....	49
Κοινές παρατηρήσεις και επί δίκη ουσίας και επί ακυρωτικής:	49
Ειδικότερα για την δίκη ουσίας κάποιες ερωτήσεις:	55
Ειδικότερα επί αγωγής – η προσωρινή επιδίκαση απαίτησης:	56
8. Η διοικητική σύμβαση	58
Γενικές / επαναληπτικές ερωτήσεις:	61
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΕΣ, ΕΦ’ ΟΛΗΣ ΤΗΣ ΥΛΗΣ ΠΟΥ ΠΙΘΑΝΟΝ ΝΑ ΕΡΩΤΗΘΟΥΝ	67

1. Γενικές εισαγωγικές ερωτήσεις – ακυρωτικές/ ουσίας, αρμοδιότητα, ένδικα μέσα και βοηθήματα

1. Ποια η διαφορά των διαφορών ουσίας και των διαφορών ακυρώσεως;

Για να καταλάβω ποιες είναι, όσες λέει ο νόμος ρητά ότι είναι ουσίας είναι ουσίας, αλλιώς είναι ακυρώσεως. ***Αν είναι ουσίας, κάνει κάτι διαφορετικά ο δικαστής της ουσίας;*** Μπορεί όχι μόνο να ακυρώσει αλλά και να τροποποιήσει αλλά και να προχωρήσει και πιο βαθιά στον έλεγχο των περιστατικών. Μπορεί να ελέγξει την υπαγωγή σε αόριστες αξιολογικές έννοιες → ελέγχει βαθύτερα την ουσία των πραγματικών περιστατικών. Τι κάνει λοιπόν: ελέγχει βαθύτερα τα πραγματικά περιστατικά + μπορεί να ακυρώσει αλλά και να τροποποιήσει μια πράξη

Σημειώνεται πως λόγω του Σ95 υπάρχει τεκμήριο για τις διαφορές ακυρώσεως και αυτός είναι ακριβώς ο λόγος για τον οποίο ο νομοθέτης πρέπει ρητά να έχει ορίσει ότι μια διαφορά είναι ουσίας.

2. Πείτε κάποιες διαφορές ουσίας (με μια υποτυπώδη χρονολογική σειρά)

Πρώτα οι φορολογικές. Μετά οι κοινωνικοασφαλιστικές και μετά αυτές του 1406/83 → οι φορολογικές [το λέει και ο κώδικας φορολογικής δικονομίας- αφορούν φόρους, τέλη, δασμούς, κυρώσεις φορολογικές]. Μετά κοινωνικοασφαλιστικές [α. 7 του 702/77 με κύρια διαφορά αυτή του ασφαλιζόμενου και του ΕΦΚΑ]. Ο ν.702/77 είναι βασικότερος νόμος. Το α.1 έχει τις ακυρωτικές του εφετείου. Μετά έρχεται ο 1406/83 → αστική ευθύνη του κράτους, οι διαφορές από συμβάσεις αλλά και οι διαφορές εκτελέσεως, σήματα, μεταλλεία, λατομεία. Με βάσει το α. 66 του ν. 4055/2012, όλες οι κυρώσεις είναι ουσίας, με κάποιες εξαιρέσεις όπως τις κυρώσεις που τίθενται από την Τράπεζα της Ελλάδος.¹

Άρα η σειρά με την οποία θα διακρίνω κιόλας αν έχω διαφορά ουσίας είναι να τσεκάρω: έχω διαφορά φορολογική; Μετά, έχω διαφορά κοινωνικοασφαλιστική; Μετά, η διαφορά υπάγεται στον νόμο 1406/83; Αν όχι, τότε η διαφορά μάλλον είναι ακυρωτική λόγω και του Σ95.

Άλλα παραδείγματα διαφορών ουσίας από τον 1406/83 είναι οι διαφορές που αναφύονται κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας για χορήγηση και ανάκληση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας και την επιβολή κυρώσεων κατά την λειτουργία καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος (πχ εστιατορίου).

3. Ποιο το πεδίο εφαρμογής του κώδικα διοικητικής δικονομίας;

Μεγάλη σημασία να το γνωρίζουμε. Α.1 : **διαφορές ουσίας + από τακτικά διοικητικά δικαστήρια** [αν δεν πούμε το δεύτερο σκέλος θα μας ρωτήσει για το ποιες ουσίας δικάζει το ΣτΕ]. Αυτές ποιες είναι όντως; [**Υπάρχουν διαφορές ουσίας που πηγάζουν**

¹ Πρόστιμα που προσβάλλονται με αίτηση ακυρώσεως ΚΑΙ ΟΧΙ ΜΕ ΠΡΟΣΦΥΓΗ: πρόστιμο για αυθαίρετο, υπαίθριες διαφημίσεις, από ανεξάρτητες αρχές, από Τράπεζα της Ελλάδος και από Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς // α. 66 ν. 4055/2012

στο Στε;] → μια ΣΟΣ ουσίας που πάει στο ΣτΕ: ΥΠΑΛΛΗΛΙΚΗ ΠΡΟΣΦΥΓΗ: Σ103.4. αυτές, που ας μην ξεχνάμε είναι για ποινές [αργία και υποβιβασμός] αυτές οι βαρύτερες πάνε στο ΣτΕ. Οι ελαφρότερες κυρώσεις [πχ στέρηση μισθού]; Πάνε στο διοικητικό εφετείο.

Σημειώνεται πως αν και πράγματι πρόκειται για διαφορά ουσίας που υπάγεται στην αρμοδιότητα του ΣτΕ, εφαρμόζεται το πδ18/89.

4. Υπάρχουν ακυρωτικές διαφορές που δεν πηγαίνουν στο Στε; Κάποια που πάει στο πρωτοδικείο;

Κατά τεκμήριο, οι ακυρωτικές υποθέσεις εκδικάζονται από το ΣτΕ. Υπάρχουν ωστόσο και εξαιρέσεις.

Προσοχή δεν ρωτάει για εφετείο, αλλά για ακυρωτική που πάει στο πρωτοδικείο. ΑΛΛΟΔΑΠΕΣ. Αυτές πάνε στο πρωτοδικείο. Πιο συγκεκριμένα, από το Διοικητικό πρωτοδικείο εκδικάζονται υποθέσεις από ατομικές διοικητικές πράξεις, οι οποίες εκδίδονται κατ' εφαρμογή των διατάξεων της νομοθεσίας περί αλλοδαπών [ν. 3068/2002].

5. Υπάρχει κάποια ακυρωτική που πάει στο Εφετείο;

Για αυτές έχουμε περισσότερα να πούμε. Αυτές προκύπτουν από τον ν. 702/77 και πρόκειται για υποθέσεις που εκδικάζονται από το τριμελές διοικητικό εφετείο.

Υπάρχουν πάρα πολλές που πάνε φυσικά στο εφετείο: πρώτα είναι κάποιες **υπαλληλικές**. Ποιες είναι ακυρωτικές του εφετείου [ΟΧΙ υπαλληλική προσφυγή που όπως είπαμε είναι ουσίας που απλά εκδικάζεται από το ΣτΕ]; → υπηρεσιακές μεταβολές, που αφορούν την υπηρεσιακή κατάσταση των υπαλλήλων [πχ είσοδος, διορισμός, μετάθεση, μετάταξη, μετακίνηση, έξοδος (απομάκρυνση λόγω 35ετίας όχι η απόλυση)]. **ΕΝΤΟΥΤΟΙΣ**, τα λεφτά, οι διαφορές για δεδουλευμένες ή μη αποδοχές υπαλλήλων; Α.1.2.θ του ν. 1406/83. [παρενθετική ερώτηση → **Γιατί αναφέρεται ο όρος “δεδουλευμένες και μη” στο άρθρο 1 ν. 1406/83;** Παλαιότερα ήταν ουσίας οι μεν και οι μελλοντικές ήταν ακυρωτικές. Μετά όμως, το διευκρίνισαν πως είναι το ίδιο.]

Επίσης: **Πολεοδομικές** [οικοδομικές άδειες και αυθαίρετα αλλά και προσκύρωση ακινήτου] α.1 ν.702/77. **Εκπαιδευτικές**. Διαφορές για νομοθεσία φοιτητών πχ αλλά και αυτές που αφορούν τα ιδιωτικά σχολεία. Διαφορές για **υπαίθριες διαφημίσεις** [κανόνες πχ να μην είναι πολύ μεγάλες ώστε πχ να μην αποσπούν πολύ τον οδηγό] και είναι στα όρια του πολεοδομικού.

Άδεια ενός καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος είναι ουσίας, οι επαγγελματικές όμως είναι ακυρώσεως. Για θέματα επαγγελματικά και επαγγελματικής αδείας είναι θέματα ακυρώσεως. Αν όμως αφορά την υγειονομική φύση είναι ουσίας.

Αν ασκηθεί αίτηση ακυρώσεως στο ΣτΕ ενώ πρέπει να ασκηθεί στο διοικητικό εφετείο, το ΣτΕ θα παραπέμψει. Βλέπω το α. 67 πδ, το α. 2 702/77 αλλά και το 34.1 του ν. 1968/91, σύμφωνα με το οποίο το ΣτΕ παραπέμπει όμως μπορεί και να κρατήσει την υπόθεση υπό 2 σωρευτικές προϋποθέσεις: α) ότι υπάρχει σπουδαίος λόγος και β) ότι η υπόθεση υπόκειται σε έφεση.²

6. Ποια η διαφορά ατομικής και κανονιστικής διοικητικής πράξης; Τι είναι οι γενικές διοικητικές πράξεις;

Διευκρινίζεται πως η διαφορά έγκειται στο εύρος των αποδεκτών των εκάστοτε πράξεων. Με άλλα λόγια, **Ατομική** = ειδική και συγκεκριμένη ενώ η **κανονιστική** = γενική και αφηρημένη. Τι σημαίνει το **ειδική**; Αφορά το πεδίο εφαρμογής. Ειδική και γενική αφορά τα **πρόσωπα**. Το ειδικώς αφορά συγκεκριμένο πρόσωπο ή πρόσωπα. [Υπάρχει και η σωρευτική ατομική που ναι μεν δεν είναι κανονιστική και άρα γενική αλλά αναφέρεται σε περισσότερα άτομα - **ατομική σωρευτική**: πχ η κλήτευση στρατών]. Θέλω την ειδικότητα του προσώπου για να είναι ατομική. Το **συγκεκριμένη** τι αφορά; **Περίπτώσεις**. Άρα **συγκεκριμένο πρόσωπο/ πρόσωπα και συγκεκριμένη περίπτωση**. Το αντίστροφο ισχύει για τις κανονιστικές.

Ανάμεσα: **γενικές διοικητικές**- γενικές [αόριστο αριθμό προσώπων για συγκεκριμένη πράξη]. Παράδειγμα γενικής διοικητικής: όλες οι εμπράγματα [πχ κήρυξη απαλλοτριώσεως, μην πατάτε το πράσινο [ταμπέλα] ή ακόμα κήρυξη αναδασώσεως αλλά και κήρυξη διατηρητέων. Μοιράζονται το γενικό αλλά για **συγκεκριμένη** πράξη [συγκεκριμένη = αφορά μια συγκεκριμένη πράξη].

Άρα ατομική διοικητική = [ορισμός Δαγτόγλου]. **Είναι η πράξη μιας διοικητικής αρχής** [είναι οργανικό το κριτήριο στην Ελλάδα, ένα ΝΠΙΔ δεν μπορεί] **με την οποία ρυθμίζεται μια έννομη σχέση διοικητικού δικαίου, κυριαρχικά, με έννομη ρύθμιση ειδική και συγκεκριμένη με εξωτερικές έννομες συνέπειες και άμεση νομική ισχύ** **[βασικά στοιχεία: 1) ρύθμιση ειδική, 2) ρύθμιση συγκεκριμένη, 3) με εξωτερικές έννομες συνέπειες και 4) με άμεση ισχύ]**.

7. Ο παρεμπόμπων έλεγχος νομιμότητας γενικών διοικητικών πράξεων επιτρέπεται; Ποιες είναι οι εξαιρέσεις που επιτρέπεται;

Ο παρεμπόμπων έλεγχος των **ατομικών** διοικητικών πράξεων σίγουρα **δεν επιτρέπεται**. Λόγος απαγόρευσης είναι το τεκμήριο νομιμότητας που τις διακατέχει. Των ατομικών όχι λοιπόν. Αλλά υπάρχουν μερικές **εξαιρέσεις** που επιτρέπεται ο παρεμπόμπων έλεγχος νομιμότητας των ατομικών → Πιο χαρακτηριστική περίπτωση: η αγωγή – στο πλαίσιο της επιτρέπεται αυτός ο έλεγχος για να κριθεί παράνομη και ζημιογόνος. Επίσης, στο ελεγκτικό συνέδριο αλλά και στο πλαίσιο της πολιτικής και ποινικής δικαιοδοσίας

² Σημειώνεται ότι πάντα οι κανονιστικές πράξεις προσβάλλονται στο ΣτΕ. Αν καταλάθος προσβληθεί στο εφετείο, το εφετείο δεν θα απορρίψει βάσει του 2.3 702/77 αλλά βάσει του 34.1 του ν. 1968/91 θα παραπέμψει. Σωστό είναι ότι παραπέμπει επειδή πρόκειται για νεότερη και ειδική διάταξη.

Το μόρφωμα των **γενικών διοικητικών πράξεων** φτιάχτηκε ακριβώς για αυτόν τον λόγο για να **επιτρέπεται** ο παρεμπίπτων έλεγχος των πράξεων που εκδίδονται ως γενικών διοικητικών [λειτουργούν σαν κανονιστικές].

Επιτρέπεται ο έλεγχος των **κανονιστικών**; **Ναι..**

8. Τι είναι η σύνθετη διοικητική ενέργεια;

Μπλοκ πράξεων που καταλήγουν σε μία και απορροφά τις προηγούμενες. Το σφάλμα της προηγούμενης και μη ελεγχόμενης οδηγεί στο σφάλμα και της τελικής. Άρα και στην σύνθετη υπάρχει παρεμπίπτων έλεγχος.

Ένα παράδειγμα μιας σύνθετης διοικητικής ενέργειας είναι η προκήρυξη κατάληψης θέσεως μέσω του ΑΣΕΠ. Η σύνθετη αυτή διοικητική ενέργεια περιλαμβάνει την πορκήρυξη αλλά και την συγκρότηση του πίνακα κατάταξης μετά. Το point είναι ότι οι πράξεις μιας σύνθετης διοικητικής ενέργειας εκδίδονται στο πλαίσιο της ίδιας νομοθεσίας, η οποία περαιτέρω προβλέπει την διαδοχική έκδοση των πράξεων αποσκοπώντας σε μια έκδοση μιας τελικής πράξης.

9. Ποια τα ένδικα μέσα του κδδ;

Ένδικα μέσα του ΚΔΔ α. 81 ΚΔΔ:

Ανακοπή ερημοδικίας:

- Αν δεν κλήθηκε καθόλου, σωστά ή εμπροθέσμως. **Υπάρχει ανακοπή ερημοδικίας στο ΣτΕ**; Στην θέση της υπάρχει η αίτηση επανασυζητήσεως.
- Η ανακοπή από διαφορά δημοσίου δικαίου και αυτή του ΚΕΔΕ (Κώδικας Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων) για ιδιωτικού δικαίου διαφορές³.

Έφεση:

- Έφεση ουσίας. **Έχουμε έφεση στο ΣτΕ**; Έφεση ουσίας και ακυρωτική έφεση, που η τελευταία είναι για τις διαφορές του 702/77. Μερικές είναι ανέκκλητες μάλιστα, που είναι και το α.5^A του 702/77.

Αίτηση αναθεώρησης:

- Αντιστοιχεί σε ποιο μέσο των άλλων δικονομιών; Στην αναψηλάφηση [να βρούμε την αλήθεια, και προς όφελος της αλήθειας ξεπερνά και δεδικασμένο και όλα].

Τριτανακοπή:

- Καθυστερημένη παρέμβαση. Ρίσκο γιατί άλλο να παρεμβαίνεις στην δίκη και άλλο να έχεις χάσει και να πας. Σημειώνεται πως η παρέμβαση στην ακυρωτική λέγεται πρόσθετη και είναι μόνο υπέρ της Διοικήσεως. Κύρια υπάρχει μόνο για την αγωγή και ούτε καν για την προσφυγή [=λογικό αυτό, αφού για το κύρος μιας διοικητικής πράξης δεν μπορείς να πεις «είναι δικό μου!» που λες στην κύρια παρέμβαση]

³ Δες πιο κάτω για το ένδικο βοήθημα της ανακοπής

10. Ποιες είναι οι προθεσμίες;

16 είναι οι σημαντικές προθεσμίες που πιθανόν θα μας ρωτήσει. Δες φυλλάδιο για σχεδιαγράμματα διοικητικής δικονομίας για να δεις τις απαντήσεις από τις σημαντικότερες προθεσμίες.

11. Ποια η διαφορά ένδικου βοηθήματος με ενδίκων μέσων;

Διαφορά: εισάγει το ένα ενώ το άλλο προσβάλλει. Το εισαγωγικό είναι κατά διοικητικής πράξεως ενώ αν είναι αγωγή που ζητάς χρήματα. Υπάρχει και ένα βοήθημα που είναι εισαγωγικό που λέγεται έφεσης ως εισαγωγικό, στο ελεγκτικό συνέδριο.

12. Ποια είναι η απαρτία συλλογικού οργάνου; + Πόσο καιρό πριν καλούνται τα συλλογικά όργανα;

Η ερωτήσεως αυτές κινούνται γύρω από το άρθρο 14 του ΚΔΔιαδ.

Παρα.1:

Περισσότερους από τους μισούς τουλάχιστον πχ αν έχει 9 να έχει 5. Το να έχει περισσότερους από τους μισούς καλείται απαρτία. Αν δεν έχει απαρτία την πρώτη φορά, με πόσους έχει την δεύτερη; Το $\frac{1}{3}$ // α. 14 ΚΔΔιαδ. Λέει το άρθρο τουλάχιστον το $\frac{1}{3}$. Τουλάχιστον 3 είναι η σωστή απάντηση, αφού στο ΚΔΔιαδ14 λέει το τελευταίο εδάφιο πως δεν μπορεί να είναι λιγότερα των 3 τακτικών ή αναπληρωματικών μελών τα μέλη που θα συνεδριάσουν την δεύτερη φορά.

Παρα.2:

Πώς καλούνται τα μέλη των συλλογικών οργάνων/ πώς γίνεται η κλήση και πόσο καιρό πριν καλείται; 14.2// τουλάχιστον 48 ώρες πριν// ακόμα και με μήνυμα αρκεί να φαίνεται η ημερομηνία. Πιο συγκεκριμένα, ο πρόεδρος είναι αυτός που προσδιορίζει την ημέρα, ώρα και τον τόπο των συνεδριάσεων και καλεί τα μέλη. Η πρόσκληση γνωστοποιείται από τον γραμματέα τουλάχιστον 48 ώρες πριν από την συνεδρίαση και μπορεί να γίνει τηλεφωνικώς πχ ή με οποιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο. Σημειώνονται επίσης από τον νόμο τα εξής:

¹ Η προθεσμία αυτή μπορεί, σε περίπτωση κατεπείγοντος, να συντμηθεί, η πρόσκληση όμως, τότε, πρέπει να είναι έγγραφη και να βεβαιώνονται σε αυτήν οι λόγοι που κατέστησαν τη σύντμηση αναγκαία.

² Πρόσκληση των μελών του συλλογικού οργάνου δεν απαιτείται όταν οι συνεδριάσεις γίνονται σε ημερομηνίες τακτές, που ορίζονται με απόφασή του, η οποία και γνωστοποιείται στα μέλη του.

³ Πρόσκληση δεν απαιτείται, επίσης, όταν μέλος έχει δηλώσει, πριν από τη συνεδρίαση, κώλυμα συμμετοχής του σε αυτήν, ή όταν το κώλυμα τούτο είναι γνωστό στον πρόεδρο του συλλογικού οργάνου.

13. Πώς χαρακτηρίζεται η παρέμβαση της ακυρωτικής δίκης; Πώς ασκείται η παρέμβαση;

Στην ακυρωτική δίκη έχουμε μόνο πρόσθετη παρέμβαση και δη μόνο υπέρ του κύρους της πράξης, πδ49. Αυτό είναι λογικό αφού σε μια ακυρωτική δίκη, το παιχνίδι είναι μόνο το κύρος ή όχι της πράξης. Αντίθετα, δεν είναι κάτι χρηματικό [όπως στην αγωγή όπου και μόνο εκεί επιτρέπεται κύρια αγωγή], όπου μπορείς να πεις κάτι είναι δικό μου! [=κύρια παρέμβαση].

Σημειώνεται πως η παρέμβαση στην ακυρωτική δίκη [αλλά παρομοίως ασκείται και στην δίκη ουσίας] ασκείται με κατάθεση αλλά και κοινοποίηση με επιμέλεια του παρεμβαίνοντος, 6 τουλάχιστον πλήρεις μέρες πριν από την συζήτηση. Προσέχω μάλιστα εδώ την λέξη πλήρεις [όπου πλήρης σημαίνει πως δεν υπολογίζω ούτε την τελευταία μέρα λήξης της προθεσμίας]. Το αυτό ισχύει και στον ΚΔΔ114.2 όπου ασκείται η παρέμβαση με κατάθεση και επίδοση με φροντίδα του παρεμβαίνοντος 6 πλήρεις μέρες πριν την συζήτηση.

14. Πώς ασκείται η ανακοίνωση δίκης στο πδ 18/89 και στον κδδ;

Αναφέρεται σε 3μερείς σχέσεις. Με επίδοση του δικογράφου της αιτήσεως ακυρώσεως ή της προσφυγής, με επίδοση ή στον αντίδικό μου, σε 20 μέρες πριν την δίκη. Αν δεν παρέμβει, χάνει το δκμ τριτανακοπής βάσει του 51.2. **Ποιος κάνει την ανακοίνωση της δίκης στην ακυρωτική δίκη;** Και εγώ και ο εισηγητής. **Στον ΚΔΔ; Ποιος κάνει;** Ο προσφεύγων.

15. Έχουμε αναγκαστική ομοδικία στον κδδ;

Ο ΚΔΔ αναφέρεται μόνο σε 4 περιπτώσεις αναγκαστικής ομοδικίας, όμοιες με της πολιτικής, εντούτοις και ο δικονομικός εγγυητής μπορεί να ενταχθεί σε αυτές τις περιπτώσεις με αναλογική εφαρμογή (αναλογική επειδή ο δικονομικός εγγυητής δεν αναφέρεται στον ΚΔΔ)

16. Κλήση πριν την δικάσιμο:

Κλήση πριν την δικάσιμο στην ακυρωτική: 20 ενώ στην ουσίας 60 και 12.

17. Πόσες διοικητικές προσφυγές γνωρίζεις;

Αίτηση θεραπείας και ιεραρχική (απλές είναι δύο), ενδικοφανής, ειδική (που ακυρώνει). 3 στις 4 ακυρώνουν. Ο δικαστής εξαφανίζει.

Πιο αναλυτικά, αίτηση θεραπείας και ιεραρχική προσφυγή προκύπτουν ακόμα και να μην τις αναφέρει ο νόμος κατά μιας πράξης και προκύπτουν από το γενικότερο δικαίωμα αναφοράς στις αρχές. Αντίθετα, η ειδική διοικητική προσφυγή και η

ενδικοφανής πρέπει να προβλέπονται «ρητώς» στον νόμο. Η πρώτη οδηγεί μόνο σε έλεγχο νομιμότητας ενώ η δεύτερη σε έλεγχο νομιμότητας και ουσίας.

18. Ποιος είναι ο φτωχότερος ΚΔΔ του κόσμου;

Ο ελληνικός είναι η απάντηση. Γιατί; → δεν περιέχει δικαιο του αποτελέσματος, δηλαδή δεν περιέχει διατάξεις αναφορικά με το δικαιο περί την ανάκληση της πράξεως. Στην Ελλάδα αυτό δεν έγινε δεκτό λόγω ανεπιτυχούς παρέμβασης του ΣτΕ. Έτσι, λοιπόν, δεν περιέχει δικαιο του αποτελέσματος [ανακλήσεως] ο ΚΔΔ. Ως προς το δικαιο της διαδικασίας δεν είναι επαρκής. Με λίγα λόγια, θεωρούνται όλα τα στάδια μέχρι και την έκδοση της πράξεως για αυτό δεν υπάρχουν άρθρα περί ανακλήσεως στον ΚΔΔ.

19. Για ποια στοιχεία της ενδικοφανούς προσφυγής πρέπει να ενημερώνεται ο πολίτης;

4 στοιχεία: ενώπιον ποιου οργάνου – νομικό καθεστώς της ενδικοφανούς προσφυγής – προθεσμία άσκησής της – συνέπειες μη άσκησής της

Το ένδικο βοήθημα της εφέσεως σε δίκη ουσίας και ακυρώσεως

ΟΥΣΙΑΣ, α. 92 επ.	ΑΚΥΡΩΤΙΚΗ, α. 58-67
<u>Διά καταθέσεως και όχι επιδόσεως</u>, 126.2 ΚΔΔ – προθεσμία 60 ημερών, 86.1 ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ: 1) Πού και πότε; ΚΔΔ94, ΚΔΔ126.2 – μέσα σε 60 μέρες από την επίδοση της προσβαλλόμενης απόφασης από την γραμματεία – στην γραμματεία που εξέδωσε την προσβαλλόμενη – με δικόγραφο * ανώτατο όριο 3 έτη από την δημοσίευση της απόφασης (δεν αναστέλλεται η προθεσμία αυτή) 2) <u>Όριο του εκκλητού</u>: 92 ΚΔΔ – άνω των 5χιλ ευρώ και άνω των 3χιλ για περιπτώσεις όπως διεκδίκηση αποδοχών από το Δημόσιο ή στις κοινωνικοασφαλιστικές υποθέσεις. Αποφάσεις που δεν έχουν χρηματικό αντικείμενο δεν υπόκεινται σε χρηματικό περιορισμό. Το ποσό της έφεσης προσδιορίζεται από το αμφισβητούμενο με την έφεση ποσό, 92.2.γ – ΟΧΙ το ποσό που επιδίκασε η εκκαλουμένη απόφαση – πχ ζήτηγε 12χιλ και το πρωτοβάθμιο του επιδίκασε 4χιλ. το αμφισβητούμενο ποσό είναι 8χιλ που υπερβαίνει και το όριο του εκκλητού * αν έχω αυτοτελή ποσά, πχ πρόστιμα, τα κοιτάζω αυτοτελώς αν περνούν το όριο [92.2.δ] – πχ με πρόστιμο 1000 για 50 εργαζομένους που είναι ανασφάλιστοι * για τον κάθε ομόδικο κρίνεται επίσης χωριστά το ποσό Εξαιρέσεις από το όριο του εκκλητού: 92.4ΚΔΔ * στο 92.4 έχω έφεση και ανεξαρτήτως ποσού για κάποιες πχ φορολογικές διαφορές. Επίσης πάντοτε έφεση ασκείται για ζητήματα αρμοδιότητας, νόμιμης συγκρότησης και σύνθεσης και για διαφορές με αντικείμενο περιοδική παροχή	<u>Διά καταθέσεως και όχι κοινοποίησεως</u> (19.5) – προθεσμία 60 ημερών ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΑ: 1) <u>Εκκλητές αποφάσεις ενώπιον του ΣτΕ</u>: οριστική απόφαση του Δεφ (α.1 702/77) επί αιτ. ακυρώσεως ή τριτανακοπής [πχ πολεοδομικές] ΟΧΙ 1. αποφάσεις του ΣτΕ (α58 + α 5 702/77). 2. ΠΡΟΣΟΧΗ στις αποφάσεις 5^Α που είναι ανέκκλητες! [πχ αφορώσες τον διορισμό υπαλλήλων (α.1.α,β,γ), την εκαπιδευτική νομοθεσία (α.1.δ,ε), τις επαγγελματικές άδειες και την νομοθεσία ΟΤΑ] - Ωστόσο έχουμε και την εξαίρεση της εξαίρεσης, πχ για τις υπαλληλικές που δεν υπόκεινται στην διαδικασία επιλογής μέσω του ΑΣΕΠ ή μονιμοποίηση των σωμάτων ασφαλείας ή πχ εκαπιδευτικές ααγγνώριση τίτλων σπουδών της αλλοδαπής μέσω ΔΟΑΤΑΠ → στο 5^Α (ακόμα και αν δεν έχουμε εξαίρεση της εξαίρεσης, δυνατή η κατ' άλμα έφεση αν αντισυνταγματική μια διάταξη) 2) <u>Μνεία στην νομολογία</u>: δεν υπάρχει καθόλου αντίστοιχη νομολογία ΣτΕ/ υπάρχει αντίθετη ΣτΕ ή άλλου ανώτατου δικαστηρίου. Η σχετική μνεία πρέπει να γίνεται στο εισαγωγικό δικόγραφο και ΟΧΙ σε αυτό των προσθέτων λόγων ή της εφέσεως

<u>3) έννομο συμφέρον:</u> κατά την άσκηση, συζήτηση και διάσκεψη	<u>3) Πού και προθεσμία:</u> Ασκείται εντός 60 ημερών μέσω κατάθεσης στην γραμματεία του Δεφ που εξέδωσε την εκκαλουμένη (19.5 πδ – METABIBAZETAI AMELLHTI STO ΣτΕ) από την επόμενη της επιμελεία του διαδικού γενομένης κοινοποιήσεως [της πρωτοβάθμιας απόφασης*] και το αργότερο εντός 1 έτους (δεν αναστέλλεται η προθεσμία αυτή) από την δημοσίευση της αποφάσεως (όχι από γνώση ή κοινοποίηση) (*το δικαστήριο δεν κοινοποιεί την πρωτόβαθμη απόφαση – ο διάδικος πρέπει να είναι επιμελής)
Είναι πρόβλημα η καταχρηστική προθεσμία να εκκινά χωρίς την βάση της γνώσεως; Ναι η καταχρηστική προθεσμία είναι προβληματική στα ένδικα βοηθήματα. Αντίκειται στο ΕΣΔΑ6 [βλ. Τσιρώνης κατά Ελλάδος] Μετά την προθεσμία έφεση → έφεση υπέρ του νόμου για ενότητα νομολογίας [58.4 → 19.5 πδ 18/89]	
	Αν ο υπουργός δεν εκλήθη νομότυπα, μπορεί να ασκήσει έφεση; Το ΣτΕ ελέγχει αυτεπαγγέλτως την νομιμότητα των κλήσεων στην πρωτοβάθμια δίκη και αν πχ ο Υπουργός δεν εκλήθη στην πρωτοβάθμια θα αναπέμψει την υπόθεση στο εφετείο, προκειμένου να παραστεί νομότυπα ο Υπουργός Όταν διαπιστώσει την ακυρότητα της κλήσης μπορεί να αναπέμψει ή να κρατήσει την διαφορά, αν συντρέχει σπουδαίος λόγος και υπόκειται σε έφεση η διαφορά (34.1 ν. 1968/91)
Ασκεί έφεση ο διάδικος της πρωτοβάθμιας – και ο παρεμβαίνων σε πρώτο βαθμό	

Δυνατή η παρέμβαση, 113ΚΔΔ	Δυνατή η άσκηση παρέμβασης για πρώτη φορά 2βαθμίως (<u>παρέμβαση = κατάθεση + επίδοση</u>). Επίσης και πρόσθετοι λόγοι μπορούν να ασκηθούν (<u>κατάθεση + επίδοση</u>). <u>Το δικόγραφο των προσθέτων λόγων κατατίθεται στο ΣτΕ και όχι εκεί που κατατέθηκε η έφεση.</u> Η παρέμβαση μπορεί να γίνει σε κάθε είδους έφεση; Και ύστερα από απορριπτική πρωτοβάθμια απόφαση και ύστερα από ακυρωτική; Όχι, μόνο σε εφέσεις που ασκούνται κατά ακυρωτικών αποφάσεων (που δέχονται εν ολίγοις την αίτηση ακυρώσεως), αφού η παρέμβαση μπορεί να γίνει μόνο υπέρ της διατήρησης (εδώ αναβίωσης) της πράξης.
<u>Λόγοι εφέσεως</u>: σαφείς και ορισμένοι – να αποδίδει συγκεκριμένη πλημμέλεια. Οι πρόσθετοι λόγοι, 131, περιορίζονται μέσα στα όρια του μεταβιβαστικού αποτελέσματος της έφεσης, 97ΚΔΔ + όχι μεταβολή αντικειμένου, 96 αλλά ναι παρεπόμενα και νέοι πραγματικοί (όχι νομικοί) ισχυρισμοί που δικαιολογημένα δεν είχαν προβληθεί και αφορούν προβληθέντα πρωτοβαθμίως κεφάλαια [96.2] ΟΧΙ όμως με υπόμνημα + όχι συμπλήρωση αυτών με υπόμνημα. Όμως για τα αποδεικτικά μέσα ισχύει ότι για να προσφερθούν πρέπει να είναι οψιγενή (νομολογία) <u>ακόμα και αν αφορούν απόδειξη ισχυρισμών που είχαν προβληθεί πρωτοβαθμίως. Επίσης προβληματικά αποδεικτικά μέσα πρωτοβαθμίως.</u> Αυτεπαγγέλτως εξεταζόμενοι λόγοι: ΚΔΔ97 ➔ 79.1 (➔ όχι πχ τήρηση της προηγούμενης ακρόασης αλλά ναι το αν εξεδόθη από αναρμόδιο όργανο). 97.2 αναφορικά με την πρωτοβάθμια πράξη [δικαιοδοσία, αρμοδιότητα, συγκρότηση] * <i>ΟΧΙ προβολή λόγων ανακοπερημοδ, 93.2 [αυτοτέλεια κάθε ένδικου μέσου]</i>	<u>Λόγοι εφέσεως</u>: μια αόριστη έφεση δεν μπορεί να θεραπευθεί με λόγους εφέσεως στο υπόμνημα * <i>όχι προβολή λόγων αιτήσεως επανασυζητήσεως [αυτοτέλεια κάθε ένδικου βοηθήματος]</i>

<i>Αν ασκηθεί ανακοπή ερημοδικίας πρώτα, μετά με έφεση μπορώ να προσβάλλω την αρχική απόφαση αλλά και αυτή που εκδόθηκε μετά την ανακοπή</i>	
<u>Ανασταλτικό αποτέλεσμα:</u> Εκτός από την έφεση επί αγωγής, η έφεση επί προσφυγής δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα → * 99 ΚΔΔ – αυτόματο ανασταλτικό αποτέλεσμα αγωγής 206-209: δυνατή η αναστολή δικαστικής απόφασης και αυτό ζητάμε καταρχήν. Από το 88.1.β προκύπτει όμως ότι μπορεί να ζητηθεί και η αναστολή της διοικητικής πράξεως.	<u>Ανασταλτικό αποτέλεσμα:</u> Δυνατή η εφαρμογή του α 52 και αναστολή της διοικητικής πράξης (όχι της πρωτόδικης απόφασης) (α. 65 vs α.62)
Χειροτέρευση θέσης δεκτή αν ασκηθεί αντίθετη έφεση ή αντέφεση ή αν συντρέχουν <u>όροι του 97 (αυτεγγέλτως εξεταζόμενοι λόγοι)→ 79.1 [98ΚΔΔ]</u>	
ΝΑΙ αντέφεση – ΚΔΔ100: ασκείται με κατάθεση και επίδοση/ κοινοποίηση 6 πλήρεις μέρες πριν από την συζήτηση [100.3 + 114.2] για εκκληθέντα κεφάλαια. Έχει σημασία το αν ασκήθηκε πριν ή μετά το πέρας της προθεσμίας έφεσης για το αν θα απορριφθεί και η αντέφεση αν απορριφθεί η έφεση. <u>Αν μέσα στα όρια της έφεσης → αυτοτελής έφεση</u> και έτσι δεν θα απορριφθεί αν απορριφθεί η έφεση – 100.4 Αν παρέλθει η προθεσμία της δικιάς μου έφεσης, κάνω αντέφεση αλλά μη αυτοτελή και έτσι αν παραιτηθεί από την έφεσή του, χάνω την αντέφεσή μου.	ΟΧΙ αντέφεση
Γενικές σημειώσεις: Και ο νικήσας διάδικος εφόσον βλάπτεται Κανόνας άπαξ ακήσεως που απορρέει από το 85ΚΔΔ [εξαίρεση η αναθεώρηση]	

Αν γίνει δεκτή η έφεση εδώ, εξαφανίζει την απόφαση και δικάζει το ένδικο βοήθημα – μεταρρυθμιστική εξουσία επίσης του δικαστηρίου

Αν γίνει δεκτή η έφεση, δεν θα αναπέμψει το ΣτΕ αλλά θα δικάσει έπειτα την αίτηση ακυρώσεως. Όμως δεν μπορεί να μεταρρυθμίσει διατακτικά [δεν είναι δίκη ουσίας εδώ].

2. Η αναθεώρηση στον ΚΑΔ.

20. Ποιοι οι λόγοι αναθεώρησης και πόσοι;

Προβλέπεται στα 101-105^A ΚΑΔ. Δεν προβλέπεται στο ΣτΕ αλλά στα τδδ και στο ΕΣ. Σημειώνεται πως στο διοικητικό δικονομικό δίκαιο η αναθεώρηση είναι κάτι αντίστοιχο της αναψηλάφησης στην πολιτική δίκη. = έκτακτο ένδικο μέσο κατά τελεσίδικης ή ανέκκλητης απόφασης. Δεν αλλάζουν τα γεγονότα, τα καινούρια όμως δεδομένα σε βοηθούν να δεις με άλλον τρόπο τα παλιά. Αναλογία και διαστολή των λόγων δεν επιτρέπεται. + μπορώ να ζητήσω αναστολή αν κάνω αίτηση αναθεώρησης βάσει των 206- 209.

Αναθεώρηση: πόσοι είναι οι λόγοι αναθεώρησης στα τδδ⁴; 3 χοντρικά ποιοι είναι; [3 κλασικοί και ένας για ΕΔΔΑ] :

A) εσφαλμένη απόδειξη: όταν τα αποδεικτικά μέσα πάσχουν αλλά πάσχουν στα σοβαρά. Φαίνεται μετά από αμετάκλητη ποινική απόφαση ότι έχει πρόβλημα⁵, πχ ψευδή κατάθεση μάρτυρα ή πλαστά έγγραφα. ΚΑΔ103 που έχει τους λόγους. Αυτό πρέπει να προκύπτει από αμετάκλητη ποινική απόφαση. Στην αναθεώρηση ανατρέπονται προθεσμίες, δεδικασμένα προς όφελος της αλήθειας. Σημαντική περίπτωση που δημιούργησε η νμλγ με αναλογία δικαίου. Αφορά 4 αποδεικτικά μέσα: τον μάρτυρα, την πραγματογνωμοσύνη, το έγγραφο, τον διάδικο (δήλωση διαδίκου όταν πχ παρέχει εξηγήσεις ή κάνει ομολογία). Όλα αυτά πρέπει να ήταν **κρίσιμα** για την διαμόρφωση του συλλογισμού του δικαστηρίου.

B) περίπτωση του νέου κρίσιμου εγγράφου. ¹ Μετά από την έκδοση της απόφασης περιήλθαν σε γνώση του διαδίκου κρίσιμα έγγραφα ³ που υπήρχαν πριν από την δίκη (= πριν την τελευταία συζήτηση) [νέο-ανακαλυφθέν]. Όχι να δημιουργήθηκε μετά ή για κάτι που το ήξερε πιο πριν. ²Θέλουμε να μην γνώριζε την ύπαρξή τους. Στην Ελλάδα, αμάχητα τα ξέρεις, αν τα έχεις στην κατοχή σου. Όταν το έχεις στην κατοχή σου, θεωρείται ότι το ξέρεις – άρα ⁴ να μην το είχες στην κατοχή σου. Το νέο δεδομένο είναι που μετράει, όχι το έγγραφο per se [πρόκειται περί νέου γεγονότος]. Lege lazarata: αν και ό,τι έχω στην κατοχή μου τεκαμύρεται γνωστό ως αμάχητο τεκμήριο, αυτό θα έπρεπε να είναι μαχητό τεκμήριο και να χωρεί ανταπόδειξη.

Για να είναι συγκεκριμένη η αίτηση αναθεώρησης πρέπει να αναφέρεις το πότε ήρθε στην κατοχή σου το νέο έγγραφο.

Περιορισμοί:

- ❖ Έχω στο συρτάρι μου έγγραφο στα νορβηγικά, θεωρείται ότι το γνωρίζω; ΝΑΙ. Κατοχή ισοδυναμεί με γνώση ακόμα και αν είναι σε άλλη γλώσσα.
- ❖ Περίπτωση αμελούς γραμματέα «Μίνας» με τα παράβολα: Αυτό που ενδιαφέρει δεν είναι στην πραγματικότητα αν είναι νέο το έγγραφο, αλλά

⁴ Λόγοι που υπάρχουν στο ΕΣ αλλά όχι στα τδδ: πλάνη περί τα πράγματα και λογιστικό σφάλμα

⁵ Ακόμα και αν είναι αθωωτική λόγω έλλειψης υπαιτιότητας ή άρση καταλογισμού ή παραγραφή, εφόσον έχει πληρωθεί η α.υ.

το αποδεικτικό στοιχείο ως προς την ύπαρξη του εγγράφου. Αν πχ καταθέσεις έφεση και δεν έχει γραμματίο εισπράξεως πάνω κατά λάθος επειδή έπεςε, **με μια βεβαίωση από την εφορία δημιουργείται νέο έγγραφο** βεβαίωσης γραμματίου → αυτό που περιέχεται σε γνώση του διαδίκου είναι ένα γεγονός αποδεικνυόμενο από έγγραφο/ νέα γνώση παλαιού γεγονότος – πρόκειται για αναλογική περίπτωση [αναλογία δικαίου- πρώτη φορά].

Αναλογία στην αναθεώρηση; Τα είδη ερμηνείας που υπάρχουν στο δίκαιο: Α) διασταλτική ερμηνεία: υπόκεινται σε τέτοια οι κανόνες αναθεωρήσεως – Β) όταν ξεφύγεις από το γράμμα και χρησιμοποιήσεις τον σκοπό, έχουμε τελεολογική διαστολή [εκτός του γράμματος]. Γ) όταν την ιδέα την παίρνεις από άλλους νόμους // αναλογία νόμου και Δ) αναλογία δικαίου [πχ από όλο το σύστημα της αναθεωρήσεως].

- ❖ **Αν έχω αμετάκλητη ποινική αθωωτική απόφαση, μπορώ να το θεωρήσω αυτό λόγο αναθεώρησης**; Αυτό γίνεται συχνά σε φορολογικές υποθέσεις πχ με τέλη και δασμούς. Γιατί συχνά διοικητική και ποινική δίκη πάνε ταυτόχρονα. Το νέο κρίσιμο γεγονός είναι το θέμα, άρα γίνεται με το νέο έγγραφο, την αμετάκλητη ποινική απόφαση [άποψη Λαζαράτου]. Αυτό είναι πιο κοντά από το να πούμε ότι είναι από το σύνολο των λόγων αναθεωρήσεως [κάτι που μάλλον είπε το δικαστήριο].

- ο **Σκέψη 15 επ.** από έγγραφο «Λαθρεμπορία καυσίμων-Επιβολή πολλαπλού τέλους-Αρχή ne bis in idem-Περάτωση ποινικής δίκης μετά την απόφαση του διοικητικού δικαστηρίου» στο eclass. **Κυρίως όμως σκέψη 16: ΣΟΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΥΛΗ ΜΑΣ.**

Γ στηρίχθηκε σε απόφαση πολιτικού/ ποινικού δικαστηρίου που μετά ανατράπηκε αμετάκλητα. Απόφαση πολιτικού ή ποινικού δικαστηρίου. Διαφορά με 1: κλονίζεται η εγκυρότητα των αποδεικτικών μέσων, εδώ η απόφαση. **Όταν λέμε στηρίχθηκε τι εννοούμε**; Εννοούμε σε δικονομικό και ουσιαστικό επίπεδο.

Δ επανάληψη της διαδικασίας μετά από απόφαση του ΕΔΔΑ. Πχ πας στο ΕΔΔΑ για παράβαση της δίκαιης δίκης πας και αναθεωρείς αι στην Ελλάδα την απόφαση.

Ε) lege lazara: η παραπλανητική δήλωση σε δικόγραφο δεν είναι λόγος αναθεώρησης. Εντούτοις κατά τον Λαζαράτο είναι αν είναι κρίσιμη [σπανίως συμβαίνει αυτό].

21. Ποια είναι η προθεσμία της αναθεώρησης;

Α) εσφαλμένη απόδειξη: 60 ημέρες από την έκδοση της αποφάσεως. Το ίδιο και για τον λόγο Γ)

Β) νέο κρίσιμο έγγραφο: 60 μέρες από την περιέλευση στην κατοχή σου

Έκδοση + κατοχή = είναι αντικειμενικά γεγονότα

22. Είναι αντισυνταγματικό το ότι δεν εκκινά η προθεσμία από την γνώση του διαδίκου;

Ανάγκη επιτάχυνσης, ασφάλεια έννομης τάξης και δικαίου αλλά και δεδικασμένο, εύλογο ενδιαφέρον για την υπόθεση. Αυτά τα 3 είναι η ratio στο γιατί δεν είναι αντισυνταγματικό.

23. Πώς αποδεικνύονται οι λόγοι αναθεώρησης;

Πρέπει να αναφέρονται με σαφήνεια στο δικόγραφο για να είναι αυτό ορισμένο. Αποδεικνύονται προαποδεικτικά μέχρι την προτεραία της συζητήσεως, βάσει του 150ΚΔΔ [εκεί ορίζεται η προαπόδειξη την προτεραία της συζητήσεως].

24. Μπορεί κάποιος να ασκήσει ταυτόχρονα αναίρεση και αναθεώρηση;

Ναι. Προσέχω όμως ποια απόφαση θα βγει πρώτα. Αυτό γιατί, αν βγει πρώτα η απόφαση της αναθεώρησης, αυτό σημαίνει ότι η απόφαση για την οποία έχει γίνει αναίρεση (αναιρεσιβαλλόμενη) έχει ανατραπεί και έτσι η αναθεώρηση που έχω ασκήσει είναι άνευ αντικειμένου, απαράδεκτη. Αντίθετα, αν απορριφθεί η αναθεώρηση, η αναίρεση δικάζεται κανονικά και μπορεί να γίνει δεκτή.

25. Τι είναι η αίτηση επανάληψης της διαδικασίας στο 105^Α ΚΔΔ;

Η αίτηση αυτή είναι μια μορφή αναθεώρησης θα μπορούσαμε να πούμε. Εδώ όμως έχουμε να κάνουμε με το ΕΔΔΑ. Ανατροπή απόφασης λόγω πχ παράβασης του αρ. 6ΕΣΔΑ. Σημαντικό είναι το γεγονός ότι δεν έχουμε στην ακυρωτική δίκη αίτηση αναθεώρησης, αλλά έχουμε στο 69^Α πδ. Η προθεσμία είναι 90 ημέρες από την δημοσίευση της οριστικής απόφασης από το ΕΔΔΑ.

⇒ Συνολικά λοιπόν, μπορούμε να πούμε ότι έχουμε 4 λόγους αναθεώρησης. Τους 3 που προβλέπονται στο 103ΚΔΔ και την αίτηση επαναλήψεως της διαδικασίας στο 105^Α ΚΔΔ + 69 Α 18/89 [στο πδ ενδεχομένως είναι ειδική περίπτωση αναιρέσεως].

26. Πότε αναίρεση και πότε αναθεώρηση;

Στην αναίρεση επιρρίπτεις ένα λάθος της απόφασης, ένα νομικό σφάλμα. Αντίθετα στην αναθεώρηση η απόφαση λες δεν είχε κάποιο σφάλμα, με τα δεδομένα που είχε το δικαστήριο δεν έκανε λάθος, ωστόσο προέκυψαν νέα.

3. Ανάκληση διοικητικής πράξης

27. Σε πόσα είδη διακρίνουμε την ανάκληση;

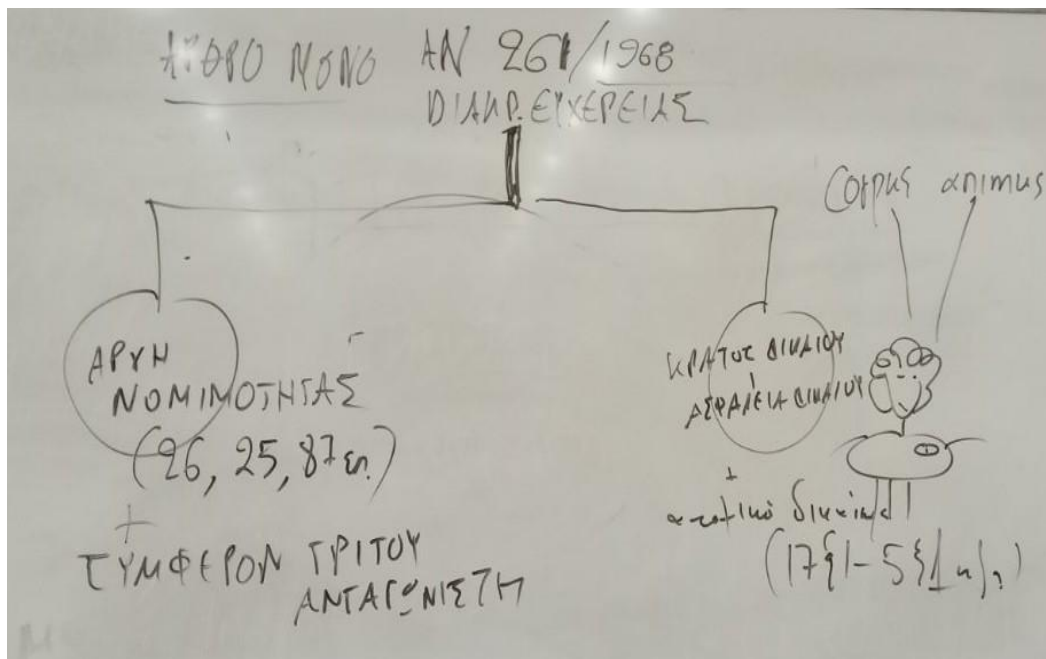
Ορισμός αρχικά της ανάκλησης. ΑΝΑΚΛΗΣΗ = Η διοίκηση «τραβάει» πίσω μια πράξη και δημιουργεί τρομερή διατάραξη της εννόμου σχέσεως διοικητικού δικαίου, αφού μέχρι πρότινος ίσχυε και ξαφνικά παύει να ισχύει.

Διακρίνουμε την ανάκληση σε 2 ζεύγη. Νόμιμες - παράνομες, ευμενείς - δυσμενείς. Από αυτά τα ζεύγη δημιουργούνται 4 περιπτώσεις εκ των οποίων η πιο σημαντική είναι η ανάκληση παράνομων ευμενών διοικητικών πράξεων.

28. Τι σταθμίζουμε στην ανάκληση παράνομων και ευμενών πράξεων; / Τι είναι η αρχή της νομιμότητας στο διοικητικό δίκαιο;

Πχ εκδίδεται μια παράνομη διοικητική οικοδομική άδεια [ευμενές αυτό για τον ιδιώτη]. Μετά η διοίκηση λέει έκανα λάθος! Μπορεί να την ανακαλέσει ελεύθερα; Για να δούμε αν μπορεί να το κάνει ελεύθερα η διοίκηση, χρήσιμη είναι η «ζυγαριά». Στην μία πλευρά της ζυγαριάς, υπάρχει η αρχή της νομιμότητας [Σ25,26, 87επ]. **Τι είναι η αρχή της νομιμότητας⁶**; Η διοίκηση να δρα επί την βάση του νόμου όχι απλά να μην παραβιάζει τον νόμο. Για αυτό και δεν ισχύει η αρχή της ελευθερίας των συμβάσεως, δεν μπορείς να φτιάξεις μια σύμβαση. Μαζί με την αρχή της νομιμότητας, στην ίδια πλευρά της ζυγαριάς, έχουμε και το συμφέρον του τρίτου/ ανταγωνιστή. Από την άλλη πλευρά έχουμε την προστατευόμενη δικαιοσύνη. Αυτή περιλαμβάνει το corpus & animus. Το τελευταίο είναι ότι όντως πίστεψα στην νομιμότητα της πράξης και έκανα και μάλιστα επενδύσεις λόγω αυτού. Αν βαραίνει περισσότερο η νομιμότητα, η ανάκληση είναι νόμιμη. Αν το άλλο, αν δηλαδή έχει μεγαλώσει το animus [η πίστη μου

σε αυτή την παράνομη πράξη], που είναι και κάτι που μεγαλώνει αναλογικά με τον χρόνο; Σημειώνεται: η προστατευόμενη δικαιοσύνη έχει δύο θεμέλια. Κράτος δικαίου με έννοια της ασφάλειας δικαίου [17.1] αλλά και το ατομικό δικαίωμα [πχ Σ5.1].

Εικόνα 1 σχέδιο Λαζαράτου σε μάθημα

⁶ **ΠΡΟΣΟΧΗ!** Άλλο το τεκμήριο νομιμότητας [αντιμετώπιση μιας πράξης ως νόμιμης μέχρι να ανακληθεί].

29. Η ανάκληση παρανόμων και ευμενών πράξεων είναι υποχρεωτική;

Καταρχήν είναι πράξη διακριτικής ευχέρειας. Υπό αυτή την έννοια, δεν δημιουργείται παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας. Μόνο αν ήταν δέσμια αρμοδιότητα θα δημιουργούνταν. Και δεν είναι δέσμια πουθενά στον κόσμο μάλιστα.

30. Ποιο καθεστώς διέπει την ανάκληση παρανόμων και ευμενών πράξεων;

Εναλλακτική ερώτηση εδώ, θα ήταν ποιο είναι το νόμικό καθεστώς που διέπει αυτή την διακριτική ευχέρεια ανάκλησης των παράνομων ευμενών διοικητικών πράξεων. Η απάντηση είναι η εξής: αυτό είναι το **Άρθρο μόνο** του αναγκαστικού νόμου [α.ν.] **261/1968** (νόμος επί χούντας). 3 φορές το ΣτΕ τον επικαλέστηκε, με τελευταία φορά το 2002. Κατά το ΣτΕ είναι συνταγματικός και τον δικαιολογεί βάσει της αποζημίωσης, ενώ σύσσωμη η θεωρία τον θεωρεί αντισυνταγματικό. Ο νόμος:

Αναγκαστικός Νόμος 261/1968 - ΦΕΚ 12/Α/23-1-1968

Α.Ν.261/1968 – Περί χρόνου ανακλήσεως παρανόμων Διοικητικών Πράξεων.

ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ υπ' αριθ. 261/1968

ΦΕΚ 12/Α/23-1-1968

Περί χρόνου ανακλήσεως παρανόμων Διοικητικών Πράξεων.

Άρθρον μόνον.

1.Ατομικά διοικητικά πράξεις, εκδοθείσαι κατά παράβασιν Νόμου, ανακαλούνται υπό της Διοικήσεως ελευθέρως και άνευ οιασδήποτε δια το Δημόσιον συνεπείας, εντός ευλόγου από της εκδόσεως αυτών χρόνου.

Επιφυλασσομένων των ειδικώς, άλλως οριζουσών, διατάξεων της κειμένης νομοθεσίας, χρόνος, ήσσαν της 5ετίας τουλάχιστον από της εκδόσεως των κατά τα άνω ανακλητέων πράξεων, εν ουδεμιιά περιπτώσει δύναται να θεωρηθή ως μη εύλογος προς ανάκλησιν, ανεξαρτήτως τυχόν κτήσεως υπό τρίτων βάσει αυτών οιοδήποτε δικαιώματος.

2.Αι διατάξεις του εδαφ.β' της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και επί των προ της ισχύος του παρόντος εκδοθεισών κατά παράβασιν Νόμου διοικητικών πράξεων και των τούτων ανακλητικών, ως και των καθ' ην εκκρεμούσιν ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, αιτήσεις ακυρώσεως.

Εμπράγματα όμως επί κινητών δικαιώματα τρίτων, καλοπίστως κτηθέντα ήδη εν τω χρόνω της ανακλήσεως, βάσει τίτλου ερειδομένου επί των κατά την παρούσαν παράγραφο ανακαλουμένων διοικητικών πράξεων, δεν ανακλούνται.

3.Η ισχύς του παρόντος Νόμου άρχεται από της εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως δημοσιεύσεως.

31. Ν. 261/1968 ποιο το περιεχόμενο του; Τι λέει αυτός (που σύμφωνα με όλη την θεωρία είναι αντισυνταγματικός)/ ποιο είναι το περιεχόμενο του νόμου αυτού;

Για 5 χρόνια μπορεί να ανακαλείς ελεύθερα και χωρίς στάθμιση, χωρίς να λαμβάνει υπόψιν την καλή πίστη του διοικουμένου και χωρίς αποζημίωση. Μετά την πάροδο των 5 ετών, λαμβάνονται υπόψιν τα καλοπίστως κτηθέντα δικαιώματα. Απολυτοποίηση για 5 χρόνια της αρχής της νομιμότητας/ υπερ- προσβολή. Αν και μπορεί να το κάνει αυτό ο νομοθέτης, εδώ το παράκανε [λεγόμενα Λαζαράτου]! Μην ξεχνάμε **υπάρχει και η αρχή της πρακτικής αρμονίας!** = όταν συγκρούονται συνταγματικά αγαθά, δεν μπορεί να απολυτοποιείς, πρέπει να τα σταθμίσεις. Σε κάθε

περίπτωση, δεν μπορεί να απολυτοποιείται μια διάταξη. Η 5ετία είναι το μίνιμουμ της ανακλητικής εξουσίας της διοικήσεως και όχι το μάξιμουμ.

- ⇒ 5 χρόνια ανακαλεί ελευθέρως χωρίς να λαμβάνει καμία στάθμιση. Αντισυνταγματικό στην αναλογικότητα και στην εμπιστοσύνη.
- ⇒ Αζημίως [άνευ ζημίας για το Δημόσιο]; Το ΣτΕ είπε πως το αζημίως το ερμηνεύω σύμφωνα με το Σύνταγμα. Μπορείς να κάνεις αγωγή αποζημιώσεως.
- ⇒ Ο νόμος το ορίζει αρνητικά, αλλά ουσιαστικά αυτό εννοεί ότι μέχρι 5 έτη μπορεί να ανακαλεί ελευθέρως.

32. Όταν είναι δόλια η συμπεριφορά του ιδιώτη, η ανάκληση πρέπει να είναι δέσμια;

Πχ ψευδή χαρτιά για να πάρει άδεια οδηγήσεως ή πλαστό πτυχίο για πρόσληψη. Το σχήμα παραμένει όμοιο. Μόνο που το βάρος της εμπιστοσύνης έχει ασθενήσει πολύ και δυναμώνει η αρχή της νομιμότητας. Πάντα η απόφαση είναι διακριτικής ευχέρειας ωστόσο. Αν το θεωρήσουμε δέσμια αρμοδιότητα, έχουμε παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας.

Για να κατανοήσουμε το πλαίσιο της υποχρέωσης ανάκλησης ευμενούς παράνομης πράξης στην περίπτωση που ο ιδιώτης έχει υπάρξει δόλιος, χρειάζεται να φέρουμε στο μυαλό μας την απόφαση του ΣτΕ υπ' αριθμόν 2776/2022 και πιο συγκεκριμένα η σκέψη 12. [=καταρχήν υποχρεωτική εδώ η ανάκληση με στάθμιση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του ιδιώτη].

Απόφαση- Δικαστής 2776/2022: δεν αναφέρθηκε για δέσμια αρμοδιότητα και υποχρέωση της διοίκησης. Αντί να πει είναι διακριτικής ευχέρειας, ο Έλληνας λέει πως είναι καταρχήν υποχρεωμένος. Εντούτοις, αν συντρέχουν ειδικές συνθήκες, μπορεί να μην ανακαλέσει. **Καταρχήν υποχρεούται**, εκτός αν σταθμίσει και δει ότι η κοινωνική εμπιστοσύνη βαρύνει προς την άλλη πλευρά [γνωμάτευση που βγήκε πριν 10 μέρες, την 2776/2022]. Άρα πχ, υποχρεωτικά ανάκληση! Εκτός εάν πχ έχεις παιδάκια, ή έχεις άλλα προβλήματα. ➔ **Τελικά, τυπικά, είναι υποχρεωτική η ανάκληση [αρχή της νομιμότητας] εκτός αν υπερισχύει η εμπιστοσύνη [διακριτική ευχέρεια].**

Πάμε στην σκέψη 10 της γνωμάτευσης 2776/2022: 10. Επειδή, με την αίτηση ακυρώσεως και τους προσθέτους λόγους είχε προβληθεί ότι κατά παράβαση της αρχής της αναλογικότητας η πράξη διορισμού της εκκαλούσας ανακλήθηκε μετά την πάροδο ιδιαίτερος μακρού χρόνου (περίπου 24 έτη), χωρίς να ληφθούν υπόψη τα σοβαρά προβλήματα υγείας του συζύγου της και της αδελφής της, της οποίας η εκκαλούσα έχει την επιμέλεια, οι επερχόμενες από την ανάκληση συνέπειες (απώλεια μισθού και σύνταξης) και το απαράμιλλο ενδιαφέρον και η άριστη απόδοσή της κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας της στον Δήμο Διονύσου. Προς απόδειξη των ανωτέρω η εκκαλούσα προσκόμισε, το πρώτον, ενώπιον του Διοικητικού Εφετείου σχετικά αποδεικτικά στοιχεία. Με την εκκαλούμενη απόφαση ο λόγος αυτός ακυρώσεως απορρίφθηκε με την αιτιολογία ότι, δεδομένου ότι η εκκαλούσα υποβοήθησε την παρανομία του διορισμού της με την υποβολή παραποιημένου ως προς τον βαθμό τίτλου σπουδών και ότι δεν προκύπτει ανικανότητά της προς εργασία για λόγους υγείας, η ασθένεια μελών του στενού οικογενειακού περιβάλλοντός της δεν θεμελιώνει από μόνη της τη συνδρομή εξαιρετικής

περίπτωσης, κατά την οποία η ανάκληση της πράξης διορισμού αντίκειται στην αρχή της αναλογικότητας.

11. Επειδή, με την κρινόμενη έφεση προβάλλεται ότι, κατά παράβαση των αρχών της αναλογικότητας, της χρηστής διοίκησης, της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης και της επιείκειας, δεν λήφθηκαν υπόψη από την εκκαλούμενη απόφαση τα στοιχεία που προσκόμισε η εκκαλούσα ενώπιον του δικάσαντος Διοικητικού Εφετείου από τα οποία προέκυπτε η ανεπανόρθωτη βλάβη της, η οποία υπερβαίνει το εύλογο και αναγκαίο μέτρο [...]

12. Επειδή, κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 27 παρ. 2 εδαφ. β' του Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, στην περίπτωση υπαλλήλου ο οποίος όχι μόνο διορίστηκε παρανόμως αλλά επιπλέον ήταν ο ίδιος που προκάλεσε δολίως ή υποβοήθησε την παρανομία, η πράξη διορισμού του ανακαλείται και μετά την παρέλευση της διετούς προθεσμίας [η διετής προθεσμία είναι για τα υπαλληλικά το αντίστοιχο των 5 ετών που είπαμε πιο πάνω] εντός της οποίας ανακαλούνται, καταρχήν, οι παράνομοι διορισμοί. Η ανάκληση του διορισμού στην πιο πάνω ειδική περίπτωση είναι, καταρχήν, υποχρεωτική και δεν υπόκειται σε κανένα χρονικό περιορισμό· τούτο δικαιολογείται όχι μόνο από τη μέριμνα του νομοθέτη για την αποκατάσταση της σοβαρά διαταραχθείσας νομιμότητας, με τον διορισμό σε θέση υπαλλήλου προσώπου που δεν κατέχει τα νόμιμα προσόντα, καθώς και των αρχών της αξιοκρατίας και της ισότητας των πολιτών κατά την επιλογή τους προς πλήρωση των δημόσιων θέσεων, αλλά και εξαιτίας των σοβαρών ενδείξεων ότι ο διορισθείς στερείται του αναγκαίου για υπάλληλο ήθους. Εξάλλου, η δόλια συμπεριφορά του τού στερεί, καταρχήν, την προσδοκία για διατήρηση της θέσης του. Κάμψη των ανωτέρω θα ήταν δυνατόν να υπάρξει σε όλως εξαιρετικές περιπτώσεις, όπου η παρέλευση ιδιαιτέρως μακρού χρόνου από τον διορισμό σε συνδυασμό με τις λοιπές περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης, όπως οι ιδιάζουσες συνθήκες της προσωπικής και υπηρεσιακής κατάστασης του υπαλλήλου, θα καθιστούσαν την ανάκληση αντίθετη στην αρχή της αναλογικότητας, υπό το φως της οποίας πρέπει να ερμηνεύεται και η πιο πάνω διάταξη. [...] Η συνδρομή τέτοιων εξαιρετικών περιστάσεων πρέπει να προβάλλεται κατά τρόπο ορισμένο ενώπιον της Διοίκησης, κατά την έκθεση των απόψεων του υπαλλήλου, με επίκληση και υποβολή των αναγκαίων αποδεικτικών στοιχείων, εφόσον πάντως δεν πρόκειται για στοιχεία που προκύπτουν, χωρίς αμφισβήτηση, από τον υπηρεσιακό του φάκελο και γίνεται επίκληση των στοιχείων αυτών από τον υπάλληλο. Περαιτέρω, η συνδρομή εξαιρετικών περιστάσεων αποτελεί αόριστη νομική έννοια και στοιχείο του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου και προσδιορίζεται με βάση τα πραγματικά δεδομένα κάθε υπόθεσης. - ΣΟΣ ΓΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ: περιεχόμενο σκέψης 12

Οι δέσμιες αρμοδιότητες δεν έχουν αρχή αναλογικότητας! Βρισκόμαστε στο περιβάλλον της διακριτικής ευχέρειας και γίνεται αυτό!

33. Χρειάζεται προηγούμενη ακρόαση στην περίπτωση της δόλιας ευμενούς παράνομης πράξης που πάει να ανακληθεί;

Πάμε στην σκέψη 13 της γνωμάτευσης [ή απόφασης:] 2776/2022.

13. Επειδή, περαιτέρω, η ανάκληση διορισμού σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη αποτελεί διοικητικό μέτρο, η επιβολή του οποίου υπαγορεύεται από τους προαναφερθέντες επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος. Εφόσον η ανακλητική πράξη εκδίδεται μετά την πάροδο διετίας από τη δημοσίευση της πράξης του διορισμού βάσει υποκειμενικής συμπεριφοράς του υπαλλήλου, η οποία συνίσταται στο ότι αυτός προκάλεσε ή υποβοήθησε δολίως την πλάνη της Διοίκησης σε σχέση με την επιλογή του στη θέση που διορίσθηκε, **απαιτείται, πριν από την έκδοση της πράξης αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος και το άρθρο 6 του κυρωθέντος με τον ν. 2690/1999 (Α' 45) Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, η προηγούμενη κλήση του υπαλλήλου σε ακρόαση.** → είναι πλήρως απαιτούμενη σε αυτή την περίπτωση. Η ανακλητική πράξη πρέπει κατ' αρχήν να αιτιολογείται επαρκώς ως προς το ότι ο διορισθείς προκάλεσε ή υποβοήθησε δολίως την παρανομία της πράξης διορισμού του.

Για την ανάκληση δεν είναι απαραίτητο να τηρείται η διαδικασία που προβλέπεται για την έκδοση. Άρα αν έχω βγάλει δυσμενή όπου απαιτείται η ακρόαση, δεν απαιτείται να τηρηθεί και στην ανάκληση.

Πότε χρειάζεται;

A) σε ανάκληση κάθε νόμιμης πράξης

B) και σε παράνομη που γίνεται ύστερα από εκτίμηση πραγματικών περιστατικών [εφόσον δεν γίνεται επί τη βάσει αντικειμενικών δεδομένων]

→ ΠΑΝΤΩΣ: Εάν έγινε η ανάκληση [παράνομης πράξης] ενώ υπερίσχυε η αρχή της νομιμότητας, έχουμε νόμιμη ανάκληση, ενώ διαφορετικά έχουμε παράνομη ανάκληση παράνομης πράξεως.

Στην τελευταία περίπτωση [που η Διοίκηση παρανόμως ανακαλεί μια παράνομη πράξη] έχουμε το 105ΕισΝΑΚ. Αιτιώδης συνάφεια μεταξύ παρανόμου συμπεριφοράς και ζημίας. Το ΣτΕ βρήκε μια λύση. Όλη αυτή η συμπεριφορά της διοικήσεως [παράνομη και ανάκληση] σαν ενότητα, η **συνολική συμπεριφορά είναι παράνομη** [επειδή η μισή είναι παράνομη// έκδοση παράνομης πράξης]. Πρώτη άποψη είναι η **θεωρία της ενότητας**, ενώ η άλλη ότι υφίσταται αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της αρχικής νομίμου και της τελικής ζημίας [είναι νόμιμο να ανακληθεί]. Δαγτόγλου// ΣτΕ// lege lata → αρχή της ενότητας. Ο λαζαράτος εντούτοις δεν συμφωνεί τόσο με την θεωρία της ενότητας και μάλλον συμφωνεί με την θεωρία του αιτιώδους συνδέσμου «η πρώτη πράξη που είναι η παράνομη οδηγεί αιτιωδώς στην ανάκλησή της- είναι πρόσφορη δεοντικά να ανακληθεί» λέει.

34. Τι γίνεται επί παράνομων δυσμενών πράξεων;

Τότε, δεν υπάρχει καν ζυγαριά, δεν υπάρχει κάτι για να ζυγίσουμε. Η αρχή της νομιμότητας αλλά και η ιδέα της εμπιστοσύνης κάθονται από την ίδια πλευρά. Αντίθετα, προβληματιστήκαμε στην ανάκληση παρανόμων ευμενών πράξεων επειδή είχαν δημιουργήσει ένα ευμενές πλαίσιο για τον ιδιώτη που σε συνδυασμό με την αρχή της εμπιστοσύνης, ήταν εγγενώς ένα προβληματικό ζήτημα.

35. Ποιος ο λόγος που παγκοσμίως, οι παράνομες και δυσμενείς πράξεις να ανακαλούνται με διακριτική ευχέρεια; / Ποιος ο λόγος, γιατί παγκοσμίως οι παράνομες και δυσμενείς ανακαλούνται αλλά όχι σαν δέσμια αρμοδιότητα;

Με άλλα λόγια, γιατί να μην μπορείς να πας στο δικαστήριο και να διεκδικήσεις την ακύρωσή της [πάω στο δικαστήριο και το διεκδικώ = είναι υποχρέωση της Διοίκησης]; Γιατί παγκοσμίως [πχ ακόμα και Βενεζουέλα!] είναι διακριτικής ευχέρειας; Απάντηση με ένα νούμερο! 60ήμερο. Αν ήταν δέσμια αρμοδιότητα της Διοίκησης η ανάκληση των παρανόμων δυσμενών πράξεων, τότε θα μπορούσε ο καθένας μετά από τόσα χρόνια, να πει πάρε πίσω τις παρανομίες σου! = Με άλλα λόγια, μια παράνομη πράξη την ανακαλείς σε 60 μέρες. Αν δεν υπήρχε αυτό θα μπορούσες μετά από πολλά χρόνια να την προσβάλλεις και να ξαναγεννήσεις την διαφορά. Το 60ήμερο = **ασφάλεια δικαίου** και δικαστικής προστασίας. Οι προθεσμίες επιβάλλονται για λόγους ασφάλειας δικαίου. Μετά το 60ήμερο, υπάρχει τεκμήριο νομιμότητας.

36. Οι δέσμιες αρμοδιότητες έχουν αρχή αναλογικότητας;

Οι δέσμιες αρμοδιότητες δεν έχουν αρχή αναλογικότητας! Βρισκόμαστε στο περιβάλλον της διακριτικής ευχέρειας και γίνεται αυτό!

Η Διοίκηση, στο μέτρο που ενεργεί κατ' απολύτως δέσμια αρμοδιότητα, δεν μπορεί να προβεί σε σταθμίσεις αναλογικότητας, αφού η αρχή της νομιμότητας δεν της αφήνει περιθώρια εκτίμησης, παρά μόνο την υπαγωγή των διαπιστούμενων πραγματικών περιστατικών στον εφαρμοζόμενο κανόνα δικαίου και την εντεύθεν έννομη συνέπεια. Όταν δρα, αντίθετα, υπό το πρίσμα της διακριτικής ευχέρειας δεσμεύεται από τον νομιμότητα. + Εφόσον η πράξη εκδόθηκε κατά δέσμια αρμοδιότητα, είναι αβάσιμος ο ισχυρισμός περί παραβάσεως της αρχής της αναλογικότητας. Η παράβαση της ελέγχεται στις περιπτώσεις που η διοίκηση δρα κατά διακριτική ευχέρεια.

Χαρακτηριστικές περιπτώσεις δέσμιας αρμοδιότητας της Διοίκησης είναι η πράξη χορήγησης ορισμένης κατά ποσό σύνταξης την οποία υποχρεούται να εκδώσει το αρμόδιο όργανο φορέα κοινωνικής ασφάλισης εφόσον διαπιστώσει ότι επήλθε ο ασφαλιστικός κίνδυνος και συντρέχουν οι προϋποθέσεις ηλικίας και συντάξιμου χρόνου, η οικοδομική άδεια, εφόσον διαπιστωθεί ότι συντρέχουν οι όροι αρτιότητας οικοπέδου που θέτει η πολεοδομική νομοθεσία, υπάρχουν τα τοπογραφικά διαγράμματα και οι τίτλοι κυριότητας

37. Ποια η αποδεικτική δύναμη δημοσίου εγγράφου;

338 ΚΠολΔ: είτε για αυτό που έχει κάνει ο ίδιος ο δημόσιος υπάλληλος ή για αυτό που έγινε ενώπιόν του.

38. Αναφέρεται ο κώδικας διοικητικής διαδικασίας στις ανακλήσεις των διοικητικών πράξεων;

Πάμε στα α. 21 και 22. Ασχολείται μόνο με την αρμοδιότητα και το δκμ ακροάσεως. Θεώρησε ότι η διαδικασία είναι όλος ο δρόμος μέχρι την ανακλητική και όχι η ίδια η ανάκληση. Μόνο το διαδικαστικό που προηγείται [η αρμοδιότητα και το δκμ ακροάσεως]. Δεν ασχολείται με το ουσιαστικό δίκαιο.

Με λίγα λόγια, ο νομοθέτης στον ΚΔΔ διάλεξε να ρυθμίσει τα πρότερα της ανάκλησης στάδια και όχι την ίδια την ανάκληση.

39. Ανήκει στην διοικητική διαδικασία και η έκδοση της πράξεως;

Έμεινε μόνο στην αρμοδιότητα και στην ακρόαση.

40. Ποιο είναι αρμόδιο για την ανάκληση όργανο; Κι αν έχει αλλάξει η αρμοδιότητα;

Εκείνο που την εξέδωσε ή εάν έχει αλλάξει εν τω μεταξύ η αρμοδιότητα, και οι δύο. Άρα εκείνο που την εξέδωσε ή σε περίπτωση αλλαγής αρμοδιότητας και εκείνο που θα ήταν αρμόδιο τώρα για την έκδοσή της, σωρευτικά. Η αρμοδιότητα αυτή είναι διαζευκτική. Συνήθως αναλαμβάνει ο καινούριος [πχ δήμαρχος]. Αναλογικώς ισχύει και επί εκδόσεως πράξεως από αναρμόδιο όργανο.

41. Ποιοι είναι οι λόγοι ανακλήσεως νομίμων διοικητικών πράξεων;

Οι λόγοι ανακλήσεως συντείνουν στην πλευρά της αρχής της νομιμότητας και στην ανάκληση μιας πράξης. Έχουμε λοιπόν, πχ:

1. **Δημόσιο συμφέρον.** Πχ δημόσια υγεία, κορωνοϊός. Μεταβολή των πραγματικών δεδομένων δεν καθιστά μια πράξη επιγενόμενα παράνομη, αλλά ο χρόνος σταματά και κρίνεται με τα πραγματικά δεδομένα της στιγμής. Πχ όταν μετά από καιρό βλέπεις παρενέργειες του AstraZeneca, αντιμετωπίζουμε τα πραγματικά δεδομένα με τις γνώσεις που είχε η διοίκηση κατά την στιγμή που πήρε την απόφαση.

2. **Να εκδοθεί μια πράξη υπό όρο και εσύ να μην εκπληρώσεις αυτόν τον όρο.** Πχ υπό τον όρο να ανεβάσεις 4 θεατρικά έργα και εσύ παραβιάζεις τον όρο και ανεβάσεις τα 2. Υπό όρο παραβίασης. *[παρενθετική ερώτηση: Η έννοια του όρου και της αίρεσης.]*

a. **Πες μου τι είναι όρος.** = πρόσθετος όρος που τίθεται στην διοικητική πράξη. Τέτοιοι είναι: αίρεση, όρος, επιφύλαξη ανακλήσεως, επιφύλαξη αναθεωρήσεως, διάρκεια και προθεσμία. Η αίρεση διακρίνεται από τον όρο. Πιο σπάνιος είναι ο όρος. Απαγορεύεται μάλιστα σχεδόν να εκδοθεί με διαλυτική αίρεση αφού αντιτίθεται στην ασφάλεια. Είναι λοιπόν πρόσθετος ορισμός με τον οποίο επιβάλλεται να πράξει κάτι ή

να παραλείψει ο διοικούμενος που λαμβάνει μια ευμενή παροχή και που αν δεν το κάνει, θα είναι ανακλητέα μια πράξη.

- b. **Διαφορά όρου και αιρέσεως;** = εννοιολογική και δικονομική διαφορά. Εννοιολογική → όρος: πρέπει να πράξεις ή να παραλείψεις ή να ανεχτείς κάτι ενώ στην αίρεση: εξαρτάται από γεγονός μελλοντικό και αβέβαιο. Δικονομική → η αίρεση είναι ένα συμπλήρωμα στην διοικητική πράξη και δεν προσβάλλεται αυτοτελώς, δεν είναι διαιρετή. Ο όρος είναι αυτοτελής διοικητική πράξη και μπορεί μάλιστα να προσβάλλεται και αυτοτελώς.

c. **Περιπτώσιολογία για όρο:**

- i. Τον όρο μπορείς να τον παραβείς από ανωτέρα βία για παράδειγμα ή από τυχηρό. Πχ παραβίαση ενός όρου και η διοίκηση δεν αντιδρά. Ναι μεν η ανάκληση δημιουργεί λόγο ανάκλησης αλλά υπάρχουν καταστάσεις που μπορεί να οδηγήσουν στην επικράτηση της προστατευόμενης εμπιστοσύνης. Πρέπει να έχει γραφεί ο όρος ότι πχ αν κάνεις αυτό, θα στο πάρω πίσω.
- ii. Η ανάκληση λόγω όρου και η ανάκληση λόγω κύρωσης είναι διαφορετικό πράγμα. Στο δεύτερο πας σε πρωτοδικείο [είναι ποινή πχ; νοείται σαν κάτι πιο κακό. Η διοίκηση πρέπει να ξέρει τι να επικαλείται]. Στην πράξη η διάκριση είναι δύσκολη.
- iii. Μπορεί να γίνει μερική ακύρωση πράξης υπό όρους ως προς τον όρο/ μερική ακυρότητα της διοικητικής πράξεως = όταν αυτό που απομένει δεν είναι πια σύμφωνο με την αρχή της νομιμότητας. Αν αυτό που απομένει δεν μπορεί να σταθεί από μόνο του δεν είναι δυνατή η μερική ακυρότητα [αντικειμενικοποίηση του ιδιωτικού δικαίου]. Δεν μπορεί να ακυρωθεί πάντως γενικά [διοικητική αρχή] περισσότερο από αυτό που ζητάς.

3. **Επιφύλαξη ανακλήσεως.** Πολλές φορές αντί να βάλει όρο βάζει επιφύλαξη ανακλήσεως. Έχει συγκεκριμένη αιτιολογία και όταν συμβεί η περίπτωση αυτή, ανακαλείται. Γίνεται προς κάποιο σκοπό. Μπορεί να μην αφορά καθόλου τον ιδιώτη και μπορεί να επιφυλάσσεται πχ αν γίνει αυτό και αυτό [πχ αφορώντας το δημόσιο συμφέρον –πχ αν εκεί που σκάβεις βρω αρχαία, ή αν έχουμε οικονομική κρίση].

- a. **Διαφορά με αίρεση; Θεωρητική και πρακτική διάκριση διαλυτικής αίρεσης και επιφύλαξης ανακλήσεως.** → Αίρεση= δεν σου δίνω καν την επιχορήγηση, στην δίνω μόλις συντρέξουν οι όροι της αναβλητικής αίρεσης. Διαλυτική αίρεση = επέρχεται αυτόματα, χωρίς καν διοικητική πράξη και έχουμε απλά μια διαπιστωτική πράξη [το πολύ πολύ]. Αντίθετα, εδώ έχουμε μια διαπλαστική/ δημιουργική πράξη [στην επιφύλαξη ανακλήσεως].

4. [ΣΟΣ] – [D.] όταν μεταβληθούν τα πραγματικά. ή/ και τα νομικά δεδομένα. [E.] [τέταρτος και πέμπτος λόγος μαζί]: + αντίθεση στην έννομη τάξη + διακινδύνευση

Μεταβολή πραγματικών ή και νομικών δεδομένων που φέρνουν την πράξη σε επιγενόμενη αντίθεση προς την έννομη τάξη ώστε να διακυβεύεται το δημόσιο συμφέρον. Οποιαδήποτε μεταβολή αρχίζει και παίζει το 4 και 5. Όσο μεγαλύτερη η μεταβολή τόσο λιγότερο πιθανό να χρησιμοποιηθεί το επιχείρημα της εμπιστοσύνης. Πχ στον ανταγωνισμό, δίνει έγκριση σε μια συγχώνευση υπό συγκεκριμένες συνθήκες αγοράς. Οριακές περιπτώσεις πχ η αλλαγή της νομολογίας είναι αλλαγή πραγματικών ή νομικών δεδομένων.

- a. *Όταν αλλάζουν τα νομικά δεδομένα, τι ισχύει με την αναδρομικότητα; [παρενθετική ερώτηση]* Ουσιαστικά, υπάρχει μια τόση σημαντική ratio πίσω που μαζί με την στάθμιση και την διακινδύνευση οδηγούν στο να επιτρέπεται η ανάκληση νομίμων πράξεων.

42. Η συναίνεση μπορεί να αποτελέσει λόγο ανάκλησης;

? Η συναίνεση μπορεί να αποτελέσει λόγο ανάκλησης; Ουσιαστικά αυτός θέλει μια πιο ευνοϊκή και έτσι ζητά κατά την γνώμη του την ανάκληση μιας παράνομης πράξης. Το θέμα έχει αντιμετωπιστεί μόνο από δύο γνωμοδοτήσεις.

43. Παράνομη και νόμιμη ανάκληση νομίμων πράξεων. Υπάρχει δικαίωμα αποζημιώσεως;

Όταν έχουμε παράνομη ανάκληση νόμιμης πράξης → 105 ΕισΝΑΚ. Όταν έχουμε νόμιμη ανάκληση μιας νόμιμης πράξης; Και από νόμιμη μπορεί να υπάρχει όταν έχουμε την περίπτωση ενός διοικούμενου ιδιώτη που είχε δημιουργήσει αρκετή εμπιστοσύνη. Από την θεωρία της ιδιαίτερης θυσίας λοιπόν, μπορεί να δοθεί εύλογη συνήθως αποζημίωση και σε αυτή την περίπτωση.

44. Ονομάτισε περιπτώσεις που έχουμε υποχρέωση ανάκλησης μιας διοικητικής πράξης/ Υπάρχουν λίγες περιπτώσεις υποχρεωτικής ανακλήσεως;

Πρέπει αρχικά να σημειώσουμε πως είναι άλλο η υποχρέωση ανακλήσεως και υποχρέωση επανεξετάσεως. Είναι 2 διαφορετικά πράγματα.

Υποχρέωση ανακλήσεως:

- 1) Ύστερα από **δικαστική απόφαση**. Συμμόρφωση με αυτή.
- 2) **Απαλλοτριώση**. Έχει να κάνει με την ειδική σχέση εξουσίας στην οποία βρισκόμαστε. Αν το σκεφτούμε, βρισκόμαστε σε ειδική σχέση εξουσίας πχ εμείς οι φοιτητές με την διοίκηση. Και αυτό συμβαίνει συχνά. Πχ όταν μπαίνουμε σε μουσείο ξανά είμαστε σε ειδική σχέση εξουσίας, όπου τα ατομικά δκμτ στενεύουν. Πχ παντού βλέπουμε πινακίδες, «*μην πετάς σκουπίδια στο αμφιθέατρο!*».

- Η απαλλοτρίωση έχει 3 στάδια: α) κήρυξη της απαλλοτρίωσης, β) σε εύλογο χρόνο μπορούμε να ζητήσουμε αποζημίωση [δετία] γ) καταβολή σε ένα χρόνο η αποζημίωση. Αν δεν γίνουν αυτά, υποχρεωτικά πρέπει να ανακληθεί η απαλλοτρίωση.
- Πάμε στο διοικητικό πρωτοδικείο.

Όλες οι υπόλοιπες περιπτώσεις είναι ουσιαστικά περιπτώσεις υποχρέωσης επανεξετάσεως:

- 3) **Κοινωνικοασφαλιστικές περιπτώσεις.** Όταν μεταβληθούν τα δεδομένα υπέρ του ασφαλισμένου. Πχ αν δίνει κάποιος επίδομα σε κάποιον επίδομα αναπηρίας 50% μετά μπορεί να χρειαστεί να επανεξεταστεί αν χρειαστεί μεγαλύτερο επίδομα. Αν αλλάξει ο νόμος, υποχρεούται η επιτροπή να επανεξετάσει. Αν αλλάξουν τα πραγματικά ή νομικά δεδομένα, τότε υποχρεούται να επανεξετάσει και να καταλήξει κάπου. Αν το παραλείψει, στο 3μηνο μπορείς να κάνεις προσφυγή για παράλειψη οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας. Η οφειλόμενη ενέργεια είναι το να επανεξετάσει.
- 4) **Αντίθεση της πράξεως στο κοινοτικό δίκαιο.** Αν δόθηκε μια ελληνική κρατική ενίσχυση αντίθετη στο κοινοτικό δίκαιο, η παρανομία ως μορφή αντικοινωνικότητας οδηγεί στην υποχρέωση προς επανεξετάση. Υπάρχει υποχρέωση επανεξετάσεως, σταθμίσεως και αποφάσεως εκ νέου.
- 5) **Οι όμοιες πράξεις.** Εάν ακυρωθεί μια ατομική διοικητική πράξη που βασίζεται πχ σε νόμο αντισυνταγματικό ή παράνομη κανονιστική, και δεν πήγαν αυτές στο δικαστήριο, μπορεί να πάει σε υποχρεωτική ανάκληση των εν λόγω πράξεων. Υποχρέωση σταθμίσεως/ επανεξετάσεως για τα παρανόμως κτηθέντα δικαιώματα από τρίτους.
- 6) **Αλληπάλληλες διοικητικές πράξεις** στο δίκαιο του περιβάλλοντος. Πολύ συχνά, στο περιβαλλοντικό δίκαιο, υπάρχουν οι λεγόμενες πράξεις που στηρίζονται οριζόντια ή κάθετα. Δημιουργείται μια πολύπλοκη κατάσταση. Επί αλληπάλληλων πράξεων, υπάρχει η υποχρέωση επανεξετάσεως.

4. Το δικαίωμα ακρόασης

A. Γενικές ερωτήσεις

Το δκμ αυτό κατοχυρώθηκε στο Σ για πρώτη φορά στο Σ του 1975. Με το δκμ ακρόασης ασχολήθηκε ιδιαίτερα ο Στασινόπουλος, ο οποίος υπήρξε και πρόεδρος στο ΣτΕ. ***Είναι αρχή ή δκμ η ακρόαση;*** Η αρχή υποχωρεί στο πλαίσιο της αναλογικότητας και της πρακτικής εναρμόνισης, είναι εύπλαστη και εύκαμπτη. Ο κανόνας είναι κάτι διαφορετικό, είτε πληρούνται οι προϋποθέσεις είτε όχι. Η ακρόαση είναι αρχή και δικαίωμα.

45. Ποιες οι 4 βασικές λειτουργίες του δικαιώματος ακρόασης;

Τις ίδιες έχει και η ενδικοφανής προσφυγή. **Προστατευτική, ειρηνευτική, νομιμοποιητική και δικαστική.** **Προστατευτική** = των ατομικών δκμ του διοικουμένου που προσβάλλονται. Ασκεί καλύτερα την προσφυγή του, είναι προστατευτική των δικαιωμάτων του. Η **ειρηνευτική** = ηρεμείς όταν στο εξηγούν, «ειρηνεύεις». Αυτή η ειρηνευση είναι και ο σκοπός της κοινωνικής τάξης. Μπορεί να το καταφέρει η ακρόαση. Προάγεται εξάλλου έτσι και η αξία του ανθρώπου. Σκοπός του δικαίου είναι η ειρήνη. Είναι δκμ να απέχεις ελλόγως, έχοντας πειστεί από την Διοίκηση, από την προσφυγή στα δικαστήρια. **Νομιμοποιητική** = η διοίκηση αυτοελέγχεται – μέσα από ένα συστημα αυτοελέγχου έχουμε καλύτερες και νομιμότερες αποφάσεις της Διοίκησης. **Δικαστική** = διευκολύνεται ο δικαστικός έλεγχος. Ο δικαστής έχει πληρέστερο υλικό και από τις δύο πλευρές.

Αυτά τα 4, είναι βασικές λειτουργίες και ιδέες.

46. Ποια συντάγματα της Ευρώπης έχουν δικαίωμα ακρόασης ρητό;

Αυτά που έχουν βγει από δικτατορίες/ απολυταρχικά καθεστώτα. Προς προστασία του δημοσίου συμφέροντος. Το Σ20.3 φτιάχτηκε αμέσως μετά την χούντα. Ειδικά για τα διοικητικά μέτρα για να προστατεύονται οι άνθρωποι, καθώς το μυαλό τους πήγε στους εκτοπισμένους αριστερούς. Είπαν πως ισχύει για κάθε μέτρο, έχοντας στο μυαλό του κάθε δυσμενή διοικητική πράξη αλλά και για όλα τα μέτρα. Στην λατινική Αμερική δεν θα δούμε να προστατεύεται αυτό το δκμ. Η ΕΣΔΑ ωστόσο το κατοχυρώνει. Ας θυμάμαι σε αυτή την ερώτηση Ισπανία, Πορτογαλία.

47. Ποια δικαιώματα απορρέουν από το δκμ ακρόασης;

Α) δκμ συμμετοχής στην αποδεικτική διαδικασία,

Β) δκμ παραστάσεως με συνήγορο στην διοικητική διαδικασία (ακούγεται για πραγματικά και νομικά δεδομένα),

Γ) δκμ προσβάσεως στα έγγραφα, (βάσει και του ΕΔΔΑ είναι δεκτή η μη πρόσβαση στα έγγραφα λόγω απορρήτου. Αν δεν δώσει πρόσβαση η διοίκηση, πρέπει να το αιτιολογήσει.

Δ) υποχρέωση αιτιολογίας

48. Σε ποια γλώσσα γίνεται η ακρόαση;

Ελληνική. Δικαίωμα να ζητήσει παρουσία διερμηνέα [ευεργέτημα πενίας και αν ο αλλοδαπός δεν έχει χρήματα, διορίζεται από το κράτος διερμηνέας. Είναι δκμ να μην δέχεται κάποιος αυτοματοποιημένες πράξεις που δεν ακταλαβαίνει. Η γλώσσα λοιπόν της διαδικασίας πρέπει να προσεγγίζεται ad hoc ως προς το αλλοδαπό στοιχείο, το μορφωτικό στοιχείο και το τεχνολογικό στοιχείο = απόφαση ΣτΕ 848/2007 [πολλαπλά τέλη για αλλοδαπούς].

**49. Αν δεν υπήρχε το άρθρο 20 πού θα κατοχυρωνόταν η προηγούμενη ακρόαση;
/ Με ποιες αλλαγές συνταγματικές διατάξεις συρρέει;**

Βασικές θεμελιώσεις που έχουν υποστηριχτεί:

- a. Αρχή αξίας του ανθρώπου
 - ο Πρέπει να θεμελιώνουμε το δκμ ακροάσεως στο Σ2.1; όχι, δεν μπορούμε να το υπαγάγουμε και στην αξία του ανθρώπου γιατί το Σ2.1 δεν υπόκειται σε περιορισμούς, ενώ το δκμ ακροάσεως μπορεί να υπαχθεί σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Μπορεί κάποια στιγμή να το δούμε ως θεμέλιο του δικαιώματος ακροάσεως, όμως ως νομικοί πρέπει να το αποφεύγουμε.
- b. Αρχή του κράτους δικαίου
 - ο Είναι πολύ γενικό και οι γενικές θεμελιώσεις δεν είναι χρηστικές.
- c. Το δικαίωμα δικαστικής ακροάσεως
 - ο Το παραβιασθέν στην διοικητική διαδικασία δικαίωμα προστατεύεται πολύ λιγότερο σε δικαστικό επίπεδο. Αν το δκμ δεν κατοχυρωθεί στο στάδιο της διοικητικής. Αν το δικαίωμα ακρόασης δεν ακτοχυρωθεί σε διοικητικό στάδιο, σε αυτό της διοικητικής διαδικασίας (έκδοση πράξεως έως απόφαση επί της διοικητικής προσφυγής) χάνεται κατά ¾.
- d. Αρχή νομιμότητας διοικητική δράσεως
- e. Εκάστοτε προσβαλλόμενο ατομικό δικαίωμα κατά το status activus processualis
 - ο Γενικά, πόσα status έχει ένα δικαίωμα; Status activus, status negativus, status positivus.
 - ο Η ακρόαση πρέπει να είναι προηγούμενη για να επηρεάσει το μέτρο [//ψυχολογικό δεδουλευμένο]. Το δικαίωμα ακροάσεως θεμελιώνεται στο status activus pocessualis του δικαιώματος που προσβλήθηκε ή πρόκειται να προσβληθεί, πχ Σ5.1 – ακρόαση = νους ακούει, αποφασίζει

B. Η κατοχύρωση του δικαιώματος ακροάσεως. Ανάλυση του α.6 ΚΔΔιαδ

50. Τι είναι διαδικασία; Τι διοικητική διαδικασία;

Διαδικασία είναι η σειρά από αλληλοδιάδοχα βήματα που κατατείνουν σε ένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα. Διοικητική διαδικασία είναι η σειρά των βημάτων που γίνεται από την Διοίκηση και από τον ιδιώτη με στόχο την έκδοση κάποιου διοικητικού μέτρου ή την σύναψη συμβάσεως. Όταν η διοικητική καταλαμβάνει την σύναψη σύμβασης ή την έκδοση κάποιου διοικητικού μέτρου μόνο, τότε εννοούμε την έννοια διοικητική διαδικασία υπό την στενότερη εκδοχή της. Αντίθετα, όταν εννοούμε κάθε μορφή διοικητικής δράσεως [=βλ και κανονιστικές πράξεις και υλικές πράξεις] κατανοούμε την διοικητική διαδικασία υπό την ευρύτερη έννοια.

ΟΠΟΤΕ: **διοικητική διαδικασία εν στενή έννοια** = **σειρά αλληλοδιαδόχων βημάτων τα οποία κάνει η Διοίκηση και ο ιδιώτης που κατατείνουν στην έκδοση μιας ατομικής διοικητικής πράξης ή –λιγότερο- στην σύναψη συμβάσεως.**

Η διαδικασία ξεκινά με αίτηση του ιδιώτη ή αυτεπάγγελτα από την Διοίκηση. **Βασικό σημείο συμμετοχής του ιδιώτη σε αυτήν την διαδικασία είναι η ακρόαση** (αλλά και η πρόσβαση στα έγγραφα).

Δίκαιο της διοικητικής διαδικασίας= είναι οι νομικές πράξεις που διέπουν το καθένα από αυτά τα βήματα μέχρι το αποτέλεσμα. **Είναι λοιπόν ένα δίκαιο του αποτελέσματος**; Η αλήθεια είναι πως όχι. Σε όλα τα μέρη του κόσμου είναι δίκαιο που διέπει και το αποτέλεσμα (δηλαδή την ανάκληση, το δίκαιο ανακλήσεως). Στην Ελλάδα όμως, λόγω ανεπιτυχούς παρέμβασης του ΣτΕ δεν έγινε δεκτό. Έτσι, εδώ θεωρούνται όλα τα στάδια **μέχρι και** την έκδοση της πράξεως και για αυτό δεν υπάρχουν άρθρα περί ανακλήσεως στον ΚΔΔ.

51. Δικαίωμα ακροάσεως- Πού κατοχυρώνεται;

Σ20.2 αλλά και στον ίδιο τον νόμο. Α.6 του κώδικα διοικητικής διαδικασίας. Ακόμα και αν ο νόμος δεν το λέει, εφαρμόζουμε το 6 ή το 20.2 του συντάγματος. Το 6 ισχύει όμως για όλες τις διαδικασίες. Επίσης θα μπορούσαμε να πούμε πως στηρίζεται και στο α. 5 του ΚΔΔιαδ που αναφέρεται στην πρόσβαση στα έγγραφα. Προηγούμενη ακρόαση και πρόσβαση στα έγγραφα συνδέονται.

Σχολιασμός α.6 από τον ΚΔΔιαδ μαζί με παρενθετικές ερωτήσεις:

Τίτλος: Ήδη από τον τίτλο, φαίνεται πως η ακρόαση πρέπει να προηγείται, αυτό δείχνει η λέξη προηγούμενη. Η ακρόαση που ακολουθεί, στην διοικητική προσφυγή πχ, δεν είναι το ίδιο πράγμα. Άλλο είναι να έχω πάρει ήδη μια απόφαση και να σε ακούω και άλλο πριν την πάρω [διοικητικό ψυχολογικό «δεδικασμένο»]. Ακροάσεως. Αυτό σημαίνει ακούω, και εννοεί πως λαμβάνω υπόψη μου αυτό που μου λες. Του ενδιαφερομένου. Στο εξωτερικό τον λένε ο συμμετόχος της διαδικασίας. Οι Ισπανοί το μέρος της διαδικασίας. Ωστόσο, στην Ελλάδα τον καλούμε ενδιαφερόμενο. Αυτός είναι ο συμμετόχος και έχει αυξημένο δκμ πχ προσβάσεως σε έγγραφο. Έχει και ο απλός πολίτης, απλώς το μέρος της διαδικασίας, ο ενδιαφερόμενος, έχει αυξημένο δκμ.

Παρα.1: 1.

Οι διοικητικές αρχές [οι διοικητικές αρχές, αναφέρεται στην οργανική διοίκηση ~κράτος και πχ διφυή ΝΠ, όπως η τράπεζα της Ελλάδος, η οποία όταν εκδίδει νόμισμα (εκδοτικό προνόμιο) λειτουργεί σαν κράτος~],

πριν [εννοείται ότι η διαδικασία αυτή πρέπει να είναι **πρότερη**. Η έννοια του προηγούμενη είναι η διαδικασία η πρότερη της πρώτης απόφασης. Στην περίπτωση που έχω δkm ακρόασης στην ενδικοφανή προσφυγή αλλά όχι στην πρώτη διαδικασία, μόνο γραμματικά έχουμε πρότερη ακρόαση. Ίσως αυτό είναι ο ορισμός του νομικισμού⁷.]

από κάθε ενέργεια ή μέτρο [Το ενέργεια περιλαμβάνει τις ατομικές διοικητικές πράξεις και όχι τις κανονιστικές (άλλωστε ποτέ δεν θα μπορούσε να ακούσει τους πάντες) αλλά και πριν από υλικές ενέργειες. Στο αστυνομικό δίκαιο, για παράδειγμα, ο αστυνομικός χρειάζεται να προειδοποιήσει πριν πχ σου πάρει το αμάξι. Αυτό είναι η οφειλόμενη διοικητική διαδικασία δικαίου. Ωστόσο, στις εξαιρέσεις τα πρώτα που βγαίνουν έξω είναι κάποια μέτρα, κάνοντας τελεολογική συστολή κόντρα στο γράμμα του νόμου. → ΑΡΑ καταρχήν για τα πάντα, υπάρχουν όμως πολλές εξαιρέσεις, κάνοντας τελεολογική συστολή της ενέργειας ή του μέτρου. Πχ δεξ πιο κάτω, εξαιρούνται οι ευμενείς διοικητικές πράξεις]

σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων [και απλά έννομα συμφέροντα, τα ίδια που μπορούν να ικανοποιηθούν στο δικαστήριο. Όχι οι έννομες καταστάσεις απλά. → **εξαιρούνται οι ευμενείς διοικητικές πράξεις**. Το πότε έχουμε καθαρή ευμένεια και όχι δυσμέ'νεια το κρίνουμε αφού δούμε ξεκάθαρα το αντικείμενο της διαδικασίας. Όταν δεν είναι συγκεκριμένο, ενδέχεται δυσμένεια. Αντίθετα καθαρή ευμένεια έχουμε ΜΟΝΟ όταν έχει προσδιοριστεί το αντικείμενο της διαδικασίας και της επιθυμίας τους ιδιώτη με την αίτησή του. Αν όμως έχουμε ανάκληση μιας ευμενούς πράξης, έχουμε ξεκάθαρα δυσμένεια και χρειάζεται να γίνει προηγούμενη ακρόαση.]

συγκεκριμένου προσώπου [από εδώ: εκτός οι γενικές διοικητικές πράξεις αλλά και οι κανονιστικές φυσικά. Εννοείται φυσικά και οι νόμοι που δεν είναι και πράξεις της διοικήσεως. Πχ: φπ, νπ, ημεδαποί και αλλοδαποί. Αξίζει να αναφέρουμε εδώ, πως σε έντονα τριτενεργείς πράξεις χρειάζεται να εξασφαλίζεται και η ακρόαση του ανταγωνιστή – ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ: α) έντονα δυσμενής, β) έντονη τριτενέργεια, γ) γνωστός ο ανταγωνιστής],

οφείλουν [αν δεν γίνει ακρόαση; → αν δεν γίνει είναι παράνομη η πράξη, ως παράβαση ουσιώδους τύπου/ κατάχρηση εξουσίας –σειρά ελέγχου/ 4 στάδια: ¹αρμοδιότητα, ²παράβαση ουσιώδη κανόνα περί την διαδικασία, ³παράβαση νόμου και τέλος ⁴κατάχρηση εξουσίας]

να καλούν [κλήση προς ακρόαση]

τον ενδιαφερόμενο [Ποιος είναι ο ενδιαφερόμενος; Ο συμμετέχων στην διοικητική διαδικασία = αυτόστου οποίου πρόκειται ενδεχομένως να βλαθούν τα έννομα συμφέροντα ή δικαιώματα με την διοικητική πράξη. ο έχων έννομο συμφέρον ακόμα και τρίτος]

⁷ Αφού η ενδικοφανής προσφυγή που εξαφανίζει τελικά την πρώτη, πριν από την τελική δυσμενή διοικητική ενέργεια, έχει εξαφανιστεί

να εκφράσει τις απόψεις του [τι εννοεί «απόψεις» του; Για ποια δεδομένα;/ ποιο είναι το αντικείμενο του δικαιώματος ακρόασεως; Για τα πραγματικά ή/ και για τα νομικά περιστατικά της υποθέσεως. Παλιά ήταν μόνο για τα πραγματικά και για αυτό δεν δίνονταν το δκμ να παρίσταται κάποιος με συνήγορο. Σκοπός ήταν να μην νομιμοποιήσουν και καλά πολύ την διοικητική διαδικασία. Όμως σημαντική είναι η αποτελεσματικότερη διοικητική ακρόαση. Στο πλαίσιο της αποτελεσματικής ερμηνείας, είναι σημαντικό το δκμ παραστάσεως μετά ή διά συνηγόρου. Ακόμα, και για τα αποδεικτικά στοιχεία [= μετέχω στην αποδεικτική διαδικασία = προσκόμιση δικών μου στοιχείων, ανταπόδειξη, συμμετοχή σε αυτοψία/ πραγματογνωμοσύνη, διορισμό τεχνικού συμβούλου],

εγγράφως ή προφορικός [η διοίκηση αποφασίζει για το προφορικό ή το έγγραφο; Πώς; Συχνά ο νόμος επιβάλλει το διά εγγράφου ενώ σπάνια το διαπροφορικής αναπτύξεως. Το να το προβλέπει ο νόμος βέβαια είναι σπάνιο. Το αν θα είναι προφορικός ή εγγράφως είναι διακριτική ευχέρεια. Είναι διαδικαστική διακριτική ευχέρεια εδώ, αφού η τελευταία δεν αφορά μόνο το ουσιαστικό δίκαιο. Όριο είναι η ισότητα και η αναλογικότητα, πχ στον κουφό ή σε αυτόν που δεν ξέρει να διαβάζει. Επίσης όριο είναι η αρχή της χρηστής διοικήσεως. Ή πχ δεν μπορείς σε μια ομάδα 10 ατόμων να πεις στον 9 προφορικά και στον 1 εγγράφως → ελέγχονται τα άκρα όρια της διακριτικής ευχέρειας..],

ως προς τα σχετικά ζητήματα [πραγματικά ή νομικά].

Παρα.2: Ποια είναι τα στοιχεία της κλήσης του διοικουμένου; Αυτή είναι έγγραφη..

2. Η κλήση προς ακρόαση είναι έγγραφη, αναφέρει τον τόπο, την ημέρα και την ώρα της ακρόασης προσδιορίζει δε το αντικείμενο του μέτρου ή της ενέργειας [το μέτρο μπορεί να είναι πιο σοβαρό από την ενέργεια. Πχ αν είσαι ιερέας ή πατριάρχης, μέτρο μπορεί να είναι η απομάκρυνσή του → Ποια είναι τα στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνει η κλήση; 1) ο τόπος ακρόασης, 2) η ημέρα ακρόασης, 3) η ώρα ακρόασης, 4) το αντικείμενο του σκοπούμενου μέτρου/ ενέργειας, το μέτρο που πρόκειται να επιβληθεί, 5) ζητήματα για το οποίο θα εκφράσει τις απόψεις του. αναφέρονται τα πραγματικά και νομικά δεδομένα^{8 9} και παραπομπή στην διάταξη –τα ζητήματα 1,2,3 δεν απαιτούνται σε έγγραφη ακρόαση].

Η κλήση κοινοποιείται [με οποιαδήποτε μορφή]

στον ενδιαφερόμενο τουλάχιστον πέντε (5) πλήρεις ημέρες πριν από την ημέρα της ακρόασης [Η ΚΛΗΣΗ – ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΚΛΗΣΗΣ ΠΡΟΣ ΑΚΡΟΑΣΗ: προπαρασκευαστική λέγεται η προθεσμία αυτή που είναι για 5 πλήρεις μέρες ΠΡΙΝ την ακρόαση/ 5 πλήρεις ημέρες για να καταθέσεις το υπόμνημα. Στην γραπτή ακρόαση, θα έπρεπε τουλάχιστον να δίνονται 5 πλήρεις ημέρες από την κλήση. Παραπάνω μπορεί να δοθεί, ανάλογα πχ με το βάρος της προσβολής του ατομικού δικαιώματος. Τα άκρα

⁸ Συχνά έχει απασχολήσει το ΕΣΡ, το οποίο στην κλήση δεν έχει ποτέ τα πραγματικά στοιχεία της παραβάσεως → το ΣτΕ δεν απαιτεί αναλυτική περιγραφή , αλλά συνοπτική παρουσίαση των πραγματικών δεδομένων, αρκεί η υπόλοιπη να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου

⁹ Αν κληθείς υπό συγκεκριμένη νομική βάση και αυτή μετά μεταβληθεί, πρέπει να κληθείς εκ νέου → αλλαγή νομικής βάσης = εκ νέου κλήση

όρια ελέγχονται μόνο. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, πχ στις φυλακές, μπορεί να λαμβάνει χώρα ακρόαση χωρίς όλους τους τύπους. Μπορεί να ζητηθεί παράταση, η απάντηση επί της οποίας είναι διαδικαστική διακριτική ευχέρεια, υπέρβαση της οποίας= παράβαση, η προθεσμία που θα δοθεί θα πρέπει να είναι εύλογη¹⁰].

Ο ενδιαφερόμενος έχει το δικαίωμα να λάβει γνώση των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων [των *εγγράφων* δηλαδή. Έχει μάλιστα αυξημένα δκμτ να λάβει γνώση. Πχ σε μια ΕΔΕ έχει αυξημένα δκμτ να μάθει τα πορίσματά της. Αυτά είναι απαραίτητα να τα γνωρίσει αν πας πχ να κάνεις αίτηση ακυρώσεως στο ΣτΕ. Φυσικά, εμείς οι πολίτες δεν μπορούμε να τα πληροφορηθούμε. Τι πάει να πει σχετικών; Αυτών που χρησιμοποιούνται και οδηγούν στο δυσμενές.]

και να προβεί σε ανταπόδειξη [από αυτό προκύπτει το δκμ συμμετοχής στην αποδεικτική διαδικασία. Μάλιστα διαφαίνεται εδώ η ισότητα όπλων. Έχει μάλιστα και ο ιδιώτης δκμ να έχει τεχνικό σύμβουλο.].

Η τήρηση της προαναφερόμενης διαδικασίας, καθώς και η λήψη υπόψη των απόψεων του ενδιαφερομένου, πρέπει να προκύπτουν από την αιτιολογία της διοικητικής πράξης. Το υιοθετούμενο μέτρο πρέπει να λαμβάνεται μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα [και ο χρόνος της ίδιας της ακροάσεως χρειάζεται να είναι εύλογος.*]

από την ακρόαση του ενδιαφερομένου.

Ενδεικτικές ερωτήσεις επί των προαναφερομένων:

- 52. Στο άρθρο 20 τι εννοεί με τον όρο ‘απόψεις’ του; / Εγγράφως ή προφορικώς;
- 53. Αν δε γίνει η ακρόαση, τι σφάλμα πάσχει η διαδικασία;
- 54. Ποια τα στοιχεία της κλήσης; Πόσες μέρες πριν κοινοποιείται;
- 55. Τι πάει να πει ‘σχετικών αποδεικτικών στοιχείων’;
- 56. Με ποια σειρά εξετάζονται οι λόγοι ακυρώσεως;

57. Μίλησέ μου για την αυθόρμητη ακρόαση, ενώ ακόμα δώσε μου και παράδειγμα. Θεραπεύει η αυθόρμητη ακρόαση τελικά;

Η αυθόρμητη ακρόαση λαμβάνει χώρα όταν την κάνει μόνος του ο πολίτης, χωρίς ουσιαστικά να έχει κληθεί προηγουμένως, δηλαδή παρά την έλλειψη της κλήσεως ή παρά την ακυρότητα αυτής. Εάν παραστεί ο πολίτης ανεπιφύλακτα, το ελάττωμα της κλήσεως θεραπεύεται.

Παράδειγμα επί τούτου: **Μητροπολίτης Αττικής**: αποκαλύφθηκε συνομιλία του με κάποιο νεαρό άτομο με σεξουαλικό περιεχόμενο. Ξέσπασε σκάνδαλο και απομακρύνθηκε από την θέση του. Τέθηκε ζήτημα για το αν έπρεπε να του δοθεί ακρόαση πριν από αυτή την δυσμενή πράξη εναντίον του. Λαμβάνουμε μάλιστα υπόψη ότι η απομάκρυνση έλαβε χώρα βάσει αντικειμενικών δεδομένων [τηλεφωνική επικοινωνία]. Εντούτοις, ο νόμος ρητώς ζητούσε ακρόαση. Εκλήθη λοιπόν και όταν

¹⁰ Υπάρχουν και ειδικότερες διατάξεις που προβλέπουν διαφορετικές προθεσμίες κλήσεως προς ακρόασης, πχ σε δασικά ζητήματα ο ν. 1892/1990 προβλέπει 1-2μέρες. Αυτοί κρίνονται ως προς την συνταγματικότητά τους [αντισυνταγματικός λόγω παραβιάσεως του Σ20.2]

πήγε του επεσήμαναν ότι δεν βρισκόταν εκεί για την συνομιλία αλλά για την δήλωση σε ρεπόρτερ ότι είχε 2εκ για τα γεράματα. **Τιθέν ζήτημα:** εκλήθη ο μητροπολίτης για το σεξουαλικό ενώ πήγε στην ακρόαση και τελικά του μίλαγαν για τα οικονομικά. Βλέπουμε ότι ξεκάθαρα πάσχει η κλήση = αυθόρμητη ακρόαση που μπορεί να οδηγήσει σε ακύρωση της πράξεως¹¹. ➔ ΤΕΛΙΚΑ, ο λόγος απερρίφθη διότι το ΣτΕ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η απόφαση ελήφθη επί την βάση αντικειμενικών δεδομένων¹², ανεξάρτητα από το αν ο συγκεκριμένος νόμος απαιτούσε ακρόαση// λανθασμένο κατά τον Λαζαράτο αυτό.

Σημειώνεται πάντως πως στο υπαλληλικό δίκαιο, προφορική αυθόρμητη ακρόαση ΔΕΝ θεραπεύει.

58. Πότε πρέπει να γίνει η κλήση προς ακρόαση;

Δεν μας ρωτά εδώ το πόσες μέρες πριν πρέπει να γίνει, αυτό είπαμε είναι 5 μέρες πριν.

Με μία λέξη, ώριμη. Όταν είναι ώριμη η υπόθεση. Πρέπει να έχει μαζευτεί αρκετό πραγματικό και νομικό υλικό [= αποδεικτικά στοιχεία πάνω στα οποία θα στηριχτεί η διοίκηση για να εκδώσει την δυσμενή διοικητική πράξη]. Όταν είναι ώριμη, και έχει ωριμάσει η απόφαση, χρειάζεται να γίνει η ακρόαση. Θέλουμε να έχουν συγκεντρωθεί τόσα δεδομένα που να οδηγούν στο μέτρο. Αλλιώς κίνδυνος να τον φωνάξουν για ορισμένα και μετά να τον ξαναφωνάξουν τον πολίτη και για άλλα.

59. 4 χρονικά σημεία είναι κρίσιμα στην ακρόαση. Αυτά είναι:

1) το πότε πρέπει να λάβει χώρα η κλήση προς ακρόαση: όταν η υπόθεση είναι ώριμη [δες πιο πάνω]

2) το χρονικό σημείο της ίδιας της ακρόασης: = πόσο χρόνο έχεις μεταξύ κλήσεως και ακροάσεως ➔ 5 μέρες που είναι το μίνιμουμ. Γενικά, εύλογο χρονικό διάστημα. Αν παραβιάζεται ασκείται πλημμελώς η διοικητική διαδικασία, δηλαδή η διαδικαστική διακριτική ευχέρεια και πρόκειται για ακυρώσιμη πράξη.

3) η χρονική διάρκεια της ακρόασης: Αυτό εξαρτάται από δυσκολία της υπόθεσης, την βαρύτητα του παραπτώματος, των όγκο των υποθέσεων εν γένει, την πείρα και την μόρφωση του ενδιαφερομένου.

4) το χρονικό διάστημα μεταξύ ακρόασης και διοικητικής πράξεως: και πάλι εύλογο πρέπει να είναι. Η απόφαση πρέπει να είναι επίκαιρη και συγχρόνως να μην εκδίδεται αμέσως γιατί αυτό θα σήμαινε ότι η ακρόαση δεν συνυπολογίστηκε. ΣτΕ 1989/2013 // απόφαση μετά από 21 μήνες= άκυρη – ΣτΕ 2674/2013// εύλογο το 14 μήνες λόγω όγκου υποθέσεως και βαρύτητα

60. Ποια η διαφορά ενός κανόνα δικαίου και μιας αρχής;

Λέμε πχ η αρχή της ακροάσεως, η αρχή της αναλογικότητας ή η αρχή της αξίας του ανθρώπου. Δεν θα ακούσουμε όμως η αρχή του 904ΑΚ. Πότε λοιπόν μιλάμε για αρχή και πότε για κανόνα; Στου κανόνες δικαίου πχ βλ. ΑΚ, ισχύει το όλα ή τίποτα. Αν

¹¹ 4257/2020: αυθόρμητη προφορική ακρόαση δεν θεραπεύει.

¹² Γενικά αντικειμενικά δεδομένα κατά την νομολογία: πραγματοπαγείς πράξεις, πχ χαρακτηρισμός κτίσματος ως αυθαίρετου, κήρυξη εκτάσεως ως αναδασωτέας, κήρυξη κτιρίου ως διατηρητέου

συντρέχουν όλα τα περιστατικά, έχει αποζημίωση πχ [πχ όλο το πραγματικό και για αυτό οπωσδήποτε την συνέπεια]. Η αρχή όμως σταθμίζονται και υποχωρούν αναλογικά. Οι αρχές λοιπόν είναι σχετικές και υποχωρούν όταν συγκρούονται με άλλες. Σταθμίζει αρχές η δικαιοσύνη στην ουσία και όχι κανόνες, αφού όλα τα δκμτ ενσωματώνουν αρχές [τα περισσότερα]. Όλα υπόκεινται δηλαδή στο μέτρο, εκτός από την ίδια την αρχή της αναλογικότητας [δεν χρειάζεται μέτρο στο μέτρο!].

Γ. Οι εξαιρέσεις από το δκμ ακρόασης

61. Έχει εξαιρέσεις το δικαίωμα ακρόασης; [ΣΟΣ]

Όταν πχ είναι επί την βάση αντικειμενικών δεδομένων, όταν ξεκινά με βάση την αίτηση του διοικουμένου ή πχ όταν εμπλέκονται οι υπολογιστές στην διοικητική πράξη [το ζήτημα των υπολογιστών στην διοικητική πράξη αρέσει πολύ στον Λαζαράτο!].

Ποιος είναι όμως ο λόγος; Μήπως γιατί δεν προλαβαίνει; Μάλλον η λογική είναι το δκμ διοικητικής αποτελεσματικότητας. Η διοίκηση είναι ένας πραγματικός μηχανισμός. Αν κάτσει να ακούσει τους πάντες, δεν θα μπορεί να κάνει τίποτα. Πρέπει να ακούσει τόσους ώστε και να προλάβει σαν τέτοιος μηχανισμός να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις της. Άρα οι εξαιρέσεις γίνονται για να διαφυλαχθεί η αρχή της αποτελεσματικότητας.

Δικαιολογία εξαιρέσεων: Η πρώτη ιδέα είναι ότι δεν προλαβαίνει η διοίκηση, η δεύτερη ότι δεν θα αλλάξω γνώμη και να σε ακούσω!~ είναι δέσμια η αρμοδιότητά μου, ή ακόμα πρόκειται για αντικειμενικά δεδομένα [πχ ότι είσαι πιωμένος, τι να σε καλέσω να μου πεις για αυτό, το λέει το αλκοτέστ στο μηχανήμα!]. Ακόμα λέει η διοίκηση, ό,τι ήταν να πεις το είπες στην αίτησή σου!

Οι εξαιρέσεις:

Προκύπτουν από τελεολογική συστολή του 20.2. και με βάση τον σκοπού του κανόνα. Έχει συνταγματική θεμελίωση: στην αρχή της ισότητας. Αυτή επιβάλλει την τελεολογική συστολή.

ΕΠΙΣΗΜ:

1^η εξαίρεση: όταν δεν σου επιφέρω βλάβη. Όταν ζητάς κάτι που θα ήθελες να έχεις ούτε καν έχεις προσδοκία να έχεις. Όταν λοιπόν δεν έχω θετική βλάβη. Όμως δκμ ακρόασης σημαίνει ακρόαση τουλάχιστον για όλα τα πραγματικά δεδομένα. Περίπτωση, πχ, που δεν σου επιφέρω ακόμα βλάβη είναι οι εσωτερικές διοικητικές πράξεις. Αυτές προετοιμάζουν την διοικητική πράξη και δεν έχεις ακόμα βλάβη εσύ.

2^η εξαίρεση: Μια ακόμα εξαίρεση είναι η περίπτωση που ό,τι είχε να πει το είπε ο πολίτης με την αίτησή του και έτσι έχει καλυφθεί το δικαίωμα ακρόασης. Εντούτοις, σχετικά με τον ισχυρισμό ότι ακούστηκες διά της αιτήσεώς σου, πρέπει να παρατηρήσουμε ότι θα υπάρχει εξαίρεση από την ακρόαση μόνο όταν κάνει αίτηση ο ιδιώτης και η Διοίκηση την δέχεται όπως είναι, δηλαδή δέχεται όλα τα πραγματικά δεδομένα και αρνείται για δική της νομική άποψη. Με άλλα λόγια, αν η Διοίκηση δεν

απαντά μόνο επί την βάση της αιτήσεως, αλλά προσθέτει νομικά και πραγματικά δεδομένα (παραθέτει νέα) → πρέπει να ξαναακούσει τον διοικούμενο για το νέο νομικό ή ΚΥΡΙΩΣ για το νέο πραγματικό.

3η εξαίρεση: 6 παρα.3ΚΔΔιαδ. *Για λόγους δημοσίου συμφέροντος*. 3. Αν η άμεση λήψη του δυσμενούς μέτρου είναι αναγκαία για την **αποτροπή κινδύνου** ή λόγω επιτακτικού **δημόσιου συμφέροντος**, είναι, κατ' εξαίρεση, δυνατή η, χωρίς προηγούμενη κλήση του ενδιαφερομένου, ρύθμιση. Αν η κατάσταση που ρυθμίστηκε είναι δυνατόν να μεταβληθεί, η διοικητική αρχή, μέσα σε χρονικό διάστημα δεκαπέντε (15) ημερών, καλεί τον ενδιαφερόμενο να εκφράσει τις απόψεις του σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, οπότε και προβαίνει σε τυχόν νέα ρύθμιση. Αν η πιο πάνω προθεσμία παρέλθει άπρακτη, το μέτρο παύει **αυτοδικαίως** [δεν χρειάζεται διαπιστωτική πράξη - υπάρχει και η άποψη ότι χρειάζεται], και χωρίς άλλη ενέργεια, να ισχύει. – **προσωρινή διοικητική πράξη**

Το πιο χαρακτηριστικό επιτακτικό δεδομένο είναι η απαγόρευση εξόδου από την χώρα.

➔ Τι γίνεται με λίγα λόγια σε αυτή την περίπτωση:

Υπάρχει δυνατότητα εξαιρέσεως, αλλά εκδίδεται προσωρινή διοικητική πράξη που ισχύει για 15 μέρες και μετά αίρεται αυτοδικαίως. ΣτΕ3877/2016: το δημόσιο συμφέρον πρέπει να προκύπτει από την ίδια την εκδιδόμενη πράξη, να αναφέρεται σε αυτήν. Δεν πρέπει να προκύπτει στην συνέχεια, δηλαδή εκδίδοντας πρώτα την πράξη και ύστερα κάνοντας επίκληση στο δημόσιο συμφέρον.

Χρειάζεται η πράξη να λαμβάνεται άμεσα για το δημόσιο συμφέρον και όχι έμμεσα. Αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η χρηματική κύρωση δεν είναι μέτρο που λαμβάνεται για το δημόσιο συμφέρον ΑΜΕΣΑ αλλά μόνο έμμεσα. Επομένως, δεν υπάγεται στο 6.3ΚΔΔ.

➔ Λίγα λόγια για το φορολογικό μέτρο κλεισίματος λογαριασμού:

Όταν υπάρχει οφειλή, η Διοίκηση μπαίνει στους λογαριασμούς και τους σταματάει. Δεν δίνει δκμ ακρόασης για να μην τα σηκώσεις τα χρήματα από τους λογαριασμούς σου. μετά το πέρας των 15 ημερών [6.3ΚΔΔ] μπορεί να ασκηθεί αίτηση ακυρώσεως γιατί δεν τηρήθηκε η ακρόαση και δεν άνοιξε αυτοδικαίως ο λογαριασμός. Με νέες όμως διατάξεις περί την κατάσχεση των λογαριασμών [που είναι νεότερες και ειδικότερες (!lex specialis!)], δεν προβλέπεται η άρση αλλά η προβολή αντιρρήσεων υποκαθιστώντας τρόπον τινά το δκμ ακρόασεως. Κατά το ΣτΕ είναι συνταγματικές αυτές οι διατάξεις γιατί έχεις το δκμ αντιρρήσεως.

! 4η εξαίρεση: *Η περίπτωση της ενδικοφανούς προσφυγής*//6 παρα 4. ➔ 4. Οι διατάξεις των παρ. 1 και 2 εφαρμόζονται και όταν οι σχετικές με τη δυσμενή διοικητική πράξη διατάξεις προβλέπουν δυνατότητα άσκησης διοικητικής προσφυγής

➔ Διοικητικές προσφυγές (απλές και ειδική διοικητική) και ακρόαση

Νομολογία: για αίτηση θεραπείας, ιεραρχική προσφυγή και ειδική διοικητική προσφυγή ισχύει πλήρως το άρθρο και χρειάζεται πριν την έκδοση της πράξης να γίνει προηγούμενη ακρόαση.

➔ Ενδικοφανής προσφυγή - σχέση ακροάσεως και ενδικοφανούς προσφυγής, de lege lata

Το ζήτημα αναφέρεται στην ενδικοφανή προσφυγή, όπου αν ασκηθεί και πω ό,τι ήταν να πω, η έλλειψη ακροάσεως καλύπτεται. Πρόκειται για πάγια νομολογία από το 2010 και μετά η οποία εντάσσει την δυνατότητα άσκησης ενδικοφανούς προσφυγής σε εξαίρεση από τον κανόνα ακροάσεως, αφού ο πολίτης λέει ό,τι είχε να πει μετά. Στην πράξη εδώ η ακρόαση παρακάμπτεται. Ουσιαστικά η δυνατότητα δεν θεραπεύει αλλά η άσκηση της προσφυγής θεραπεύει

Υπάρχει εξαίρεση αλλά σύμφωνα με τον Λαζαράτο αν και υπάρχει δεν θα έπρεπε να υπάρχει. ➔ **ΕΝΣΤΑΣΗ**: δεν εκπληρώνει τους σκοπούς της ακροάσεως. Με άλλα λόγια, αν ασκηθεί ενδικοφανής προσφυγή, τότε εκπληρούνται η προηγούμενη ακρόαση, αφού η τελική διοικητική πράξη είναι αυτή που εκδίδεται επί της ενδικοφανούς προσφυγής και απορροφά την προηγούμενη. Παρόλα αυτά ➔ **ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΜΕΤΑΞΥ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΣΚΗΣΗΣ**. Υπάρχει η πιθανότητα να προβλέπεται η άσκηση της ενδικοφανούς προσφυγής, αλλά να μην την ασκήσεις επειδή δεν ενημερώθηκες καταλλήλως και έτσι να μην καλυφθεί το δκμ ακροάσεώς σου. ➔ άρα συνοπτικά: πράξη – ενδικοφανής προσφυγή – νέα πράξη που απορροφά την προηγούμενη: άρα παραμένει προηγούμενη η ακρόαση

Πότε πρέπει να ενημερώνεται ο πολίτης για την ενδικοφανή προσφυγή [για ποια πράγματα]; Για την ύπαρξη ενδικοφανούς, για το **όργανο** ενώπιον του οποίου θα ασκηθεί, για την **προθεσμία** άσκησής της, για τις **συνέπειες** μη ασκήσεως και ως προς την ακριβή **έκτασή** της. Μόνη εξαίρεση στην υποχρέωση ενημέρωσης: στα δημόσια έγγραφα επειδή κιόλας η προσφυγή προβλέπεται στο 12.1.

➔ Ανακύπτοντα ζητήματα εδώ:

Αν ζητήσεις την ακύρωση της πρώτης πράξης, αυτό μπορεί να το κάνεις καταχρηστικά και αλυσιτελώς. Γιατί, τι θα μπορούσες να πεις και δεν είπες με την ενδικοφανή σου προσφυγή;

➔ Κριτική επί του ζητήματος με την ενδικοφανή προσφυγή:

Δεν είναι σωστό όλα να καλύπτονται με την ενδικοφανή προσφυγή. Η απόφαση στην ενδικοφανή προσφυγή δεν θα φτάσει ποτέ να καλύπτει πλήρως την διαδικασία της πρωτόβαθμης διαδικασίας. Υπάρχει και το ψυχολογικό δεδικασμένο εξάλλου. Άλλο να ακούς κάποιον πρώτη φορά για το αν θα εκδώσεις μια πράξη και άλλο για το αν θα την αλλάξεις.

5^η εξαίρεση: **οι αυτοματοποιημένες διοικητικές πράξεις**. Διάκριση μεταξύ μερικώς και ολικώς αυτοματοποιημένων πράξεων. Στις δεύτερες δεν έχουμε καμία συμμετοχή του ανθρώπινου παράγοντα. Οι μερικώς αυτοματοποιημένες είναι αυτές που μετέχει και ο άνθρωπος και η μηχανή αλλά τελικώς η διοικητική πράξη βγαίνει από Η/Υ εν τέλει.

➔ Ποιες από τις δύο κατηγορίες χρήζουν ακρόασης;

Όλες οι μερικώς αυτοματοποιημένες πράξεις θέλουν ακρόαση, πολύ περισσότερο από τις κοινές διαδικασίες. Αυτό γιατί έχεις πολύ περισσότερο χρόνο αλλά και για να διακρίνεις σαν Διοίκηση τυπικές και άτυπες περιπτώσεις ώστε να εισαχθεί και ο ανθρώπινος παράγοντας. Αντιθέτως στον πλήρη αυτοματισμό των πράξεων εφαρμόζεται η μη ακρόαση. Η πράξη, όμως, θα είναι προσωρινή ώστε να δίνεται δκμ ακρόασης μέχρι την οριστικοποίησή της. Με άλλα λόγια θα πρέπει να εφαρμοστεί αναλογικά το 6.3ΚΔΔιαδ σχετικά με την προσωρινή διοικητική πράξη.

Όριο του αυτοματοποιησμού είναι οι διαδικασίες διακριτικής ευχέρειας.

(*) Η περίπτωση των *ειδικών σχέσεων εξουσίας*

62. Τι είναι οι ειδικές σχέσεις εξουσίας; + Αυτοί που τελούν σε ειδικές σχέσεις εξουσίας έχουν δικαίωμα ακροάσεως;

Υπάρχουν πολλές, **στρατιώτες**, φοιτητές, μοναχοί, φυλακισμένοι. Μπορεί να προκύπτουν και από το κτίριο στο οποίο μπαίνεις πχ σε μουσείο, σε πισίνα, στο ΣτΕ. Πολύ περισσότερο, όταν είσαι φαντάρος/ στρατιώτης.

Έχει δκμ ακρόασης πχ ο φαντάρος σε δκμ ακρόασης πχ πριν την ποινή; Σε ό,τι από αυτά θεωρείται διοικητική πράξη, χρειάζεται να υπάρχει το δκμ ακρόασης. Η κρίσιμη λύση: Ule// νομικός: όποτε το μέτρο σε θίγει μόνο σαν μέρος δεν έχεις καταρχήν δκμ ακρόασης, αφού η οργάνωση θα διαλυόταν μέχρι να κάνουν σε εσένα δκμ ακροάσεως [χάριν λοιπόν αποτελεσματικότητας του συστήματος]. Ή πχ στην φυλακή, δεν μπορεί να φέρνουμε τον δικηγόρο για κάθε μέτρο.

Όταν όμως το πράγμα σοβαρεύει και σε θίγει, τότε θα χρειάζεται. Στο σχολείο, λέμε ότι είναι εκτελεστή μόνο πχ η αποβολή από τα σχολεία της χώρας¹³. Και γενικά πρέπει να θεμελιώσεις ότι κάτι σε θίγει όχι μόνο σαν μέλος της οργάνωσης αλλά και σαν άτομο. Πρέπει να πάμε από απλά εσωτερικό μέτρο στο εξωτερικό μέτρο. Εσωτερικό = σε θίγει ένα μέτρο μόνο ως μέλος της οργανώσεως, ενώ εξωτερικό= σου προσβάλλει ατομικό δικαίωμα, σε θίγει σαν πολίτη. Αντίθετα, όσο μικραίνει η βαρύτητα του μέτρου, μια τέτοια υποχρέωσγ δεν είναι απαραίτητη.

Βέβαια υπάρχει νμλγ που λέει ότι και στα εσωτερικά μέτρα μπορεί να χρειάζεται ακρόαση. Αυτό έφτασε μάλιστα και στο ΕΔΔΑ με μια κοπέλα που φορούσε λίγο πιο κοντή ποδιά στον σχολείο και της είπαν πως όχι είναι μέτρο και πρέπει να είναι στο γόνατο. Την απέβαλαν από το σχολείο για 5 μέρες, έκανε αίτηση ακυρώσεως στο ΣτΕ, το οποίο είπε πως οριακά είναι εσωτερικό μέτρο, πήγε στο ΕΔΔΑ και κέρδισε [Κατράμη κατά Ελλάδος]. Και για μοναχούς φυσικά ισχύουν παρόμοια.

Δ. Οι προϋποθέσεις/ περιορισμοί του δικαιώματος ακρόασης

63. Τι γνωρίζεις για τις προϋποθέσεις/ περιορισμούς του Σ20.2; Ποια η διαφορά τους με τις εξαιρέσεις του δικαιώματος ακροάσεως;

¹³ Για να σε διώξουν από το σχολείο, πρέπει να σε προειδοποιήσουν 2 - 3 φορές, πχ να σε στείλουν πρώτα σε ψυχολόγο, πολύ σπάνια θα σε διώξουν με την πρώτη.

Σε αντίθεση με τις εξαιρέσεις που αναφέραμε πιο πάνω, όπου και γίνεται μια στάθμιση, δηλαδή περιορίζεται το δκμ ακροάσεως σταθμιζόμενο με άλλα δικαιώματα ή αρχές που υπάρχουν σε άλλες συνταγματικές διατάξεις, οι προϋποθέσεις του δικαιώματος ακροάσεως **οδηγούν όχι σε σταθμίσεις αλλά σε περιορισμούς του δικαιώματος αυτού**. Αφορούν το μέτρο που πρόκειται να τεθεί. Αυτό θέλουμε να μην είναι επί τη βάσει αντικειμενικών δεδομένων, να μην είναι κανονιστική η πράξη, να μην είναι δέσμια, να μην είναι κατά το ΣτΕ δημόσια σύμβαση. → αν δεν είναι όλα αυτά, μπορεί να έχει εφαρμογή το δκμ ακροάσεως.

1. έχουμε τις κανονιστικές πράξεις (λόγω της διοικητικής αποτελεσματικότητας. Υπάρχουν όμως περιπτώσεις που μπορούν να συμμετάσχει κάποιος στην έκδοση μιας κανονιστικής πράξης. Για παράδειγμα, σε ένα σχέδιο πόλεως, όταν σε αφορά, υπάρχει δκμ ενστάσεων στην προδικασία, πριν την οριστικοποίησή του. Δεν πρόκειται για το κλασικό δκμ ακροάσεως, με την κλήση προ 5 ημερών, αλλά για ένα ευρύτερο δκμ συμμετοχής στην παραγωγή της κανονιστικής πράξεως που τελεολογικά μοιάζει με το δκμ ακροάσεως. Ανάλογες με το σχέδιο πόλεως οιονεί εξαιρέσεις είναι και στα μνημεία πχ όπου πριν την έγκριση επεμβάσεως σε μνημεία, μπορούν να συμμετάσχουν οι ενδιαφερόμενοι για έκφραση απόψεων. Ένα ακόμα παράδειγμα είναι η άδεια θήρας - όταν κάθε χρόνο εκδίδεται κανονιστική πράξη για την περίοδο θήρας, δικαιούνται, πριν την έκδοση, να συμμετάσχουν οι οικολογικές οργανώσεις]. Για τους ίδιους λόγους, της διοικητικής αποτελεσματικότητας, δεν εφαρμόζει το δκμ ακροάσεως και στις γενικές διοικητικές πράξεις, οι οποίες αφορούν αόριστο αριθμό προσώπων. Εξαίρεση εδώ αποτελούν οι γενικές διοικητικές πράξεις διπλής ενεργείας, δηλαδή αυτές που είναι αφηρημένες για όλους τους υπολοίπους, αλλά κάποιον τον βλάπτουν ειδικά [πχ χαρακτηρισμός τμήματος οικοπέδου ως κοινοτικού δρόμου. Για τον κόσμο είναι κοινοτικός δρόμος, για τον ιδιοκτήτη όμως επέρχεται συγκεκριμένη βλάβη → αυτή είναι η διπλή επενέργεια].

2. τις πράξεις δέσμιας αρμοδιότητας [δες 3 επόμενες ερωτήσεις]

3. και μέτρα επί την βάση αντικειμενικών δεδομένων (δες πιο πάνω με την συνομιλία του μητροπολίτη και την διαφωνία του Λαζαράτου επί αυτού)

4. Η περίπτωση των συμβάσεων της Διοικήσεως. [δες πιο κάτω]

2^η περίπτωση περιορισμού

64. Στις δέσμιες διοικητικές πράξεις δίνεται ακρόαση; + Πότε είναι δέσμιος ένας κανόνας;

Δέσμιες διοικητικές πράξεις, δίνεται ακρόαση; **De lege lata, no**, όχι στα δέσμια μέτρα, στις δέσμιες πράξεις δεν δίνεται δκμ ακρόασης και ναι μόνο στις διακριτικής ευχέρειας υποθέσεις - de lege ferenda με σκοπό να ακουστώ για να εφαρμοστεί κάποιος άλλος κανόνας, αφού μπορώ να έχω και νομικούς ισχυρισμούς! Επιχειρηματολογία για **lege lata** → δεν μπορούμε να τους ακούσουμε όλους, θα κατέρρεε το διοικητικό σύστημα. Ratio λοιπόν είναι [πίσω από αυτή την τελεολογική συστολή] η αρχή της διοικητικής αποτελεσματικότητας = να μπορέσω με τα νόμιμα μέσα και υπαλλήλους να εφαρμόσω νόμους δημοσίου συμφέροντος. Αυτή η αρχή συγκρούεται με το δκμ

ακροάσεως και έτσι αλληλουποχωρούν. → το οντολογικό φαινόμενο μπαίνει μέσα στην δεοντολογία μέσα από την αρχή της διοικητικής αποτελεσματικότητας.

65. Πότε ένα μέτρο είναι διακριτικής ευχέρειας και πότε είναι δέσμιας αρμοδιότητας;

Πότε είναι δέσμιος ένας κανόνας και πότε είναι διακριτικής ευχέρειας; δέσμιος // υποχρεωμένος και διακριτική ευχέρεια// επιλογή – εάν , πότε και πώς: αυτά είναι τα 3 ερωτήματα που ανακύπτουν – διακριτική ευχέρεια του συνδέσμου. Το αν έχει διακριτική ευχέρεια, αυτό συνήθως δηλαδή το καταλαβαίνουμε από το γραμματικό το νόμου.

Τρεις είναι οι διακριτικές ευχέρειες- του πραγματικού, του συνδέσμου και της έννομης συνέπειας. Καθαρά δέσμιους κανόνες έχουμε λίγους, όπου θα έχουμε εμπειρική/ πραγματική κατάσταση, υποχρέωση στον σύνδεσμο και έλλειψη επιμέτρησης στην έννομη συνέπεια.

66. Υπάρχει εξαίρεση που να παρέχει ακρόαση και στις δέσμιες πράξεις;

De lege lata: ναι στο φορολογικό δίκαιο. ΟΛΣΤΕ2370/2007 → όταν ο ιδιώτης στον οποίο επιβάλλεται το φορολογικό πρόστιμο, του καταλογίζεται υπαίτια ή παραβατική συμπεριφορά, ακόμα κι αν είναι δέσμιος ο κανόνας δικαίου, έχει δκμ ακρόασης για να διευκρινίσει κυρίως το πραγματικό υλικό που βασίζει την υποτιθέμενη παράβασή του, πχ έκδοση εικονικού τιμολογίου. ΔΕΝ έχει γενικευτεί πέραν των φορολογικών υποθέσεων. Λόγος είναι η βαριά κύρωση που θε επέλθει.

4^η περίπτωση περιορισμού

67. Τι γνωρίζεις για την περίπτωση της καταγγελίας των συμβάσεων της διοικήσεως; (Στην καταγγελία διοικητικής συμβάσεως θα πρέπει να ακουστείς;)

Πριν απαντήσουμε αν χρειάζεται ακρόαση στις συμβάσεις της διοικήσεως, πρέπει αρχικά να διακρίνουμε μεταξύ των ιδιωτικών και διοικητικών συμβάσεων. Αναφορικά με τις ιδιωτικές συμβάσεις, έχει πει ο ΑΠ ότι δεν χρειάζεται ακρόαση, διότι δεν ασκείται δημόσια εξουσία. Δεν είμαστε στον χώρο του Σ20.2 στις ιδιωτικές συμβάσεις της διοικήσεως. Γενικά υπάρχει μια τάση να μην εφαρμόζεται το 20.2, καθώς λίγο αμφισβητείται η τριτενέργεια. Όμως δεν θα έπρεπε.

Τι γίνεται όμως με τις διοικητικές συμβάσεις;

- Τι θα έπρεπε να ισχύει; → όταν η καταγγελία της σύμβαση γίνεται επί την βάση όρων της σύμβασης, αυτό είναι μια πράξη που γίνεται επί αντικειμενικών δεδομένων. Όταν όμως, η καταγγελία γίνεται σε άσκηση δημόσιας εξουσίας (πχ έκπτωση ιδιώτη) πρέπει *mutatis mutandis* το Σ20.2.
- ΕΝΤΟΥΤΟΙΣ → ΣτΕ1822/20120 → το δκμ ακροάσεως δεν φαίνεται να εφαρμόζεται στο δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων. Το 2019 το άφησε ανοιχτό. Κατά τον Λαζαράτο, πρόκειται για μια ατυχή διαφοροποίηση.

Η λυσιτέλεια του δικαιώματος ακρόασης

68. Τι γνωρίζεις σχετικά;

ΟΛΣτΕ 4447/2012 = Δεν ακυρώνεται η διοικητική πράξη για παράβαση του δικαιώματος ακρόασεως αν δεν μου πεις ταυτόχρονα τι θα έλεγες στην Διοίκηση ασκώντας το δκμ ακρόασεώς σου, που θα οδηγούσε σε διαφορετική της απόφαση. Ρίζα του ζητήματος της λυσιτέλειας είναι ότι ουσιαστικά πάντα θα μπορούσε η Διοίκηση να αποφασίσει διαφορετικά, αφού έχει διακριτική ευχέρεια. Ακριβώς επειδή το δκμ ακρόασεως αποτελεί λόγο ακύρωσης της προσβαλλόμενης πράξης, με αυτό τον τρόπο όλο και λιγότερες πράξεις θα ακυρώνονται λόγω παραβίασης της ακρόασεως.

69. Το δικαίωμα ακρόασεως και η παραβίασή του λαμβάνεται αυτεπαγγέλτως;

Η απάντηση είναι όχι. Για τις δίκες ουσίας υπάρχει το 79.1 που ορίζει ξεκάθαρα τι λαμβάνεται και ότι υπόψιν αυτεπαγγέλτως. Ελλείψει μιας ανάλογης διάταξης στο πδ 18/89, γίνεται αναλογική εφαρμογή του 79.1ΚΔΔ.

Οι συνέπειες από την μη τήρηση του ουσιώδους τύπου του δικαιώματος ακρόασης

Αν καταφέρεις να ακυρώσεις μια διοικητική πράξη λόγω μη τήρησης του ουσιώδους τύπου, η διοικητική συνέπεια είναι ότι η διοίκηση σε ακούει, ενημερώνοντάς σε πως η ακρόαση γίνεται για την ανάκληση της πράξεως.

70. Μπορεί να θεραπευθεί η έλλειψη ακρόασης με το πδ50.3.α, δηλαδή με προδικαστική απόφαση;

Δεν έχει αντιμετωπιστεί το θέμα. Δεν μπορεί να το κάνει γιατί έτσι παραβιάζεται το 6.4ΚΔΔιαδ και μεταβάλλεται το αντικείμενο της δίκης.

71. Τι ισχύει στο διοικητικό δίκαιο το λειτουργικό ή το οργανικό κριτήριο;

72. Ονομάτισε μου κάποιες εξαιρέσεις/ Τι μέθοδο χρησιμοποιεί το Στε;

73. Τι συνταγματική διάταξη την επιβάλλει;

74. Υπάρχει εξαίρεση της ενδικοφανούς προσφυγής;

5. Το άρθρο 32 πδ. Η διατήρηση της δίκη λόγω ιδιαίτερου εννόμου συμφέροντος

Άρθρο 32

(άρθρα 32 παρ. 1 ν.δ. 170/973, 3 παρ. 1 ν. 1470/1984)

Ανάκληση, ακύρωση, λήξη ισχύος προσβαλλόμενης πράξης ή απόφασης

1. Η δίκη καταργείται αν μετά την άσκηση του ένδικου μέσου η προσβαλλόμενη πράξη ή δικαστική απόφαση ανακλήθηκε, ακυρώθηκε ή εξαφανίστηκε.

2. Καταργείται ομοίως η δίκη αν μετά την άσκηση της αίτησης ακυρώσεως και έως την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης η προσβαλλόμενη πράξη έπαυσε για οποιοδήποτε λόγο να ισχύει, εκτός αν ο αϊτών επικαλείται ιδιαίτερο έννομο συμφέρον που δικαιολογεί τη συνέχιση της δίκης. Η παράγραφος αυτή δεν εφαρμόζεται όταν πρόκειται για διαιτητικές αποφάσεις ή πράξεις που κηρύσσουν εκτελεστές συλλογικές συμβάσεις εργασίας.

75. Πού αναφέρεται στο π.δ 18/89 η λέξη “ανακλήθηκε”, “ακυρώθηκε”, “εξαφανίστηκε”;

A. 32 πδ 18/89

Ανακλήθηκε = ανάκληση ex tunc παρανόμων πράξεων. Ακυρώθηκε = εξαφάνιση από όργανο σε διοικητική προσφυγή, αίτηση θεραπείας, ειδική διοικητική και ενδικοφανής προσφυγή ή από δικαστήριο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Εξαφανίστηκε = στο πλαίσιο ενδίκου μέσου

76. Όταν χρησιμοποιείται η λέξη “ένδικο μέσο” τι εννοεί;

Συστηματικά αν δούμε το πδ 18/89 παρατηρούμε ότι το κεφάλαιο επονομαζόμενο ως «ένδικα μέσα» ανήκει στο μέρος τρίτο και εμπεριέχει γενικές διατάξεις που εφαρμόζουν στα λοιπά ένδικα βοηθήματα που ασκούνται ενώπιον του ΣτΕ. Καταλαμβάνουμε έτσι, πως εδώ το ένδικο μέσο είναι τα **πάντα**. Είναι έννοια γένους που καταλαμβάνει τόσο τα ένδικα βοηθήματα όσο και τα μέσα. Αυτή είναι η ευρεία έννοια. Αναφέρουμε επίσης την διαφορά: Κατά διοικητικής πράξεως έχουμε ένδικο βοήθημα. Τα μέσα στρέφονται κατά καταδικαστικής αποφάσεως.

77. Ποιο ρήμα αναφέρεται στο ένδικο μέσον υπό στενή έννοια;

Το ρήμα «εξαφανίστηκε» αναφέρεται στο ένδικο μέσο υπό στενή έννοια. Κανονικά σημειώνεται πως όταν χρησιμοποιεί την λέξη «ένδικο μέσο» το πδ 18/1989 εννοεί τα πάντα – ακόμα και η αίτηση ακυρώσεως, αναίρεση [δηλαδή και ένδικα βοηθήματα πχ]. είναι κανονικά έννοια γένους που καταλαμβάνει τόσο τα ένδικα βοηθήματα, όσο και τα ένδικα μέσα.

Εντούτοις, στο πλαίσιο του α.32, αν η προσβαλλόμενη πράξη εξαφανίστηκε, αυτό οφείλεται στο ένδικο μέσο υπό στενή έννοια.

78. Τι είδους ανάκληση είναι αυτή που αναφέρεται στο 32§1; / Ποια είναι η έννομη συνέπεια του να έχεις προσβάλλει μια πράξη και αυτή να ανακληθεί λίγο πριν τη δίκη;

32.1. → η δίκη καταργείται. Το 32 αναφέρεται στην ανάκληση μετά την άσκηση της αιτήσεως ακυρώσεως. Στο 32 μάλιστα, φαίνεται ότι ο νομοθέτης δεν θέλει τα δικαστήρια να είναι γνωμοδοτικά όργανα. Στην περίπτωση του 32.1 δεν μπορώ να έχω ιδιαίτερο έννομο συμφέρον για συνέχιση της δίκης – μόνο στο α.32.2 γίνεται [ΟλΣτΕ 2015]

Προσέχω το εξής: το α. 32 αναφέρεται στην περίπτωση ανάκλησης πχ μιας πράξης αφού είχα ήδη ασκήσει την αίτηση ακυρώσεως. Σε διαφορετική περίπτωση, αν δηλαδή είχε ανακληθεί νωρίτερα, πριν καν ασκήσω αίτηση ακυρώσεως, τότε εκλείπει το έννομο συμφέρον να ασκήσω καν αίτηση ακυρώσεως.

79. Υπάρχει ένδικο βοήθημα που ασκείται με κατάθεση και επίδοση;

Αμιγώς, κανένα. Ο νόμος απαιτεί επιδόσεις ως προϋποθέσεις της συζητήσεως, πχ στην ανακοπή ή στην αναίρεση.

80. Μπορείτε να αναφερθείτε σε συγκεκριμένες / χαρακτηριστικές περιπτώσεις εφαρμογής του 32§2 που έπαυσαν να ισχύουν; / Το 32§2 αναφέρεται σε προσβαλλόμενες πράξεις που έπαυσαν να ισχύουν. Ποιες είναι οι χαρακτηριστικές περιπτώσεις που μια πράξη παύει να ισχύει;

Χαρακτηριστικές περιπτώσεις όπου η πράξη παύει να ισχύει; Ποιες είναι οι 2 περιπτώσεις οι πιο σοβαρές; Ποιες πράξεις παύουν να ισχύουν; → αν μια πράξη έχει εκδοθεί για συγκεκριμένο λόγο μόνο, πχ αυτές που έχουν συγκεκριμένη διάρκεια ισχύος // πράξη περιορισμένης χρονικής ισχύος, τις οποίες και βρίσκουμε παντού. Οι περισσότερες πράξεις είναι τέτοιες πχ οι κατεδαφίσεως. Η δεύτερη περίπτωση ποια είναι; Η ανάκληση ex nunc, για το μέλλον, η πράξη καταργήσεως. Αυτές είναι οι

νόμιμες που ανακαλούνται για το μέλλον. Παρατηρούμε πως για το παρελθόν είναι το 32.1 και για το μέλλον 32.2¹⁴. Εδώ, καταργείται η δίκη.

81. Τι μπορεί να αποτελεί ιδιαίτερο έννομο συμφέρον; + Πώς γίνεται επίκληση του ιδιαίτερου εννόμου συμφέροντος; / Μπορώ και με υπόμνημα;

Τι είναι αυτό; Δεν συνιστά ιδιαίτερο έννομο συμφέρον ο κίνδυνος να εκδοθεί όμοια πράξη και ο κίνδυνος να ακυρωθεί χωρίς αποζημίωση. Ούτε ο κίνδυνος εκδόσεως ομοίας πράξεως ούτε το να θεμελιώσω αξίωση αποζημιώσεως. Θετικά οπότε τι αποτελεί; Είναι περαιτέρω *διοικητικής φύσεως έννομες συνέπειες οι οποίες καταλείπονται* παρά την ακύρωση της πράξεως. Οι συνήθεις διοικητικής φύσης έννομες συνέπειες είναι πρώτον ηθικής φύσεως αλλά και η υποτροπή. Επίσης πχ μπορεί να είναι συνταξιοδοτικής φύσεως οι συνέπειες [πχ με οδηγό ταξί και ανάκληση άδειας].

Πώς γίνεται δικονομικά η επίκληση αυτού του ιδιαίτερου εννόμου συμφέροντος;

Με το πρώτο υπόμνημα (το οποίο κατατίθεται στην ακυρωτική δίκη 6 μέρες πριν). Όχι όμως μόνο με το πρώτο ή με οποιοδήποτε άλλο υπόμνημα συνεχίσεως της δίκης. **Μπορώ και με το υπόμνημα μετά την δίκη, το δεύτερο υπόμνημα;** Όχι είναι η απάντηση. Πρέπει **να το έχω αναφέρει στο δικαστήριο και να έχει καταγραφεί στα πρακτικά και να το εκφράσω ακριβέστερα στο υπόμνημα.**

Αναφέρουμε εδώ το Γιαννίσης κατά Ελλάδος – ΕΔΔΑ. / επί ανακλητικής πράξεως 32.2, μπορούμε να έχουμε το 32.2; : πρόκειται για μια απόφαση που απασχόλησε το ΕΔΔΑ. Πχ έχουμε ένα φαρμακείο και μπαίνει μια ποινή (γιατί πουλούσε μέσα κάνναβη) που ανακαλεί την άδεια του φαρμακείου και το κλείνει για 4 μήνες. Εγώ είμαι ο ανταγωνιστής. Πριν από τους 4 μήνες κάνει αίτηση θεραπείας ο ιδιοκτήτης του φαρμακείου και ανακαλείται η κύρωση. Εγώ, σαν γείτονας, έχω δkm αιτήσεως ακυρώσεως. Η ποινή είναι περιορισμένης χρονικής ισχύος και *εγώ σαν γείτονας ασκώ αίτηση ακυρώσεως κατά της ανακλητικής*. Τότε το ΣτΕ έπρεπε να πει πως η ανακλητική δεν είναι περιορισμένης χρονικής ισχύος και για αυτό δεν χρειάζεται εγώ να επικαλεστώ ιδιαίτερο έννομο συμφέρον. Είπε όμως, πως αλυσιτελής είναι η πρόταση αίτησης ακυρώσεως και λέει τι θα κερδίσεις τώρα αφού πέρασε το 4μηνο (άρα δεν έχεις συμφέρον εσύ γείτονα στο να δικάσω εγώ την αίτηση ακυρώσεώς σου). Το ΕΔΔΑ είπε πως κακώς είπε το ΣτΕ αφού ήταν ένα τέχνασμα για να μην δώσει αποτελεσματική προστασία στον ανταγωνιστή. ➔ *με λίγα λόγια, είπε το ΣτΕ πως όταν προσβάλλεις μια πράξη περιορισμένης χρονικής ισχύος, επειδή θα λήξει κάποια στιγμή, πρέπει να επικαλείσαι ιδιαίτερο έννομο συμφέρον. Αυτό είναι αντίθετο με το ΕΣΔΑ6 και θεωρήθηκε ως δικονομικό τέχνασμα. Απόφαση Γιαννούσης κατά Ελλάδος- το πρόβλημα που δημιουργείται είναι ότι η ανακλητική πράξη δεν είναι περιορισμένης χρονικής ισχύος*

82. Περιπτώσεις ιδιαίτερου ηθικού εννόμου συμφέροντος:

Κεντέρης (να μην μείνει με την ρετσίνα, ως ντοπαρισμένος) + hotel priamos - πευκάκια (ανακάλεσαν για ένα μήνα το σήμα τους γιατί γινόταν πορνεία εκεί μέσα)

¹⁴ Το καταλαβαίνουμε αυτό με τελεολογική συστολή, το ex tunc για το 32.1. αφού το 32.2 είναι για τις μελλοντικές το 32.1 είναι για τις παρελθοντικές.

83. Περιπτώσεις που ΔΕΝ υπάρχει ιδιαίτερο έννομο συμφέρον;

Α) έννομες συνέπειες αστικής ή ποινικής φύσεως. Μόνο διοικητικής φύσεως [δεν θεωρείται όμως διοικητικής φύσεως έννομη συνέπεια το ότι πετύχαμε αναστολή αρχής εκτελέσεως – κάτι που επιδέχεται κριτική σύμφωνα με τον Λαζαράτο]

Β) το χρηματικό έννομο συμφέρον δεν είναι έννομο συμφέρον (αποζημίωση) – άσκησε αγωγή!

Γ) έκδοση παρόμοιων πράξεων ή κυρώσεων είναι έννομο συμφέρον (ενδεχόμενο/βεβαιότητα)

Δ) πρόδηλη αντισυνταγματικότητα της πράξης

84. Το 32.2 εφαρμόζεται και σε παραλείψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας και σε κανονιστικές πράξεις;

Ναι, ανανεώνεται η νομολογία

85. Τι σημαίνει τροποποίηση ή αντικατάσταση στο 32§3;

32.3: «Αν η [...] παύση της ισχύος της προσβαλλόμενης πράξεως οφείλεται στο ότι αυτή ήταν περιορισμένης χρονικής ισχύος και μετά τη λήξη της εκδόθηκε νεότερη πράξη ομοίου περιεχομένου ή στο ότι αυτή τροποποιήθηκε ή αντικαταστάθηκε [...]». αυτό το συγκεκριμένο σημείο αξιοποιήθηκε στα μέτρα του κορωναϊού πολύ.

Τροποποίηση ή αντικατάσταση κατά το ΣτΕ είναι αυτή που έχει αλλαγές σχετικά μικρές. Τότε, είχαμε συνεχόμενες πράξεις περιορισμένης ισχύος. Σκοπός ήταν να μην ήταν αντικατάσταση ή τροποποίηση, αλλά μεγάλη αλλαγή. Δεν υπήρχε έτσι βάση για να γίνει επίκληση του 32.1 και 2. **De lege lata τι σημαίνει αντικατάσταση ή τροποποίηση;** Σημαίνει πως κατά την διάρκεια της ισχύος έχω μια αλλαγή, η οποία όμως δεν είναι ουσιώδης αλλά μικρή.

86. Και πώς ασκείται το υπόμνημα συνεχίσεως;

Με κατάθεση και επίδοση* 6 πλήρεις μέρες πριν. Το λέει ο νόμος αυτό ότι χρειάζεται επίδοση; Ο νόμος δεν το λέει. Αλλά για αυτή την επίδοση ισχύει το 21 παράγραφος 6.

Παρενθετική ερώτηση: *Ποια είναι η αντίστοιχη ρύθμιση του 21. 6 στον ΚΔΔ¹⁵; Το 61.6. αυτό λέει ότι καλύπτει ακυρότητα: 6. Η μη τήρηση προθεσμίας, που αφορά αποκλειστικά τις σχέσεις μεταξύ των διαδίκων, εξετάζεται από το δικαστήριο μόνο αν τούτο προβληθεί από το διάδικο υπέρ του οποίου αυτή έχει ταχθεί. Ποιες είναι αυτές από τις 4 περιπτώσεις που αναφέραμε νωρίτερα που ισχύουν και στον ΚΔΔ; ΚΔΔ31.

87. Αναφέρετε 4 περιπτώσεις θεραπείας μη τηρηθείσης προθεσμίας. / Αναφέρατε 4 περιπτώσεις θεραπείας μη τηρηθείσης κοινοποιήσεως, που θεραπεύεται το διαδικαστικό ελάττωμα:

¹⁵ Αναφέρατε περιπτώσεις εφαρμογής του 21.6 πδ 18/89: σε όλες τις κλήσεις του διαδίκου, στους πρόσθετους λόγους, στην παρέμβαση → σε αυτά ευθεία εφαρμογή. Αλλά και στο υπόμνημα συνεχίσεως με αναλογική εφαρμογή.

¹Πρόσθετοι λόγοι το ένα, ²παρέμβαση μετά, τρίτη το ³υπόμνημα συνεχίσεως της δίκης και τέταρτη η ⁴κλήση του αιτούντος 20 μέρες πριν όταν καλείται πριν από την δίκη. Πότε καλείται ο αιτών 20 μη πλήρεις μέρες πριν την συζήτηση; 1) σε περίπτωση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, μια απόφαση για αποδείξεις πχ. 2) σε περίπτωση αιτήσεως επανασυζητήσεως της συζητήσεως ή νέα 3) παραπομπή από διοικητικό δικαστήριο σε ΣτΕ (12 ΚΔΔ) ή από διοικητικό εφετείο στο ΣτΕ 4) και παραπομπή από τμήμα σε τμήμα.

88. Ποια είναι η αντίστοιχη ρύθμιση του κώδικα διοικητικής δικονομίας;

Απόφαση 625/2022:

Απαντάει στο ερώτημα αν το 32.2 απαντά και στον ΚΔΔ; **Ισχύει το 32.2 στην δίκη ουσίας;**

Δεν έχει ο ΚΔΔ τέτοια ρύθμιση. ΕΝΤΟΥΤΟΙΣ, με την απόφ.625/2022 το ΣτΕ με την 19^η σκέψη και εφαρμόζοντας το α.142 σύμφωνα με το Σ21.1 και το ΕΣΔΑ6.1 είπε πως **αναλογικώς** εφαρμόζεται και το 32.2 στην δίκη ουσίας, επειδή η κατάργηση δίκης λόγω εκλείψεως για το μέλλον κατά το α.142 : 1. *Η δίκη καταργείται αν, πριν από το πέρας της τελευταίας συζήτησης: α) εκλείψει το αντικείμενό της.* Εδώ δεν υπάρχει αυτό το εκτός εάν. → **τελεολογική συστολή** με αναλογία από το 32.2 του 18/89. Κάνει τελεολογική συστολή διά αναλογίας. Κάνει αναλογία της εξαίρεσης.

Τι μικρά μεθοδολογικά λάθη έχουν η 18 και 19 σκέψη? Ερμηνεύουν σύμφωνα με το Σ εκτός του γράμματος. όμως όταν κάνεις ερμηνεία σύμφωνα με το Σ είναι πάντα εντός του γράμματος, ποτέ δεν κάνει τελεολογική συστολή ή διορθωτική ερμηνεία. Δεύτερον δεν αναφέρει την έννοια τελεολογική συστολή. μεταφέρει την αρχή στο 142α που από μόνη της συνιστά τελεολογική συστολή του 142.1.α.

89. Το 32§3 εφαρμόζεται στη δίκη ουσίας;

Η απόφαση 625/2022 μίλησε για το 32.2 αλλά όχι και για το 32.3.. κατά την γνώμη του [του Λαζαράτου], χρειάζεται αναλογικά να εφαρμοστεί και για το 32.3.

90. Βλέπουμε πως το 32. 2 αναφέρεται στην πρώτη συζήτηση της υπόθεσης. Δηλαδή: αίτηση ακύρωσης – ανάκληση – πρώτη συζήτηση. Ως πρώτη συζήτηση νοείται η συζήτηση επί του παραδεκτού ή μόνο η συζήτηση επί της ουσίας;

ΣτΕ 588/2019- ομόφωνη απόφαση. // Δεν έχει φέρει η Διοίκηση φάκελο και το δικαστήριο βγάζει προδικαστική απόφαση να φέρει φάκελο με τις απόψεις της η Διοίκηση. Μεταξύ αυτής της συζητήσεως και της επόμενης, η πράξη ανακαλείται. Έχουμε κατάργηση της διοίκησης κατά το 32.2; Εν προκειμένω το ΣτΕ είπε όχι. Εφόσον αποφάνθηκε ότι παραδεκτά ασκήθηκε η αίτηση ακυρώσεως και ζήτησε τον φάκελο της Διοίκησης, έχουμε πρώτη συζήτηση = η δίκη δεν καταργείται.

6. Η αστική ευθύνη του κράτους

91. Πού κατοχυρώνεται στο νόμο και στο Σύνταγμα η αστική ευθύνη του κράτους;/ Ποιο είναι το συνταγματικό θεμέλιο;

Που κατοχυρώνεται η αστική ευθύνη του κράτους στον νόμο και στο Σύνταγμα; 105 και 106 του ΕισΝΑΚ. Το 105 αναφέρεται στο κράτος εν στενή εννοία ενώ το 106 στα λοιπά πρόσωπα δημοσίου δικαίου [αυτή είναι η διαφορά μεταξύ του 105 και 106]

Ποιο είναι το συνταγματικό θεμέλιο; Σ17 [αν και δεν τόσο] αλλά και κυρίως το Σ4.5 ενώ ακόμα και από πολλούς το Σ20.1 αλλά και το Σ25.4.

92. Ποιες οι προϋποθέσεις θετικές και αρνητικές του άρθρου 105 ΕισΝΑΚ;

Ποιες οι **θετικές** και **αρνητικές** προϋποθέσεις του ΕισΝΑΚ 105 και 106;

Θετικές:

- 1) **πράξη** [βέβαιο. Το Δημόσιο να παρανομήσει μέσω των οργάνων του. Παρανομία με οποιαδήποτε πράξη, διοικητική, εσωτερική, υλική, κανονιστική αλλά και γενικά οτιδήποτε. Χρειάζεται δηλαδή πράξη ή παράλειψη κατά την γενική έννοια. Πράξη είναι ακόμα και η αυτοματοποιημένη πράξη. Ακόμα και η παράλειψη υλικής ενέργειας μπορεί.],
- 2) από **όργανο του δημοσίου υπό στενή έννοια** [οργανική έννοια. Η εκτελεστική εξουσία σίγουρα. Σημειώνεται πως και ο νομοθέτης μπορεί να παρανομήσει κατά αυτόν τον τρόπο. Και η δικαστική εξουσία μπορεί να λειτουργεί παράνομα και άδικα; → παλαιότερα, μέχρι το 2022 και κυρίως μεταξύ του 14 και 22 υπήρχε αστική ευθύνη του κράτους από δικαστική πλάνη και δικαστική παρανομία, σε περίπτωση που το σφάλμα ήταν πρόδηλο και μόνο. Μετά από καινούριες αποφάσεις της ΟλΣτΕ, μετεβλήθη η νομολογία και δεν υπάρχει αστική ευθύνη του δημοσίου, με την βασική σκέψη ότι παρόλο που κάτι τέτοιο επιβάλλεται από το Σ, απαιτείται νόμος και αυτός δεν υπάρχει. Ελλείπει η σχετική νομοθετική διάταξη λοιπόν και το 105 δεν μπορεί να εφαρμοσθεί αναλογικά. Φυσικά, αυτό είναι υπεκφυγή από τους δικαστές.]
- 3) **παρανομία** [οποιαδήποτε παρανομία],
- 4) **καταλογιστή** η πράξη/ να αναπτύσσεται στο πλαίσιο εξουσίας και των καθηκόντων του οργάνου [εδώ συχνά έχουμε προβλήματα. Μιλάμε για **υπηρεσιακό ή προσωπικό πταίσμα**; Πχ αστυνομικού: α) ο αστυνομικός μπαίνει σε σπίτι για να πιάσει διαρρήκτη και ενώ ήταν στο σπίτι βουτάει ο αστυνομικός κάτι από το σπίτι. Ποιος ευθύνεται; Αστική ευθύνη του Δημοσίου ή του αστυνομικού δεν έχει καθόλου το δημόσιο ευθύνη; *Προσοχή μιλάμε για ό,τι αν έχει ευθύνη και όχι για το αν μετά πχ θα έχει δκμ αναγωγής από τον αστυνομικό.* Επ' ευκαιρία των καθηκόντων του λοιπόν. Β) ο στρατιώτης πηγαίνει πυρομαχικά κάπου και πηγαίνοντας λέει έχω χρόνο. Στον δρόμο κάνει κάτι πχ ρίχνει μια μπουνιά κάπου. Οφείλει το δημόσιο να πληρώσει; Γ) ο «γκομενιάρης» αστυνομικός κάνει επίδειξη στην κοπέλα του με το περιπολικό. Έπειτα, πήρε το υπηρεσιακό αυτοκίνητο και έχοντας πιει έτρεχε. Σε μια στροφή τράκαρε 5. Αστική ευθύνη του κράτους; Δ)ο νευρικός αστυνομικός. Του

πείραξαν την γυναίκα στην παραλία και έβγαλα το περίστροφο και έριξε μία στο πόδι. Έχουμε **τα επ' ευκαιρία** και **τα αυτά με τα μέσα της υπηρεσίας**. → το ΣτΕ είπε πως είναι τόσο μη αναμενόμενη και τελείως για προσωπικά συμφέροντα [πολύς δόλος αλλά και οργάνωση] τόσο περισσότερο είμαστε στον χώρο της προσωπικής ευθύνης. Οριακή παραμένει η περίπτωση του επ' ευκαιρία. Αν πχ ήξερες και είχε δώσει κπ ενδείξεις τούτου στο παρελθόν, τότε μπορεί],

- 5) **ζημία** [η ευθύνη είναι αντικειμενική –δεν απαιτείται υπαιτιότητα από το κράτος. Η ζημία μπορεί να είναι τόσο θετική όσο και αποθετική ενώ ακόμα καταλαμβάνει και τα διαφυγόντα κέρδη αλλά και το διαφέρον εμπιστοσύνης/εκπληρώσεως του 197 (αρνητικό διαφέρον) και 198]
- 6) αλλά **και αιτιώδης σύνδεσμος** [ποια θεωρία αιτιώδους συνδέσμου είναι αυτή που χρησιμοποιεί το διοικητικό δίκαιο; Αυτή της πρόσφορης αιτιότητας, αυτή που έχει την γενική τάση, αν και συχνά αλληλοπλέκεται με τις άλλες δύο, της πρόσφορης αιτιότητας αλλά και του ισοδυνάμου των όρων - δικαιοσκοποθεωρία. **Ανάφερέ μου μια περίπτωση στο διοικητικό δίκαιο όπου η θεωρία του σκοπού του δικαίου μπορεί να έχει μεγάλη κρίση: περίπτωση αυθαιρέτου. Το δικαστήριο θα πει πως δεν θα το κάνει επειδή ο σκοπός δεν είναι να αποζημιώνει χρηματικά για τα αυθαίρετα –δεν μπορείς να ζητάς αποζημίωση από ανάκληση παρανόμου πράξεως – περίπτωση Αμαρίνθου.- το ποινικό δίκαιο ενδιαφέρεται για την τελευταία πράξη που οδήγησε σε ένα αποτέλεσμα και για αυτό ενδιαφέρεται για την θεωρία του ισοδυνάμου των όρων]**

Αρνητικές :

1. **να μην έχει οποιαδήποτε υπαιτιότητα στην πρόκληση της παρανομίας ο ιδιώτης** [οδηγεί σε 0 ζημιά και δεν έχει καμία σχέση με το ΑΚ300. Εδώ είναι 0. Αν έχει υπαιτιότητα και έχει συμβάλλει (πχ στα πλαστά πτυχία) κανείς δεν μπορεί να ζητήσει αποζημίωση. Για αυτό δεν έχει καμία σχέση με το 300 γιατί δεν επιμετρά την ζημιά. Άρα, συντρέχον πταίσμα υπάρχει στο Δημόσιο; Δεν κυριολεκτεί. Συντρέχον σημαίνει και οι 2 φταίνε, ενώ στο δημόσιο το ένα έχει αντικειμενική ευθύνη]
2. **παραγραφή** [**πότε ξεκινά και πού το βρίσκουμε γραμμένο**; Πότε ξεκινά; → στο τέλος του οικονομικού έτους που γεννήθηκε η ζημία; Όχι: ειδικώς εδώ είναι από την ζημιογόνο μέρα.],
3. **να μην έχουμε προσβολή διατάξεως που έχει τεθεί αποκλειστικά προς χάρη του δημοσίου συμφέροντος** [αποκλειστικώς προς δημόσιο συμφέρον]. Παράλειψη υλικής ενέργειας ζημιογόνου; → παράλειψη ελέγχου του αίματος ενώ κάποιος είχε AIDS, παραλείψεις του κράτους να φροντίσει τα πεζοδρόμια].

a. Περαιτέρω περιπτώσεις:

- i. **Υπόθεση Σινούκ** : πτώση ελικοπτέρου έξω από την Χαλκιδική. Όταν έγινε έλεγχος, βρέθηκαν 10 παρανομίες κρατικές, πχ ότι ο πιλότος δεν ήταν δεμένος ή ότι ο πατριάρχης ήταν σε λάθος θέση. Δεν ξέρουμε ποιες παρανομίες οδήγησαν στην πτώση του ελικοπτέρου. Είπε το εφετείο ότι αφού δεν ξέρουμε ποια παρανομία συνέβαλε, δεν μπορούμε να επιδικάσουμε ζημιά

αφού δεν ξέρουμε. Λάθος αντιμετώπιση. Το ΣτΕ λέει είναι δουλειά σου να δεις αν όλα αυτά συνέβαλαν και αν είναι ικανά να ρίξουν ένα ελικόπτερο. Έλεγε αφηρημένα.

ii. Αναίρεση στα αυτοκινητιστικά; Δεν γίνεται. Επειδή δεν ελέγχεται αναιρετικά η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας. Εκ πρώτης όψεως είναι νομική έννοια η αιτιώδης συνάφεια και θα έπρεπε. Το θέμα όμως δεν αντιμετωπίζεται έτσι. Διακρίνει μεταξύ αφηρημένης και συγκεκριμένης αιτιώδους συνάφειας. Θα πρέπει και επί την βάση συγκεκριμένων συνθηκών να είναι κάτι πρόσφορο να οδηγήσει κάτι πχ στον θάνατο. Συχνά, ελέγχεται η συγκεκριμένη και όχι η αφηρημένη. Πολύ συχνά, τα δικαστήρια συγχέουν αυτά τα 2.

iii. Η ύπαρξη συντρέχοντος πταίσματος, ελέγχεται αναιρετικά; Δεν ελέγχεται. Τα αφηρημένα στοιχεία αιτιώδους συνάφειας ελέγχονται ενώ τα συγκεκριμένα όχι.

Ερωτήσεις επί των προαναφερόμενων:

93. Αναφερόμαστε σε προσωπικό ή υπηρεσιακό πταίσμα;

94. Είναι αντικειμενική ή όχι η ευθύνη;

95. Χρειάζεται να υπάρχει αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της παράνομης πράξης και ζημίας;/ Ποια θεωρία είναι αυτή που χρησιμοποιείται στο διοικητικό δίκαιο; Ελέγχεται αναιρετικά;

96. Χαρακτηριστική περίπτωση που ο σκοπός του κανόνα δικαίου θα δυσκολέψει να πάρουμε αποζημίωση;

97. Στο άρθρο 300 τι ακριβώς ελέγχεται; + Το άρθρο 300 εφαρμόζεται στο διοικητικό δίκαιο ευθέως ή αναλογικώς;

98. Ποιες είναι οι θεωρίες αιτιώδους συνάφειας;

99. Υπάρχει de lege lata ευθύνη του κράτους από δικαστικό άδικο;

Υπάρχει ευθύνη του κράτους από λάθος του δικαστού ή των οργάνων της αστυνομίας μετά από παραγγελία δικαστικού οργάνου πχ εισαγγελέα;

Νομολογία: όταν είναι πρόδηλο το δικαστικό σφάλμα, τότε υπάρχει ευθύνη αποζημίωσης.

«Και η δικαστική εξουσία μπορεί να λειτουργεί παράνομα και άδικο; → παλαιότερα, μέχρι το 2022 και κυρίως μεταξύ του 14 και 22 υπήρχε αστική ευθύνη του κράτους από δικαστική πλάνη και δικαστική παρανομία, σε περίπτωση που το σφάλμα ήταν πρόδηλο και μόνο. Μετά από καινούριες αποφάσεις της ΟλΣτΕ, μετεβλήθη η νομολογία και δεν υπάρχει αστική ευθύνη του δημοσίου, με την βασική σκέψη ότι παρόλο που κάτι τέτοιο επιβάλλεται από το Σ, απαιτείται νόμος και αυτός δεν υπάρχει. Ελλείπει η σχετική νομοθετική διάταξη λοιπόν και το 105 δεν μπορεί να εφαρμοσθεί αναλογικά. Φυσικά, αυτό είναι υπεκφυγή από τους δικαστές».

Άρα de lege lata, no.

7. Η προσωρινή δικαστική προστασία

Πρόκειται για παρεπόμενη αίτηση των κυρίων ενδίκων βοηθημάτων [προσφυγής ή αίτησης ακυρώσεως, δηλαδή είναι παρεπόμενο και στον ΚΔΔ και στο πδ]. ***Υπάρχει περίπτωση που τα ασφαλιστικά μέτρα δεν είναι παρεπόμενα αλλά ασκούνται αυτοτελώς;*** Ναι, τα ασφαλιστικά μέτρα των δημοσίων συμβάσεων [δημοσίων έργων και προμηθειών]. Εννοείται πως διαρκούσης της προσωρινής μου προστασίας, η διοίκηση μπορεί να ανακαλέσει την πράξη [μείζον – έλασσον].

Κοινές παρατηρήσεις και επί δίκη ουσίας και επί ακυρωτικής:

100. *Ασκείται δικαστική εξουσία όταν δίνεται προσωρινή δικαστική προστασία;*

Εναλλακτικώς: *Η επιτροπή αναστολών είναι διοίκηση ή δικαστήριο;* Είναι δικαστήριο αφού η προσωρινή δικαστική προστασία είναι μορφή δικαστικής προστασίας κατά το Σ20.1. εκδίδουν δικαστική απόφαση, πλήρως και συνοπτικά αιτιολογημένη και όχι διοικητική πράξη.

101. *Στην αναστολή της δικαστικής προστασίας τι αναστέλλεται;*

Αναστέλλεται η εκτέλεση. Δεν αναστέλλεται η ισχύς της πράξεως. Προσοχή λοιπόν είναι αναστολή εκτελέσεως και όχι αναστολή ισχύος.

102. *Τι είναι η νόθος αρνητική διοικητική πράξη;*

Καταρχήν προσωρινή προστασία δίνεται προς προστασία έναντι των θετικών πράξεων, πχ πρόστιμο.

Δεν δίνεται προσωρινή προστασία στα όχι της Διοικήσεως, δηλαδή στις αρνητικές πράξεις της. Τις αρνήσεις δεν μπορεί να τις αναστείλει το δικαστήριο, αφού ουσιαστικά θα καταλήγει το δικαστήριο να αντικαταστήσει την διοίκηση [το Σ 26 το απαγορεύει]. Νόθες αρνητικές πράξεις ονομάζονται αυτές που αρνούνται την συνέχιση μιας πράξης. Για τις νόθες αρνητικές πράξεις δίνεται δυνατότητα αναστολής, αφού επί της ουσίας διατηρούν το status quo της μέχρι τότε κατάστασης και αυτό δεν είναι έκφανση διοικητικής ενέργειας. Πχ μου κλείνουν το μαγαζί ανακαλώντας μου την άδεια.

Με άλλα λόγια, οι νόθες αρνητικές πράξεις είναι πράξεις που ενώ εκ πρώτης όψεως αρνούνται μια παροχή, στην πραγματικότητα αρνούνται την συνέχιση [και όχι την χορήγηση] μιας θετικής διοικητικής πράξης. Για αυτό ένα σταμάτημα συνεχίσεως λειτουργίας είναι μια νόθη αρνητική διοικητική πράξη. Ratio είναι η αρχή προστατευόμενης εμπιστοσύνης του ιδιώτη/ επιχειρηματία. Σ εαυτές τις πράξεις είναι δυνατή η χορήγηση αίτησης αναστολής. Πρόκειται για μια νομολογιακή συναγωγή.

103. Ποια η μεγαλύτερη κάμψη/ ρήγμα των αρνητικών διοικητικών πράξεων;

Τα κατάλληλα μέτρα και η ρύθμιση καταστάσεως. Αναλυτικότερα, διά των καταλλήλων μέτρων και της προσωρινής ρύθμισης καταστάσεως διότι μια επιτροπή αναστολών, ένα δικαστήριο που επιδικάζει δικαστική προστασία μπορεί να παρέμβει και να κάνει πράγματα το πρώτον αντί για διοίκηση. Αυτό εννοούμε εξαλλου και πλήγμα στις αρνητικές πράξεις- πρόκειται για ένα πλήγμα στον κανόνα ότι κατά των αρνητικών πράξεων δεν δίνεται προσωρινή προστασία.

[*Πού θα στηρίζατε δογματικά την ανστολή διοικητικών πράξεων;*] Στην ρύθμιση καταστάσεως και στα κατάλληλα μέτρα στηρίζονται μάλιστα δογματικά και η αναστολή των διοικητικών πράξεων. Ακόμα η αναστολή αυτών στηρίζεται στην επιχειρηματολογία ότι το Σ20.1 μας δίνει αυτή την δυνατότητα, χωρίς πρόβλημα με το Σ26, σε προσωρινό και οριστικό επίπεδο.

104. Ποιο άρθρο διέπει στην ακυρωτική δίκη την προσωρινή δικαστική προστασία και ποιο στον κώδικα διοικητικής δικονομίας; Ποιες είναι οι 4 μορφές προστασίας του ΚΔΔ;

Η προσωρινή δικαστική προστασία στο πδ 18/89 διέπεται από το άρθρο 52, ενώ στον ΚΔΔ ρυθμίζεται πιο αναλυτικά. Με άλλα λόγια, α) Έχουμε ένα μεγάλο σύστημα διατάξεων με 4 μορφές δικαστικής προστασίας:

- (1) Αυτή που αφορά την προσφυγή [200 - 205]
- (2) Το σύστημα αναστολής δικαστικής αποφάσεως
- (3) Η προσωρινή ρύθμιση καταστάσεως
- (4) Προσωρινή επιδίκαση απαιτήσεως

Αυτές θα τις βρούμε στα 200επ. του ΚΔΔ.

105. Ποιοι οι λόγοι αναστολής//Ποιος κώδικας ζητάει τι;/ Αυτό δημιουργεί προβλήματα αντισυνταγματικότητας;

Πδ: 52:

- (1) Προδήλως βάσιμο [πρόδηλη παρανομία της προσβαλλόμενης]
- (2) Ανεπανόρθωτη ή δυσεπανόρθωτη βλάβη [=δυσχερώς επανορθώσιμη]
- (3) **Υπάρχει και τρίτος λόγος;** Το δημόσιο συμφέρον εκτός από λόγος μη χορήγησης της αναστολής μπορεί και αντιστρόφως να γίνει λόγος αναστολής της πράξεως. Ειδικά στο περιβαλλοντικό και πολεοδομικό πλαίσιο ισχύει αυτό.

ΚΔΔ - ποιοι είναι οι λόγοι αναστολής;

- 1) Προδήλως βάσιμο ή
- 2) Βλάβη [ανεπανόρθωτη βλάβη]

- a) Και τα δύο μαζί ή χωριστά; Αυτοτελώς. **Όταν υπάρχει προδήλως βάσιμο, χρειάζεται και κάποιας μορφής βλάβη;** → χρειάζεται λόγω του εννόμου συμφέροντος που απαιτείται για την αναστολή. Το έννομο συμφέρον υπενθυμίζεται πως είναι άμεσο, προσωπικό και ενεστώς. Μάλιστα, το έννομο συμφέρον κρίνεται σε 4 στάδια στο πεδίο της προσωρινής δικαστικής προστασίας. Τα 4 αυτά στάδια είναι τα εξής: 1) πριν την αίτηση ακυρώσεως → έκδοση πράξης, 2) στο χρονικό σημείο άσκησης της αίτησης ακυρώσεως, 3) στο χρονικό σημείο που ασκήθηκε η αίτηση αναστολής, 4) στο χρονικό σημείο εκδικάσεως της αιτήσεως αναστολής
- b) Διευκρίνισε αναπανόρθωτη ή δυσεπανόρθωτη. **Και ο 18.89 και ο ΚΑΔ απαιτούν το ίδιο; Ο ΚΑΔ ζητά μόνο ανεπανόρθωτη και όχι δυσεπανόρθωτη**, αφού πρόκειται για μνημονιακή διάταξη όπου θέλησε ο νομοθέτης να το κάνει πιο δύσκολο να παρθεί αναστολή, έτσι ώστε να εισπράξει το Δημόσιο φορολογικά έσοδα [=η λέξη ανεπανόρθωτη βλάβη και μόνο αυτή (και όχι η λέξη ΔΥΣεπανόρθωτη περιλαμβάνεται στο κείμενο του ΚΑΔ. Το ερώτημα: αν είναι απλά δυσεπανόρθωτη η βλάβη μου και όχι τελείως ανεπανόρθωτη;] **Αυτό μήπως δημιουργεί πρόβλημα συνταγματικότητας;** Το ΣτΕ είπε μέσω του θεσμού της **πρότυπης δίκης**: εμείς όταν λέμε ανεπανόρθωτη εννοούμε επανορθώσιμη αλλά με πολύ μεγάλο κόπο, δυσεπανόρθωτη. Άρα λέει δεν την θεωρώ αντισυνταγματική. **Το ανεπανόρθωτη έχει την έννοια του δυσεπανόρθωτη**, αφού στο πλαίσιο του διοικητικού δικαίου, όλα επανορθώνονται απλά ίσως δύσκολα. Όλα ερμηνεύονται με αναλογικότητα

106. Πότε είναι προδήλως βάσιμη μια προσφυγή ή αίτηση ακυρώσεως;

Για να θεωρηθεί κατά τις επιτροπές αναστολών μια προσφυγή ή αίτηση ακυρώσεως πρέπει να υπάρχει παγία νομολογία τακτικών δικαστηρίων ή έστω και μία του ΣτΕ.

107. Τι συμβαίνει όταν είναι εντελώς έκδηλο;

Αν δηλαδή «βγάζει μάτι»: Αν είναι εντελώς έκδηλο το ζήτημα, μπορούμε να μιλήσουμε για «προδήλως βάσιμο» (όμως, αυτό είναι μόνο μία απόφαση που το έχει κάνει δεκτό). Γενικά ο κανόνας είναι ο προαναφερόμενος, ότι για να θεωρηθεί προδήλως βάσιμο κάτι θέλουμε να υπάρχει πάγια νομολογία.

108. Πόσες είναι οι εξαιρέσεις από την αναστολή παρόλο που συντρέχουν οι προϋποθέσεις της;

1. **Το δημόσιο συμφέρον**: σπανίως λειτουργεί και ως τρίτος λόγος αναστολής στα πολεοδομικά ή και στα περιβαλλοντικά όπως είπαμε πιο πάνω στις αιτήσεις ακυρώσεως.

→ Έχει ποτέ σταθμιστεί το προδήλως βάσιμο με το δημόσιο συμφέρον;

Εδώ θέλει να ακούσει ένα παράδειγμα που είχε πει στο μάθημα αναφορικά με την στάθμιση. Άρα η απάντηση είναι η εξής:

Ναι. Χαρακτηριστικό παράδειγμα: η κατασκευή του αεροδρομίου όταν έφυγε από ο την παραλιακή. Τότε υπήρχαν κεραίες στον Υμηττό πολλών σταθμών. Μέσα σε μια νύχτα το κράτος πήγε να ανακαλέσει την άδεια για αυτές τις κεραίες. Καναλάρχες και σχετικοί στο ΣτΕ είπαν ότι υπάρχουν παραβιάσεις του δικαιώματος ακροάσεως και είναι προδήλως βάσιμες οι προσφυγές τους. Το δικαστήριο στάθμισε το προδήλως βάσιμο της ακυρότητας της ανάκλησης των αδειών με την βλάβη/ δημόσιο συμφέρον. Εδώ λοιπόν υπερίσχυσε το δημόσιο συμφέρον.

2. **Να έχει εκτελεστεί η πράξη.** Εάν έχει σηκώσει το ακίνητο, δεν αναστρέφεται.εάν έχει συντελεστεί, εάν πχ έχει κατεδαφισθεί ένα ακίνητο. Κοιτάνε την υλική εκτέλεση μιας πράξεως και δεν επιτρέπεται αναστολή αν έχει ήδη εκτελεστεί υλικά μια πράξη. Το υλική προκύπτει από τελεολογική συστολή [για αυτό και ουσιαστικά αυτή είναι η προθεσμία της αίτησης προσωρινής δικαστικής προστασίας κιόλας]. Έτσι μας νοιάζει η υλική εκτέλεση και όχι η νομική.

3. **Προδήλως απαράδεκτη ή αβάσιμη** η προσφυγή ή η αίτηση ακυρώσεως.

4. Σε **φορολογικές διαφορές** εάν δεν συμπληρώσουμε την δήλωση περιουσιακής καταστάσεως. Αυτή η δήλωση αν δεν υπάρχει απορρίπτεται σαν απαράδεκτη η αίτηση αναστολής – ΚΔΔ

109. Πιο συγκριμένα, σε μια ακυρωτική δίκη, ποια είναι τα συγκρουόμενα συμφέροντα που σταθμίζονται;

Από την μία έχουμε τον αιτών, όπου προβάλλει το προδήλως βάσιμο της αίτησής του [την πρόδηλη παρανομία της προσβαλλομένης], την ανεπανόρθωτη ή δυσχερώς επανθώσιμη βλάβη αλλά και σπάνια το δημόσιο συμφέρον. Από την άλλη, το δημόσιο προτάσσει το δημόσιο συμφέρον που λειτουργεί σαν αντίβαρο για να μην δοθεί η αναστολή αλλά και τα δικαιώματα των παρεμβαινόντων. Τα αντίστοιχα ισχύουν στην δίκη ουσίας που στην πλευρά του αιτούντος βρίσκονται και οι παρεμβαίνοντες υπέρ του προσφεύγοντος [αντίθετα στην ακυρωτική δίκη μόνο στην πλευρά υπέρ υου Δημοσίου βρίσκονται αυτοί]. Στο πδ [όπως και στον ΚΔΔ] μπορεί να δοθεί **μερική αναστολή ή ολική** ανάλογα με το σημείο που θα βρεθεί η εναρμόνιση των συγκρουόμενων συμφερόντων.

110. Αρ. 202§2ΚΔΔ μπορεί να κάνει μερική αναστολή; Στα φορολογικά τι μερική αναστολή μπορεί να δοθεί;

Ναι. Όπως κάνει μερική ακυρότητα έτσι μπορεί και μερική αναστολή.

Στα φορολογικά τι ιδιορρυθμίες έχει η μερική αναστολή; → Το δικαστήριο μπορεί να ορίσει πως το ανασταλτικό αποτέλεσμα ορίζει το πού μπορείς να κάνεις εκτέλεση. Άρα με εξαίρεση κάποιο ακίνητο, κατάλληλο για να διασφαλιστούν οι ανάγκες που έχεις. Ισχύει και για κάθε χρηματική αξίωση του δημοσίου.

Με λίγα λόγια, κάποια περιουσιασκά στοιχεία μπορεί να εξαιρούνται από την κατάσχεση.

111. Ποιο είναι το αρμόδιο δικαστήριο; Αν πας σε λάθος;

Αρμόδιο δικαστήριο για την παρεπόμενη αίτηση αναστολής είναι αυτό που είναι αρμόδιο και για το κύριο, για την κύρια διαφορά. Έτσι για τον ΚΔΔ είναι αρμόδιο το μονομελές ή τριμελές δικαστήριο ενώ αν το κύριο ένδικο βοήθημα είναι μια αίτηση ακυρώσεως, η αίτηση προσωρινής δικαστικής προστασίας πάει στο ΣτΕ. Εντούτοις, εκδικάζονται από Συμβούλια (ΚΔΔ) ή από την Επιτροπή Αναστολών (πδ – εδώ 52.1: μπορεί να δοθεί αναστολή και από τον ίδιο τον Υπουργό). Η Επιτροπή Αναστολών αποτελείται από 3 πρόσωπα και αν πρόκειται για ζήτημα μείζονος σπουδαιότητας ο πρόεδρος το στέλνει να εκδικαστεί από 5 άτομα.

Αναρμοδιότητα: ΚΔΔ → ορίζεται κατά 126^Α η παραπομπή. Το ίδιο και 34^Α πδ 18/89.

112. Χρειάζεται να πάει στο ακροατήριο; Μπορεί ο ιδιώτης να επιμείνει να πάει στο ακροατήριο και όχι στο Συμβούλιο;

Έχει δικαίωμα να αποφανθεί εν συμβουλίω αλλά και στο ακροατήριο φυσικά [126 και 34α.4].

Μπορεί αλλά θα χρειαστεί να πληρώσει αρκετά και έτσι να ρισκάρει αρκετά. Λέει οκ αν είσαι τόσο σίγουρος έλα στο δικαστήριο, πλήρωσε όμως το 4πλάσιο παράβολο.

113. Ποιος είναι ο πιο γρήγορος τρόπος να πάρεις δικαστική προστασία; Είναι αιτιολογημένη αυτή η απόφαση; Υπάρχει πιο γρήγορος τρόπος;

Προσωρινή διαταγή. Πρόκειται για μια σφραγίδα που ή χορηγεί ή απορρίπτει. **Είναι όμως αιτιολογημένη αυτή η απόφαση;** Συνήθως όχι. Πια όμως μια πολύ σύντομη αιτιολογία συνηθίζεται να δίνεται [ελάχιστη ή ανύπαρκτη]. Την προσωρινή διαταγή την χορηγεί ένας δικαστής, ο πρόεδρος του δικαστηρίου. Ισχύει μέχρι να εκδοθεί απόφαση επί της αίτησης προσωρινής προστασίας που έχεις ζητήσει, ενώ υπαγορεύεται από το επείγον της κατάστασης να δοθεί.

Υπάρχει πιο γρήγορος τρόπος από προσωρινή διαταγή; Πχ τώρα βγήκε η πράξη και σε μία ώρα να πάρεις αναστολή. Απάντηση: μπορεί να ζητήσεις προσωρινή αναστολή προ πάσης επιδόσεως. Έτσι, μόλις επιδοθεί μπορεί ο δικαστής να την πάρει πίσω.

Η προσωρινή διαταγή ορίζεται τόσο στην ακυρωτική δίκη [52.5] όσο και στην δίκη ουσίας [204.3]

114. *Ποια ένδικα μέσα αφορά ο ΚΑΔ; Σε ποια ένδικα μέσα στην ακυρωτική δίκη έχουμε αναστολές;*

ΟΥΣΙΑΣ- Έφεση, ανακοπή ερημοδικίας, αίτηση αναθεώρησης και τριτανακοπή. Και στα 4 μπορείς να ζητήσεις αναστολή της απόφασης. *Μπορείς στο ένδικο μέσο του ΚΑΔ να ζητήσεις εκτός από αναστολή εκτελέσεως αποφάσεως, αναστολή και της πράξης; Με ποια διάταξη;* Η απάντηση είναι θετική. Βάση αυτού είναι το ΚΔΔ88.1.β με το 200 έως 215.

ΑΚΥΡΩΤΙΚΗ- Σε ποια ένδικα μέσα στην ακυρωτική δίκη έχουμε αναστολές; Στην έφεση την ακυρωτική σίγουρα. Στην τριτανακοπή την ακυρωτική; Παρότι αναλογικά θα έπρεπε, ποτέ δεν συμβαίνει αυτό. Μόνο στην έφεση μπορείς να ζητήσεις αναστολή της προσβαλλόμενης πράξης.

115. *Επιτρέπεται 2η αίτηση αναστολής όταν η πρώτη απορρίφθηκε ως απαράδεκτη;*

Το θέμα δεν έχει λυθεί. Άλλες επιτροπές αναστολών που το λύνουν έτσι και επιτροπές αναστολών που το λύνουν αλλιώς. Αν ήταν θα το έγραφε ρητώς, αλλά δεν το έγραψε.

Για λόγους ταχύτητας της προσωρινής δικαστικής προστασίας, δε μπορούμε να το επαναλαμβάνουμε.

116. *Σε ποιο ένδικο βοήθημα αντιστοιχεί η ρύθμιση καταστάσεώς;*

Με άλλα λόγια, ανεξαρτήτως του ποιου ενδίκου κύριου βοηθήματος ασκήσουμε, μπορούμε να ζητήσουμε την ρύθμιση της κατάστασης; Η απάντηση είναι πως, σε αντίθεση με την προσωρινή επιδίκαση απαίτησης που μπορείς να ζητήσεις μόνο αν έχεις ασκήσει κατανηφιστική αγωγή, την προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης μπορείς να την ζητήσεις είτε έχεις ασκήσει αγωγή είτε προσφυγή ή σώρευση αυτών.

Εξετάζεται το κατεπείγον της ρύθμισης αλλά και το αδύνατο να ρυθμιστεί αλλιώς η κατάσταση μετά.

117. *Πώς λέγεται η προσωρινή ρύθμιση καταστάσεως αναλόγως στο πδ;*

Η προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης αναφέρεται στο πδ ως τα κατάλληλα μέτρα [πδ 52.8]. Ουσιαστικά πρόκειται για προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης. Έτσι, στο πδ υπάρχει τόσο αναστολή όσο και προσωρινή ρύθμιση κατάστασης.

118. *Υπό ποιες προϋποθέσεις μπορεί να ανακληθεί απόφαση προσωρινής προστασίας;*

Το ότι μπορεί να γίνει ανάκληση της προσωρινής προστασίας το αντλούμε από το 205.5 του ΚΔΔ. Επίσης, για την ακυρωτική δίκη, το αντλούμε από το 52.9 του πδ. λόγοι αναάκλησης μπορεί να είναι οψιγενή/οψιφανή νέα αποδεικτικά στοιχεία, νομικά

ή πραγματικά δεδομένα και να μην υπάρχει υπαιτιότητα. Πότε επιτρέπεται λοιπόν; → θέλουμε να ισχύουν τα ακόλουθα στοιχεία για να ανακληθεί η απόφαση προσωρινής δικαστικής προστασίας:

- 1) νέα στοιχεία: νέα πραγματικά δεδομένα, νέα νομικά δεδομένα, νέα αποδεικτικά στοιχεία
- 2) οψιφανή (=νεοανακαλυφθέντ) / οψιγενή (νεοπαραχθέντα)
- 3) ανυπαιτιότητα = συνάγεται ερμηνευτικά

Σημειώνεται πως οι προϋποθέσεις αυτές εφάπτουν και στην ακυρωτική δίκη αλλά και στην ουσίας.

Ειδικότερα για την δίκη ουσίας κάποιες ερωτήσεις:

119. Άρθρο 200 ΚΑΔ- Στην Ελλάδα επέρχεται αυτόματη αναστολή εκτελέσεως; Ανάφερε περιπτώσεις όπου η αναστολή δίδεται αυτόματα.

Η απάντηση είναι όχι. → Ανάφερέ μου περιπτώσεις όπου η αναστολή δίνεται αυτόματα ενόσω ή εν μέρει: στις φορολογικές και τελωνειακές κατά ένα ποσοστό. Και στις υπαλληλικές οι ποινές αναστέλλονται μέχρι να εκδοθεί απόφαση.

120. Η διοίκηση μπορεί να αναστείλει την πράξη πριν και μετά την αίτηση αναστολής;

Ναι και πριν και μετά αφού προσφύγεις κατά της πράξης.

121. Όταν κάνω έφεση στο διοικητικό δικαστήριο και θέλω αναστολή μπορώ να πάω εγώ τον φάκελο;

Μπορείς να ανασυστήσεις τον φάκελο με τις προτάσεις για να σου δώσει ο δικαστής την προστασία σου πριν τον ενάμιση μήνα. Ο μόνος τρόπος είναι η ανασύσταση φακέλου. Διάταξη σημαντική που βρίσκεται στ ένδικα μέσα στον κδδ: 209. Εφαρμόζεται αναλογικά η διάταξη και σε άλλες περιπτώσεις.

122. Επιτρέπεται αναστολή εκτελέσεως διοικητικής αποφάσεως;

Με την ακυρωτική έφεση μπορείς να πετύχεις αναστολή εκτελέσεως της προσβαλλόμενης πράξης. Στον κδδ αναστέλλεται απόφαση και πράξη.

123. Οι διατάξεις της κύριας διαδικασίας εφαρμόζονται και στην προσωρινή; / χρειάζεται πληρεξούσιο στη δεύτερη; / Έχει δικαίωμα ο διάδικος να παραστεί με δικηγόρο;

Στην προσωρινή δικαστική προστασία, χρειάζεται το πληρεξούσιο.

124. Πώς γίνεται να μη γίνεται δημόσια;

Ειδικότερα επί αγωγής – η προσωρινή επιδίκαση απαίτησης:

125. Ποια είναι η μορφή δικαστικής προστασίας που ταιριάζει στην αγωγή; / Ποιος ο λόγος;

Στην καταψηφιστική αγωγή, η καταλληλότερη μορφή προστασίας είναι η **προσωρινή επιδίκαση απαιτήσεως**. Εκεί, μπορεί να επιδικαστεί μέχρι και το μισό της απαίτησης, μόνο όμως αν πληρούνται οι λόγοι του 213ΚΔΔ. Λόγος είναι η αδυναμία ή ιδιαίτερη δυσχέρεια του αιτούντος για αντιμετώπιση των άμεσων αναγκών του, ενώ αποκλείεται αν αντιτίθεται στο δημόσιο συμφέρον ή αν είναι προδήλως απαράδεκτη ή αβάσιμη η αίτηση.

Μόνο για ΦΠ ή και για ΝΠ; Και στους δύο (παλαιότερα μόνο για φυσικά)

Ποιος είναι ο ρόλος της προσωρινής επιδίκασης; Ανάγκη της οικογενείας - είναι η ερωμένη/συμβία οικογένεια; Ναι. Παρακολουθούμε τις εξελίξεις της έννοιας της οικογένειας στον ΑΚ, νομολογία της διατροφής, νομολογία της ψυχικής οδύνης του ΕΔΔΑ). Μετράμε τις ανάγκες που ήταν – το στάνταρ το οποίο ήταν (η οικονομική κατάσταση του προσώπου ως είχε).

Στο ΝΠ; Ισχυρός κλονισμός της επιχείρησης

126. Στις φορολογικές διαφορές στην καταψηφιστική προσφυγή δίνεται προσωρινή επιδίκαση;

Στις φορολογικές προσφυγές (καταψηφιστική προσφυγή, δεν υπάρχει αγωγή) δίνεται προσωρινή επιδίκαση; ΔΕΝ δίνεται (εξ αντιδιαστολής αντλούμε το συγκεκριμένο επιχείρημα).

127. Το προδήλως βάσιμο της αγωγής είναι λόγος επιδικάσεως;

Κατά το 213ΚΔΔ βλέπουμε πως όχι.

128. Επιτρέπεται προσωρινή επιδίκαση μετά την πρωτόδικη δίκη; Δηλαδή στην έφεση;

Δεν υπάρχει κανένας λόγος να μη δίνεται και τότε. Γίνεται κανονικά σε ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ.

129. Επιτρέπεται να σωρευθεί προσωρινή επιδίκαση και ρύθμιση καταστάσεώς;

Πρακτικά, αυτό δεν μπορεί να γίνει. Η προσωρινή επιδίκαση γίνεται από δικαστήριο, που περικλείει δημοσιότητα της διαδικασίας, ενώ αντίθετα η προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης γίνεται από επιτροπή, η οποία και διακατέχεται από μυστικότητα,

130. Ποιο ένδικο μέσο και μόνο επιτρέπεται στο προσωρινή επιδίκαση;

Αναίρεση υπέρ του νόμου

131. Υπάρχει σύντμηση για την παρέμβαση;

Στην προσωρινή επιδίκαση της απαίτησης, παρατηρείται ότι συντελείται σύντμηση των προθεσμιών στο 1/5. Αυτό προκύπτει από το 214.3 ΚΔΔ. Η παρέμβαση στον ΚΔΔ αναφέρεται στα άρθρα 112 επ. Εντούτοις, τα άρθρα αυτά δεν αναφέρονται στο άρθρο 214.3 το οποίο και ορίζει ποιες είναι οι προθεσμίες που συντέμνονται. Έτσι, η προθεσμία για παρέμβαση δεν συντμείται και μένει 6 πλήρεις μέρες πριν από την συζήτηση.

Αντίθετα, η κλήση από 60 μέρες γίνεται 12, οι πρόσθετοι λόγοι από 15 γίνονται 3 μέρες. Ακόμα η προθεσμία για τα υπομνήματα γίνεται από 3 μέρες 1.

8. Η διοικητική σύμβαση

132. Πείτε μου 3 κριτήρια για να είναι μια σύμβαση διοικητική.

Τα τρία κριτήρια είναι τα εξής: οργανικό, λειτουργικό και τυπικό. Λειτουργικό σημαίνει να επιδιώκει δημόσιο σκοπό, ενώ τυπικό να έχει υπερέχουσα θέση το Κράτος // υπερέχουσες ρήτρες). ΔΙΦΥΕΣ: Τράπεζα της Ελλάδος ως προς το συναλλαγματικό προνόμιο

(παρενθετική ερώτηση- Διαφορά δημόσιου σκοπού και δημοσίου συμφέροντος)
Ποιο είναι πιο ευρύ, το δημόσιο συμφέρον ή το δημόσιο σκοπό; Δημόσιο συμφέρον επειδή δημόσιος σκοπός πρέπει να απορρέει από συνταγματική διάταξη.

Τι είναι αυτές οι υπερέχουσες ρήτρες; Υπερέχουσα ρήτρα, είναι όταν διαφάνεται η καλύτερη θέση του Δημοσίου έναντι του ιδιώτη. Το δημόσιο μπορεί να κηρύξει έκπτωτο τον ιδιώτη ενώ ακόμα υπάρχει και η ποινική ρήτρα που καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου.

133. 'Κήρυξη έκπτωτου' του αντισυμβαλλομένου- Πώς συμβαίνει αυτό;

Πόσα είδη εκπτώσεως ξέρεις; Δύο

1. Μια έκπτωση που γίνεται αν δεν πας να υπογράψεις τη σύμβαση. Κηρύσσεται έκπτωση εκτός συμβάσεως, προσβάλλεται με αίτηση ακυρώσεως στο ΣτΕ.

Συνέπειες: (α) καταπίπτει η εγγύηση συμμετοχής (β) αν ξαναγίνει διαγωνισμός, και το δημόσιο πέτυχει μικρότερο τίμημα με τον επόμενο, δίνεις τη διαφορά στο Δημόσιο (γ) σε κάθε προκήρυξη σε ρωτάνε αν ήσουν ποτέ έκπτωτος και συνεκτιμάται για το αν θα πάρεις τη δουλειά. Συνοδεύονται από ανάκληση της κατακύρωσης.

2. Επειδή δεν εκπλήρωσες σωστά τη σύμβαση. Εκεί είναι διαφορές εντός συμβάσεως και προσβάλλεται με προσφυγή στο διοικητικό εφετείο.

Συνέπειες: (α) μερική ή ολική κατάπτωση της εγγύησης καλής εκτέλεσης (β) είσπραξη προκαταβολής από το δημόσιο (γ) αποκλείεσαι από μελλοντικούς διαγωνισμούς (δ) προμηθεύεται από άλλους το δημόσιο και του καταλογίζεται η διαφορά (ε) αν είσαι υπερήμερος επιβάλλει πρόστιμα καθυστέρησης (σταλίες).

Βασικός λόγος που είναι δύσκολο να πάρουμε αναστολή σε περίπτωση προσβολής εκπτώσεως:

(1) Θεωρείται ότι αν αναστείλεις την έκπτωση, ξαναμπαίνεις στη σύμβαση. Το δικαστήριο ξανασυνπατεί τη σύμβαση (προσβολή του 26 Σ), έχει ικανοποιηθεί το δικαίωμα.

(2) Γιατί οι συνέπειες είναι απότοκα της ισχύος (που δεν αναστέλλεται) όχι της εκτελέσεως της εκπτώσεως

(3) Δεν είναι επίκαιρη η βλάβη, γιατί κάποια από αυτά είναι αυτοτελείς βλάβες και θα έπρεπε να προσβληθούν αυτοτελώς.

Όταν κηρύσσεται έκπτωτος ο αντισυμβαλλόμενος πρέπει να τηρηθεί το δικαίωμα ακρόασεων;

Ναι. Ισχύει κανονικά το δικαίωμα.

Αν γίνει μια έκπτωση, ζημιά ή μονομερής μεταβολή υπάρχει και αγωγή του 105 ΚΔΔ. Αν η διοίκηση δεν εκπληρώνει την παροχή της, έχουμε αγωγή από τη σύμβαση στο διοικητικό Εφετείο. Σε περιπτώσεις όπου έχει κηρυχθεί έκπτωτος και η ζημιά πια είναι εκτός της συμβάσης, μπορεί να τις σωρεύσει (αγωγή από σύμβαση και αγωγή 105 ΚΔΔ). Αν η ζημιά είναι κατευθείαν από τη σύμβαση δεν μπορεί να σωρεύσει αυτές τις βάσεις. Η αγωγή του 105 ΚΔΔ, θεωρείται ως εξωσυμβατική.

134. Σε ποιο δικαστήριο πάνε οι διοικητικές συμβάσεις;

Αυτό θα το δούμε από το ΚΔΔ6.2.α. εκεί ορίζεται πως σε πρώτο και τελευταίο βαθμό πάνε στο διοικητικό εφετείο. Το σε πρώτο και τελευταίο βαθμό σημαίνει πως δεν έχουμε έφεση εναντίον των αποφάσεων αυτών. Έχουμε μόνο αναίρεση [αν ξεπερνά το όριο των 200χιλ. ευρώ που τίθεται στο πδ]. Ωστόσο, η αναίρεση δεν είναι βαθμός γιατί δεν μπαίνει στην ουσία της υπόθεσης.

135. Πώς και πότε συνάπτεται η σύμβαση;

Η διοικητική σύμβαση αποτελείται από 2 αποσπαστές διοικητικές πράξεις. Αποτελείται από την προκήρυξη (που είναι η κανονιστική πράξη) και από την κατακύρωση (που είναι η ατομική διοικητική πράξη).

Σχετικά με το πώς συνάπτεται η σύμβαση, αυτή γίνεται με άμεση ανάθεση ή με διαγωνισμό. Σχετικά με το πότε → Από και με την επίδοση στον ενδιαφερόμενο της πράξης, με την οποία τελειούται ο διαγωνισμός.

136. Η προκήρυξη είναι πρόταση;

Μάλλον θα λέγαμε είναι πρόσκληση.

137. Ποιος ο τύπος της διοικητικής συμβάσεως; / Συστατικός ή αποδεικτικός;

Ο τύπος είναι ο έγγραφος. Μπορεί να είναι και προφορική αλλά μόνο αν πρόκειται για σύμβαση κάτω των 2.500χιλιάδων ευρώ.

Συστατικός ή αποδεικτικός ο τύπος; Εν αμφιβολία, είναι αποδεικτικός. Ωστόσο, υπάρχουν κανόνες συμβάσεων δημοσίων έργων και προμηθειών που είναι συστατικός

138. Τι είναι η αρχή της νομιμότητας των διοικητικών πράξεων; / Των διοικητικών συμβάσεων;

Αρχή νομιμότητας διοικητικών πράξεων

Άμα παραβιάζεται ο νόμος; Είναι ακυρώσιμη

ΔΕΝ υπάρχουν ΑΚΥΡΕΣ διοικητικές πράξεις

Ωστόσο, μπορεί να είναι και ανυπόστατες

- Ανυπόγραφες
- Αυτές που είναι δημοσιευτές αλλά δε δημοσιεύτηκαν
- Νόσφηση εξουσίας (όργανο εντελώς άσχετο με το αρμόδιο ασκεί δραστηριότητα οργάνου)
- Όσες βγήκαν με ψυχολογική ή σωματική βία
- Κατά μία άποψη, και μία κατά κλάδο αναρμοδιότητα

Αρχή νομιμότητας διοικητικών συμβάσεων = κάθε διοικητική σύμβαση δεν αρκεί να μην παραβιάζει νόμο, αλλά θα πρέπει να βασίζεται σε νόμο, να τη προβλέπει ο νόμος

- Αν παραβιάζεται νόμος → ΑΚΥΡΗ [*Τι είναι η σύμβαση που παραβιάζει νόμο;*]
- Πλάνη απάτη απειλή → ακυρώσιμη

139. Ποια η προθεσμία της ανυπόστατης;

Δεν έχει προθεσμία η ανυπόστατη.

140. Μπορεί η διοίκηση να επέμβει μονομερώς και να αλλάξει τη σύμβαση;

Ναι – αλλά πρέπει να αποζημιώσει.

141. Ισχύει η ευθύνη από διαπραγματεύσεις στο δικαιοικητικό δίκαιο;

Εφαρμόζεται το 197, 198 στο δημόσιο δίκαιο;

Ναι, ευθέως ή αναλογικά, επειδή δεν έχουμε ελευθέρια των συμβάσεων.

Αυτή η αναλογική εφαρμογή των 197 και 198 ΑΚ ποια ζητήματα αφορά;

- (1) Αντικειμενικοποιείται η υπαιτιότητα αρά μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε και το 105 ΕισνΑΚ
- (2) όταν μιλάμε για καλή πίστη και συναλλακτικά ήθη στον ΑΚ, θα μιλάμε για χρήστη διοίκηση
- (3) δεν έχουμε ελευθέρια των συμβάσεων
- (4) είναι πλήρως κανονιστικώς προσδιορισμένη η διάκριση.
- (5) έχει αυξημένο καθήκον διαφωτίσεως το δημόσιο στον ιδιώτη για να μην κάνει λάθος. Βγαίνει από χρήστη διοίκηση και από το Σύνταγμα (25 παρ.1 (β)).

Γενικές / επαναληπτικές ερωτήσεις:

142. Ισχύει το 388 και η απόσπτη μεταβολή των συνθηκών στο διοικητικό δίκαιο;

Τι είναι η απόσπτη μεταβολή των συνθηκών και λαμβάνεται υπόψη στην διοικητική σύμβαση; Θυμόμαστε το 388 στον ακ. Το ίδιο και στο διοικητικό δίκαιο. Αν κάνει αίτηση ο ιδιώτης και την απορρίψει η αντισυμβαλλόμενο διοίκηση, είναι διοικητική πράξη αυτή η απόρριψη; Πώς πρέπει να προσβληθεί αυτή; Στο διοικητικό εφετείο.

- a. Αν την πας στο πολιτικό: καταρχήν απαράδεκτη – αλλά μπορείς να την διασώσεις αν μέσα σε 2 μήνες ακήσεις στο κατάλληλο αφού θα θεωρηθεί οκ

143. Ποιος είναι ο πρώτος λόγος αναίρεσης; / Τι ελέγχεται εκεί; / Ποιο κομμάτι του δικανικού συλλογισμού ελέγχεται;

Η αίτηση αναιρέσεως ασκείται μόνο ενώπιον του ΣτΕ. Στο α. 56 προβλέπονται οι λόγοι αναιρέσεως. Πρώτος λόγος είναι η υπέρβαση καθηκόντων ή η καθύλην αναρμοδιότητα του διοικητικού δικαστηρίου που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση.

144. Λόγοι αναστολής διοικητικής πράξεως – είναι όμοιοι στο 202ΚΔΔ και στο πδ;

Όχι στο 202 είναι ανεπανόρθωτη βλάβη- ποιος πήγε την απόφαση εκεί και τι είπε το στε: στην έννοια αυτή συμπεριλαμβάνεται και το δυσχερώς επανορθώσιμο

145. Προσωρινή επιδίκαση απαιτήσεως/ Σε ποιο βοήθημα αφορά;

Αγωγή και μάλιστα κατανηφιστική

146. Ονομάτισε τους πρόσθετους ορισμούς.

Μου ονοματίζουν πρόσθετους ορισμούς; Είναι 6: όρος, αίρεση, προθεσμία, επιφύλαξη ανάκλησης, επιφύλαξη αναθεώρησης και διάρκεια.

147. Πώς ασκείται η παρεμπόπτουσα αγωγή;

Κατάθεση και επίδοση 6 πλήρεις μέρες πριν από την συζήτηση – το ΚΔΔ 77 παραπέμπει στο 104.2

148. Τι είναι δικαστικό ένσημο;

Δικαστικό ένσημο τι είναι αυτό; 294: είναι λεφτά που δίνονται και είναι ποσοστό κάποιου πράγματος. Το ποσοστό ποιου πράγματος όμως; Αυτού που ζητάμε.

Και πόσο περίπου; Είναι 0,8 % ή η 8 τοις χιλίοις.

Και αν δεν τοβάλουμε το ένσημο με την πρώτη: 294 και δίνει προθεσμία το δικαστήριο.

149. Με την ακυρωτική έφεση αναστέλλεται η απόφαση;

Καταρχήν όχι αλλά μπορεί να ανασταλλεί η εκτέλεση της διοικητικής πράξης. Τι αναστέλλεται στην αναστολή; ΟΧΙ η ισχύς της αλλά η εκτέλεσή της.

Πιο αναλυτικά βλέπω α. 65 του πδ και 61. Όχι αναστολή της πρωτοβάθμιας απόφασης αλλά αναστολή της εκτέλεσης της διοικητικής πράξεως.

150. Στους πρόσθετους λόγους ακυρώσεως υπάρχει περίπτωση να καλυφθεί η ακυρότητα της μη επιδόσεως;

Αναφέρω εδώ το 21.6 για την ακυρωτική δίκη και το 61.6 για την ουσίας. Διαφοροποίηση μεταξύ της κάλυψης ακυρότητας κατάθεσης και της κάλυψης ακυρότητας της επίδοσης.

Σημειώσεις από το τελευταίο / επαναληπτικό μάθημα:

Πρότυπα ερωτήσεων για εξετάσεις

- 1) Πες μου την έννοια της ατομικής διοικητική πράξης [λαζαράτος = πρόκειται για ρύθμιση ειδική και συγκεκριμένη στο πεδίο του διοικητικού δικαίου με εξωτερικές έννομες συνέπειες και άμεση ισχύ]
- 2) Γενική διοικητική, ατομική κανονιστική πράξη
 - a. Εμπράγματα όπως να αφορά το ορισμό του κτιρίου ως διατηρητέου – όχι. Όμως η σωρευτική ατομική που είναι πχ η κλήτευση στρατών αφού δεν είναι γενική αλλά ατομική σωρευτική – αφορά πολλούς και συγκεκριμένους
- 3) Τι σημαίνει ειδική και συγκεκριμένη τι σημαίνει αφηρημένη; Ποια η σχέση γενικού και αφηρημένου; Το γενικό και ειδικό αφορά πρόσωπα ενώ το ειδικό και συγκεκριμένο περιπτώσεις.
- 4) Ο παρεμπίπτον έλεγχος νομιμότητας γενικών διοικητικών πράξεων επιτρέπεται; Απάντηση: των ατομικών σίγουρα δεν επιτρέπεται. Όλες οι γενικές διοικητικές φτιάχτηκαν για λόγους δικονομικούς για να επιτρέπουν αυτό τον έλεγχο. Αυτό το μόρφωμα φτιάχτηκε για αυτό το λόγο και να μπορεί να μην εμποδίζεται το στε [πχ φαντάσου να μην μπορούσε να δικάσει την κήρυξη αναδασώσεως].
 - a. Επιτρέπεται ο έλεγχος των κανονιστικών; Ναι. Των ατομικών όχι. Αλλά υπάρχουν μερικές εξαιρέσεις που επιτρέπεται ο παρεμπίπτον ‘έλεγχος νομιμότητας των ατομικών → Πιο χαρακτηριστική: η αγωγή – στο πλαίσιο της επιτ’έπεσαι αυτός ο έλεγχος για να κριθεί παράνομη και ζημιογόνος. ΕΠΣΙΣΗ, στο ελεγκτικό συνέδριο και στο πλαίσιο της πολιτικής και. Ποινικής δικαιοδοσίας: προκειμένου να βγάλει μια απόφαση θα πρέπει να ελέγξει [4 χαρακτηριστικές περιπτώσεις δυνατότητες παρεμπίπτοντος ελέγχου ατομικών διοικητικών πράξεων]. Πες μου τι είναι σύνθετη διοικητική ενέργεια = μπλοκ πράξεων που καταλήγουν σε μία και. Απορροφά τις προηγούμενες. Το σφάλμα της προηγούμενης και μη ελεγχόμενης οδηγεί στο σφάλμα και της τελικής. Άρα και στην σύνθετη υπάρχει παρεμπίπτον έλεγχος.

- 5) Για να έχει απαρτία ένα συλλογικό όργανο πόσα άτομα πρέπει να έχει; Περισσότερους από τους μισούς τουλάχιστον πχ αν έχει 9 να έχει 5. Αν δεν έχει απαρτία την πρώτη φορά, με πόσους έχει την δεύτερη; Το 1/3 // α. 14 κδδ. Λέει το άρθρο τουλάχιστον το 1/3. Τουλάχιστον 3 είναι η σωστή απάντηση.
- 6) Πώς καλούνται τα μέλη των συλλογικών οργάνων/ πώς γίνεται η κλήση και πόσο καιρό πριν καλείται; 14.2// τουλάχιστον 48 ώρες πριν// ακόμα και με μήνυμα αρκεί να φαίνεται η ημερομηνία.
- 7) Μπορείς να μου πεις τι αφορά το άρθρο μόνο του .../1968. Αν έχω μια σωστή και καλή περιγραφή του άρθρου μόνου πάμε στην επόμενη ερώτηση.
 - a. Αν με δόλο πήρε κάποιος την διοικητική πράξη έχουμε υποχρέωση ή διακριτική ευχέρεια ανακλήσεως; // εδώ θα επικαλεστώ και την απόφαση που αναφέραμε στο μάθημα μέσα. ➔
 - b. Τα στοιχεία εμπιστοσύνης μέχρι τότε μπορεί να τα επικαλεστεί ο ιδιώτης; Πρέπει πρώτα να τα αναφέρει στην διοίκηση ➔ υπόμνημα + δήλωση στοιχείων καλής πίστεως. Όλα τα στοιχεία εμπιστοσύνης εισφέρουν ταξί εκεί ώστε να θεωρηθεί ότι καταρχήν δόλος δεν υπήρχε.
- 8) 3 κριτήρια των διοικητικών συμβάσεων: 1 οργανικό και 2 λειτουργικά. 2 υπερέχουσα σ ρήτρες: δυνατότητα να κηρύξει έκπτωτο τον αντισυμβαλλόμενο και να κηρύξει και ποινική ρήτρα. Σχετικά με το πρώτο: πως προσβάλλεται και με τι βοήθημα; Όταν δεν πας να υπογράψεις την σύμβαση που σου κατακυρώθηκε και σε κηρύζουν έκπτωτο, προσβάλλεται. Με αίτηση ακυρώσεις συνήθως στο εφετείο και σε κάποιες μεγάλου αντικειμένου στο στε.
 - a. ΟΜΩΣ: η κήρυξη κάποιου ως εκπτώτου είναι διαφορά από σύμβαση / εντός της σύμβασης και οπότε ο ιδιώτης πρέπει να κάνει προσφυγή στο εφετείο. Ένδικο μέσο// αναίρεση.
 - b. Ποιοι είναι οι λόγοι αναίρεσεως; Πες μου τον πρώτο πχ. Η στην αναίρεση τι ελέγχεται; Είναι τα νομικά σφάλματα. Δηλαδή; Ποιο κομμάτι του δικανικού συλλογισμού ελέγχεται στην αναίρεση; Ποιο τμήμα δεν ελέγχεται; Το πρώτο της ελάσσονας που είναι το πραγματικό περιστατικό – ελέγχεται όμως η υπαγωγή αυτών.
- 9) Η αιτιώδης συνάφεια ελέγχεται; Στο 300 τι ελέγχεται; Ελέγχεται η αφηρημένη και όχι η. Συγκεκριμένη αιτιώδης συνάφεια. Το ποσοστό ευθύνης ελέγχεται; Όχι. Αν υπάρχουν οι υπόλοιπες προϋποθέσεις του 300; Ναι – το μεταξύ τίνος και τίνος ελέγχεται η συνάφεια; // μεταξύ από την μία της συμπεριφοράς του ζημιωθέντες και από την άλλη εκτάσεως ζημίας [ή στον περιορισμό αυτής πχ].
- 10) Ποιες πράξεις εξετάζονται από το διοικητικό Πρωτοδικείο; έχει σημασία πού κατοικεί ο καθού ή που βρίσκεται η διοικητική αρχή;
- 11) Αν κάνω λάθος πάω σε άλλο δικαστήριο; Α.12 κδδ. Χρειάζεται να περιμένει να γίνει ακροατήριο ή μπορεί να το κάνει και πιο πριν; Όχι σε συμβούλιο παραπέμπει.
- 12) Πες μου τους λόγους αναστολής της διοικητικής πράξης.
- 13) Ποιος είναι ο λόγος προσωρινής επιδίκαση απαίτησης και τι αφορά; Αφορά. Την αγωγή και λόγος αδυναμίας επιβίωσης
- 14) Α. 34^α και 126: αν κάποιος επιμένει να μην γίνει αλλά θέλει ακροατήριο; Πρέπει να πληρώσει παραπάνω

- 15) Ποια είναι η προθεσμία της προσφυγής; Είναι 60 μέρες όχι από την έκδοση αλλά από την κοινοποίηση, άλλως από την δημοσίευση [κάποιες δημοσιεύονται] άλλως από την γνώση. Πρέπει να υπάρχει πραγματική γνώση; Η γνώση είναι τεκμαιρόμενη.
- 16) Μου ονοματίζεις πρόσθετους ορισμούς; Είναι 6: όρος, αίρεση, προθεσμία, επιφύλαξη ανάκλησης, επιφύλαξη αναθεώρησης και διάρκεια.
- 17) Ποιοι είναι οι λόγοι αναθεωρήσεως; Πες μου έναν.
- 18) Πώς ασκείται παρεμπίπτουσα αγωγή; Κατάθεση και επίδοση – 6 πλήρεις μέρες πριν από την πρώτη συζήτηση- η προθεσμία αυτή λέγεται ανατρεπτική και προπαρασκευαστική προθεσμία.
- a. Τι ζητάμε με την παρεμπίπτουσα αγωγή; 97.1: ζητάμε τα παρεπόμενα της κύριας και πράγματα που προέκυψαν μετά.
 - b. Δικαστικό ένσημο τι είναι αυτό; 294: είναι λεφτά που δίνονται και είναι ποσοστό κάποιου πράγματος. Το ποσοστό ποιου πράγματος όμως; Αυτού που ζητάμε.
 - c. Και πόσο περίπου; Είναι 0,8 % ή η 8 τοις χιλίοις.
 - d. Και αν δεν το βάλουμε το ένσημο με την πρώτη; 294 και δίνει προθεσμία το δικαστήριο.
- 19) Υπάρχει αστική ευθύνη κράτους από ανάκληση νόμιμων διοικητικών πράξεων; Υπάρχει. Από ανάκληση παρανόμων- υπό ποιες προϋποθέσεις; Συμπίπτει το παράνομο και το ζημιόγνο; θεωρία της ενότητας: την υποστηρίζει αυτή ο δαγτόγλου αλλά ο λαζαράτος δεν υποστηρίζει αυτή την θεωρία.
- a. Εκτός από την θεωρία της ενότητας έχει υποστηχθεί τίποτα άλλο; Η θεωρία του αιτιώδους συνδέσμου// λαζαράτος —> η πρώτη πράξη που είναι η παράνομη οδηγεί αιτιωδώς στην ανάκλησή της- είναι πρόσφορη δεοντικά να ανακληθεί.
- 20) Αθλητικές διαφορές που υπάγονται: είναι διαφορές ακυρωτικές και υπάγονται στο εφετίο.
- a. Άμα χάσουμε; Από που βλέπουμε αν υπόκεινται σε έφεση; Από 702/ 77 και το άρθρο 5^α.
 - b. Μερικές περιπτώσεις που δεν υπόκεινται σε έφεση: οι εκπαιδευτικές. Καμία άλλη;
- 21) Όταν κάνουμε ακυρωτική έφεση, αναστέλλεται η απόφαση; Καταρχήν όχι αλλά μπορεί να ανασταλλεί η εκτέλεση της διοικητικής πράξης.
- a. Τι αναστέλλεται στην αναστολή; ΟΧΙ η ισχύς της αλλά η εκτέλεσή της.
 - b. Επικοινωντικό αποτέλεσμα έχει αυτή η έφεση; Προβλέπεται αντέφεση δηλαδή; Δεν επιτρέπεται σε καμία ακυρωτική δίκη -μόνο στον κδδ επιτρέπεται.
 - i. Προθεσμία αντεφέσεως: βλέπω στον κδδ
- 22) Ποια είναι τα 2 λειτουργικά κριτήρια για μια σύμβαση;
- a. Οραγνικό να είναι ένας το δημόσιο
 - b. Λειτουργικό 1 να εκπληρώνει δημόσιο σκοπό. Δημόσιο συμφέρον είναι έννοια γένους εννώ ο σκοπός είναι πιο σκοποθετημένος και ακριβής – πρέπει ακόμα αυτός ο δημόσιος σκοπός για. Να είναι δημόσιος να προβλέπεται από το Σύνταγμα

- 23) Τι είναι η απόσπτη μεταβολή των συνθηκών και λαμβάνεται υπόψη στην διοικητική σύμβαση; Θυμόμαστε το 388 στον ακ. Το ίδιο και στο διοικητικό δίκαιο. Αν κάνει αίτηση ο ιδιώτης και την απορρίψει η αντισυμβαλλόμενο διοίκηση, είναι διοικητική πράξη αυτή η απόρριψη; Πώς πρέπει να προσβληθεί αυτή; Στο διοικητικό εφετείο.
- Αν την πας στο πολιτικό: καταρχήν απαράδεκτη – αλλά μπορείς να την διασώσεις αν μέσα σε 2 μήνες ακήσεις στο κατάλληλο αφού θα θεωρηθεί οκ
- 24) 3 θεωρίες αιτιώδους συναφείας στο δίκαιο:
- Θεωρία του ισοδυνάμου των όρων που κυρίως είναι στο ποινικό
 - Πρόσφορη αιτιότητα // που ισχύει και στο διοικητικό δίκαιο
 - Θεωρία του σκοπού του κανόνα δικαίου
 - Περίπτωση που εφαρμόστηκε η θεωρία του σκοπού του κανόνα δικαίου; ➔ ανάτρεξε στα μαθήματα για έκδοση αλλοδαπών
- 25) Πότε μπορώ να παραλείψω την επίδοση και να καλυφθεί η ακυρότητα της μη επιδόσεως; Αν παραστεί και δεν αντιλέξει
- 4 τέτοιες περιπτώσεις στο 18/89
 - Παρέμβαση
 - Κλήση προς συζήτηση [πόσες μέρες πριν καλείται : καλείται ο αιτών -όχι, τότε καλείται : 4 εξαιρετικές περιπτώσεις στο 21.5]
 - Πρόσθετοι λόγοι
 - Υπόμνημα συνεχίσεως
 - Πόσες μέρες πριν την δικάσιμο ασκείται αυτό; Όσες και το υπόμνημα – 6 πλήρεις.
 - Τα υπόμνηματα στην δίκη ουςσίας: μόνο μετά 3 και 3 μετά. Τι είδους μέρες; Εργάσιμες.
 - Μπορώ να κατέσω και πριν και αν ναι πόσα; Όσα θέλω. Και στην προσωρινή επιδίκαση απαιτήσεως; 1 και 1.
- 26) Αεροπορικές διαφορές που πάνε; Πώς θα το βρεις αν είναι ουςσίας ή ακυρώσεως; Θα ψάξω τον νόμο και θα σκεφτώ 6 βήματα:
- Είανι φορολογική η διαφορά; Όχι – φορολογική αφορά τέλη φόρους δασμούς και ακυρώσεις
 - Κοινωνικοασφαλιστικές
 - 1486/3
 - Αλλιώς είναι ακυρωτική του στε
- 27) Πες μου μερικές διαφορές ουςσίας: μεταλλεία, σήματα, κοινωνικοασφαλιστικές [α. 7 του 702/77] οι τελωνειακές διαφορές
- Άρα οι αεροπορικές είναι στε και λογικά ακυρωτικές
- 28) Οι λόγοι αναστολής είναι τελείως όμοιοι στο 52 και στο 202;
- Όχι στο 202 είναι ανεπανόρθωτη βλάβη- ποιος πήγε την απόφαση εκεί και τι είπε το στε: στην έννοια αυτή συμπεριλαμβάνεται και το δυσχερώς επανορθώσιμο
 - Και. Ποιος είναι ο ορισμός του όρου; [άλλη ερώτηση αυτή] – τι διαφορά έχει από την αίρεση. Τι από τα δύο είναι διοικητική πράξη; Ο όρος είναι.

29) Ευμενείς πράξεις νόμιμες ανακαλούνται; Κατά κανόνα όχι – 6 περιπτώσεις που ανακαλούνται:

- a. Υπό όρο και δεν τον εκπληρώσει
- b. Επιφύλαξη ανακλήσεως
- c. Δημόσιο συμφέρον
- d. Αλλαγή νομικών και πραγματικών δεδομένων
- e. Αντίθεση στο νέο πραγματικό ή νομικό καθεστώς
- f. Συναίνεση του διοικουμένου

Αστική ευθύνη, ανναθεώρηση, πότε διακριτική ευχέρεια και πότε υποχρέωση ανακλήσεως.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΕΝΙΚΕΣ, ΕΦ' ΟΛΗΣ ΤΗΣ ΥΛΗΣ ΠΟΥ ΠΙΘΑΝΟΝ ΝΑ ΕΡΩΤΗΘΟΥΝ

Ζητήματα πληρεξουσιότητας

1) Πληρεξουσιότητα στην ακυρωτική δίκη - Πώς παρέχεται;

Α. 27 για πδ 18/89 [το α. 30 είναι για τον ΚΔΔ]. Παρέχεται με 3 τρόπους, ενώ με 4 στην δίκη ουσίας. Αυτοί οι 3 είναι: συμβολαιογραφική πράξη, συνυπογραφή δικογράφου από τον διάδικο και προφορική δήλωση στο ακροατήριο. Εδώ λείπει η παροχή πληρεξουσιότητας με ιδιωτικό έγγραφο και με βεβαίωση της υπογραφής. Επίσης, στην συνυπογραφή, όπως λέει και ο νόμος, η υπογραφή από δικηγόρο επέχει θέση βεβαίωσης της γνησιότητας της υπογραφής του διαδίκου. Για αυτό πρέπει να παραστεί στην δίκη ο δικηγόρος, έτσι ώστε να διαπιστωθεί η δικηγορική του ιδιότητα.

Σημειωτέον πως για **τα νομικά πρόσωπα** χρειάζεται ειδικό και όχι γενικό δικαστικό πληρεξούσιο. Αυτό είναι ένα γενικό που περιέχει στο τέλος μια ειδική εντολή ή ένα πληρεξούσιο που έχει μια ειδική εντολή και αφορά μόνο την συγκεκριμένη δίκη. Για τα ΝΠ χρειάζεται εκτός από το ειδικό πληρεξούσιο και το καταστατικό με όλες τις τροποποιήσεις και άδεια του αρμόδιου οργάνου του ΝΠ [ΓΣ ή ΔΣ]. Και για τα δύο έχουμε να πούμε κάποιες παρατηρήσεις. Με την πρόσφατη νομολογία του ΣτΕ 209/2020¹⁶, δεν χρειάζεται να προσκομίζεται το καταστατικό αλλά να βεβαιώνεται αυτό στο ειδικό πληρεξούσιο. Επίσης, δεν απαιτείται πάντοτε η άδεια του οργάνου. Αντίθετα, μπορεί να λείπει αυτή. Στην περίπτωση αυτή → 27.1.τελευταίο εδάφιο: η δίκη συνεχίζεται κανονικά και δημιουργείται μόνο ενδοεταιρική ευθύνη. ΕΠΙΠΛΕΟΝ = το γενικό πληρεξούσιο αρκεί στην περίπτωση που έχουμε την άδεια αυτή.

Το γενικό αλλά και το ειδικό πληρεξούσιο βάσει του 27.6 πάει 5 χρόνια μπροστά και καταλαμβάνει κάθε πράξη μέχρι και την συζήτηση της αιτήσεως ακυρώσεως.

2) Μέχρι πότε μπορείς να δώσεις τα νομιμοποιητικά έγγραφα και πληρεξούσιο;

Κανονικά μέχρι την προτεραία της συζητήσεως. Μπορείς ωστόσο να ζητήσεις από το δικαστήριο προθεσμία εύλογη ή και αναβολή (27.2 πδ) ώστε να προσκομίσεις τα στοιχεία αυτά. Το αυτό και στην δίκη ουσίας, 28.2ΚΔΔ.

3) Θα κληθώ για συμπλήρωση αν λείπει κάτι;

Στην ακυρωτική δίκη, αν έχεις φέρει έστω και ένα πράγμα, για τα υπόλοιπα θα κληθείς να τα συμπληρώσεις βάσει του 27.3 και 33.4. Αντίθετα, δεν ισχύει το ίδιο στην δίκη ουσίας. Εκεί για να κληθείς να τα συμπληρώσεις πρέπει να τα έχεις προσκομίσει **όλα** και απλά κάποια να έχουν τυπικές ελλείψεις [28.3 και όχι καταστρατήγηση αυτού από το 139^Α].

Μπορώ να κληθώ γραπτώς μόνο αν τηλεφωνικώς δεν ευδοκιμεί η επικοινωνία.

¹⁶ Τα αυτά ισχύουν και στην ακυρωτική και στην δίκη ουσίας

4) Τι γίνεται με την νομιμοποίηση των αλλοδαπών νομικών προσώπων;

Διατάξεις παρέχονται από τον ΚΔΔ. 25.3, 30.4, 144.4ΚΔΔ.

Εκεί ορίζεται πως το πληρεξούσιο διέπεται από το δίκαιο του τόπου κατάρτισής του. Ο δικαστής θα πληροφορηθεί το αλλοδαπό δίκαιο βάσει του ΚΔΔ144 και ΚΔΔ152 με γνωμοδότηση από το Ινστιτούτο Διεθνούς και Αλλοδαπού Δικαίου. Στα ίδια μας οδηγεί και η διάταξη του ΑΚ11. Εντούτοις, είναι *lex specialis* ο ΚΔΔ και για αυτό εννοείται πως υπερέχει. Σημειώνεται πως το άρθρο 25 παρ. 3, και ιδίως το άρθρο 30 παρ. 4 ΚΔΔικ δεν εφαρμόζονται στην ακυρωτική δίκη του π.δ. 18/1989, ούτε ευθέως, ούτε αναλογικώς. Στην ακυρωτική δίκη μας ενδιαφέρει μόνο το ελληνικό δίκαιο ενώ η πληρεξουσιότητα διέπεται μόνο από αυτό [δίνεται με έναν από τους 3 τρόπους που προαναφέρθηκαν].

Η αίτηση επανασυζητήσεως

Πρόκειται για έναν θεσμό βάσει του οποίου όταν η νομιμοποίηση δεν έλαβε χώρα λόγω ανωτέρας βίας [όχι παράσταση δικηγόρου και όχι πληρεξούσιο εξαιτίας του διαδίκου ή του πληρεξουσίου], μπορείς μέσα σε 10 μέρες να αιτηθείς την επανασυζήτηση της υπόθεσης. Δεν υπάρχει ανάλογος θεσμός στο ΚΔΔ υπάρχει όμως ανακοπή ερημοδικίας εκεί, κάτι που δεν υπάρχει στο ΣτΕ. Η αίτηση επανασυζητήσεως είναι ο ανάλογος θεσμός της ανακοπής ερημοδικίας ενώπιον του ΣτΕ, μια και βάσει του πδ28 αποκλείεται η ερημοδικία. Πρόκειται για ένα οιονεί ένδικο βοήθημα.

- ⇒ Ο λόγος ανωτέρας βίας πρέπει να αναπτύσσεται στο ίδιο το δικόγραφο ΚΑΙ ΟΧΙ στο υπόμνημα
- ⇒ Ανωτέρα βία: όχι αν μπορώ να τηλεφωνήσω σε άλλο δικηγόρο- κρίσιμη γενικά για την ανωτέρα βία είναι η δυνατότητα ή όχι επικοινωνίας.

1) Η προθεσμία αυτή διακόπτεται;

Η προθεσμία αυτή δεν διακόπτεται. Εντούτοις, η προθεσμία αυτή μπορεί να ανασταλεί. ***Ποιοι είναι οι λόγοι για τους οποίους μπορεί να αναστέλλεται η προθεσμία;*** Λόγω ανωτέρας βίας ή λόγω των δικαστικών διακοπών [1/7 – 15/9].

Πάντως, και απόφαση να βγει προ του 10ημέρου, εγώ μπορώ να ασκήσω αίτηση επανασυζητήσεως. Μάλιστα, γίνεται τελεολογική συστολή της διάταξης και οι αποφάσεις βγαίνουν πάντα μετά από το 10ήμερο έτσι ώστε να μην διαταράσσεται το εν λόγω δικαίωμα.

2) Ως πότε τα έγγραφα που αποδεικνύουν την ανωτέρα βία;

Τα έγγραφα αυτά μέχρι και 6 μέρες πριν κατ' εξαίρεση.

3) Παρέμβαση και αίτηση επανασυζητήσεως.

Προσέχω το εξής. Αν ασκήσω παρέμβαση μέσα στις 10 μέρες, δηλαδή μεταξύ της συζητήσεως που ο διάδικος ή ο πληρεξούσιος απουσιάζει και της συζήτησης επί της αιτήσεως επανασυζητήσεως, η παρέμβαση είναι ελλειμματική. Μπορώ να ασκήσω παρέμβαση μόνο στην δεύτερη συζήτηση, μετά την αίτηση της επανασυζητήσεως. [παρέμβαση = κατάθεση + **επίδοση** μέχρι 6 πλήρεις μέρες πριν την συζήτηση].

4) *Αν γίνει δεκτή η αίτηση επανασυζητήσεως, ποιος δικάζει;*

Η ερώτηση εδώ αφορά το εξής: γίνεται παραπομπή στην αρχική σύνθεση του δικαστηρίου ή δικάζει η αποφανθείσα επί της αίτησης ακυρώσεως; Το δεύτερο για λόγους οικονομίας της δίκης.

Η κατάργηση της δίκης :

Η παραίτηση από το δικόγραφο

1) *Με ποιους τρόπους μπορεί να γίνει η παραίτηση από το δικόγραφο του ενδίκου μέσου; + παραίτηση από ανάκληση επιτρέπεται; + επιδικάζεται δικαστική δαπάνη;*

Πδ 30.1. → α) με δήλωση που κατατίθεται στην γραμματεία από πληρεξούσιο δικηγόρο είτε από τον ίδιο τον ιδιώτη [προτιμάται το δεύτερο] κανονικά με ειδική πληρεξουσιότητα ή με ειδική μνεία στο έγγραφο του γενικού πληρεξουσίου β) προφορικά στο ακροατήριο γ) με δήλωση στον συμβολαιογράφο από τον ιδιώτη. Το έγγραφο πηγαίνει στο ΣτΕ έως την συζήτηση στο ακροατήριο

Παραίτηση υπό όρους ή αιρέσεις δεν επιτρέπεται και θεωρείται ότι δεν έγινε [30.3 πδ 18/89]. Το αυτό ισχύει και στο 143.3ΚΔΔ. Τόσο στην δίκη ουσίας όσο και στην ακυρωτική δεν επιτρέπεται να γίνει ανάκληση της παραιτήσεως. Καταρχήν λοιπόν δεν γίνεται. Επειδή όμως είναι μια δήλωση βουλήσεως, επιτρέπονται τα ελαττώματα επί αυτής και έτσι μπορεί μόνο σε πλάνη, απάτη, απειλή // συγγνωστή : 108/2012

Δικαστική δαπάνη δεν επιδικάζεται σε περίπτωση παραίτησης και το παράβολο μπορεί να επιστραφεί.

2) *Περιπτώσεις μη έγκυρης παραίτησης*

πχ παραίτηση που γίνεται μετά την πρώτη συζήτηση της υπόθεσης, παραίτηση που γίνεται με υπόμνημα μετά την πρώτη συζήτηση ή παραίτηση με επιστολή/ φαξ ή άλλον δικηγόρο

3) *Μετά την παραίτηση μπορεί να ασκήσει εκ νέου αίτηση ακυρώσεως;*

Ναι, αφού η πρώτη θεωρείται ως μη ασκηθείσα. Αυτό ισχύει αρκεί να γίνεται μέσα στην προθεσμία.

Η αποδοχή της προσβαλλόμενης πράξης/ απόφασης

1) *Είδη αποδοχής;*

Η αποδοχή της πράξης μπορεί να είναι ρητή ή σιωπηρή / de facto. Για την δεύτερη έχουμε να σημειώσουμε αρκετά. Η αποδοχή που συνάγεται από την **συμπεριφορά** του διοικουμένου και δεν αφήνει περιθώρια αμφιβολίας περί μη αποδοχής, μπορεί να συνιστά αποδοχή της προσβαλλόμενης πράξης. Πχ συμμετοχή σε διαγωνισμό δημοσίων έργων χωρίς επιφυλάξεις. **Θυμάμαι από πρακτικά Βαλάκα το εξής → νομολογιακά: κάποιος που συμμετείχε σε διαγωνισμό ΑΣΕΠ χωρίς να έχει περιλάβει**

επιφύλαξη σχετικά με τυχόν αντίθεση όρων της προκήρυξης στο Σύνταγμα, δεν αρκεί για να άρει το έννομο συμφέρον του προς προβολή λόγου ακυρώσεως με τον οποίο να αμφισβητεί την νομιμότητα όρων της προκήρυξης. Αυτό γιατί η μη ρητή υποβολή της ανωτέρω επιφύλαξης δεν συνάγεται, άνευ άλλου, σαφής και ανεπιφύλακτη αποδοχή των όρων, ακόμα και αν είναι αντισυνταγματικών πχ.

Ακόμα η αποδοχή μπορεί να γίνεται ως εξής: να αποδέχεται την απόφαση με υπόμνημά του ο εφεσίβλητος.

2) Πάμε στην σιωπηρή αποδοχή της πράξης. Ποια είναι η κρίσιμη τελεολογία για να συνάγουμε αν όντως έχουμε μια συμπεριφορά που συνιστά αποδοχή της πράξης;

Βλέπουμε την δυνατότητα πρόβλεψης του διοικουμένου – ζήτημα νοημοσύνης του. Εν αμφιβολία δεν έχουμε/ συνάγουμε αποδοχή. Τεκμήριο συναγωγής αποδοχής ΔΕΝ μπορεί να υπάρξει λόγω αντίθεσης με την ΕΣΔΑ και το Σ20.

Θάνατος και κατάργηση της δίκης

Είναι ίδιες οι συνέπειες από τον θάνατο του αιτούντος και από τον θάνατο/ διάλυση του καθού;

Όχι

Θάνατος του αιτούντος → αν δεν εκδηλώνεται η βούληση συνεχίσεως, η δίκη καταργείται με α. 31.1. Δήλωση για συνέχιση ως την πρώτη συζήτηση. Αν δεν γίνει δήλωση // 1) πρώτα γίνεται αναβολή της συζήτησης 2) καταργείται η δίκη

Θάνατος καθού → δεν επηρεάζει καταρχήν την δίκη [α.31.3]

Ανακοπή εκτέλεσης, 217

Ο ΚΔΔ αξιοποιείται σε διαφορές δημοσίου δικαίου και όχι σε διαφορές ιδιωτικού =ΚΕΔΕ. Η πράξη είναι δημοσίου δικαίου όταν η υποκείμενη αιτία είναι δημοσίου δικαίου ενώ είναι ιδιωτικού δικαίου όταν η υποκείμενη αιτία είναι ιδιωτικού. Αυτό ισχύει βάσει της θεωρίας της υποκείμενη αιτίας που αναπτύχθηκε από το ΑΕΔ με την απ. 2/1991, ενώ η άλλη θεωρία που υποστηρίχθηκε ήταν αυτή της αποκοπής εσόδου.

1. Κατά ποιων πράξεων η ανακοπή; Κατά:

- α) της πράξης της ταμειακής βεβαίωσης του εσόδου,
- β) της κατασχέτηρας έκθεσης,
- γ) του προγράμματος πλειστηριασμού,
- δ) της έκθεσης πλειστηριασμού και
- ε) του πίνακα κατάταξης.

Υπάρχουν 2 ακόμα που λείπουν → ο χρηματικός κατάλογος (αν και συνήθως ενσωματώνεται με την καταλογιστική πράξη και άρα μπορεί να προσβληθεί και με

προσφυγή ή με την ταμειακή βεβαίωση) + ατομική ειδοποίηση (σε όλες τις έννομες σχέσεις διοικητικού δικαίου πλην φορολογικού που δεν είναι εκτελεστή).

2. Πώς ασκείται η ανακοπή εκτέλεσης;

219 ΚΔΔ → κατάθεση + επίδοση επί ποινή απαραδέκτου της συζητήσεως. Αρμόδιο δικαστήριο κατά το 218 ΚΔΔ είναι για τον πρώτο βαθμό (ανεξαρτήτως ποσού) το Μονομελές Πρωτοδικείο (πράγμα που έχει κριθεί αντισυνταγματικό) και για τον 2ο βαθμό: για ποσά που δεν υπερβαίνουν τα 60χιλ το μονομελές εφετείο, ενώ αν το υπερβαίνουν αρμόδιο είναι το τριμελές εφετείο. Στο ζήτημα της αρμοδιότητας αναφέρονται ζητήματα συνταγματικότητας.

3. Από ποιον εκπροσωπείται το δημόσιο;

Από τον προϊστάμενο της ΔΟΥ. Βλέπουμε ότι πρόκειται για μια εξαίρεση. Γενικά, στην δίκη ουσίας κατά το ΚΔΔ25.1, το Δημόσιο εκπροσωπείται από τον Υπουργό Οικονομικών. Δεν εκπροσωπείται στην δίκη ανακοπής αλλά και στην φορολογική διαφορά όπου και εκπροσωπείται από τον προϊστάμενο της ΔΟΥ. Επίσης στην δίκη σημάτων εκπροσωπείται από τον Υπουργό Ανάπτυξης (αντίθετα στην ακυρωτική δίκη εκπροσωπείται από τον αρμόδιο κάθε φορά υπουργό που βρίσκεται στην κορυφή της οργανωτικής πυραμίδας πχ πολεοδομία: υπουργός υποδομών, γραφείο εκπαίδευσης: υπουργός παιδείας).

4. Παρέμβαση στην δίκη ανακοπής- πώς ασκείται;

Με προφορική δήλωση στο ακροατήριο (ή γραπτά νωρίτερα).

5. Μπορώ σε ανακοπή να ρποβάλλω λόγο ουσίας;

Αυτό τίθεται καλύτερα με ένα παράδειγμα. Πχ εγώ έχω παρκάρει κάπου παράνομα, πχ στο νοσοκομείο Σωτηρία. Μου επιβάλλεται για αυτό πρόστιμο. μπορώ να προσβάλλω το πρόστιμο με προσφυγή (διαφορά ουσίας α. 66 ν. 4055/2012). Αν δεν το προσβάλλω καταλήγει στην ΔΟΥ. Εκεί γράφεται στον χρηματικό κατάλογο, γίνεται μετά ταμειακή βεβαίωση και μετά ατομική ειδοποίηση. Η ταμειακή βεβαίωση προσβάλλεται με ανακοπή. Μπορώ να πω εγώ τότε ότι δεν είδα το πρόστιμο γιατί είχε πέσει κάτω; Μπορώ να προτείνω δηλαδή λόγο ουσίας στην ανακοπή; (Παναγιώτης Κανελλόπουλος). → ΚΔΔ224.4. → αν το αρχικό ένδικο βοήθημα είναι η προσφυγή, όχι δεν μπορώ. Αντίθετα, αν το ένδικο βοήθημα είναι η αίτηση ακυρώσεως, επειδή εκεί δεν προβάλλω λόγο ουσίας εξ αρχής θα μπορώ, πχ σε αυθαίρετο. → μιλώ μόνο για λάθη της διοικητικής πράξεως.

Υπάρχει κάτι που πάντοτε ωστόσο μπορώ να επικαλεστώ στην δίκη ανακοπής αν και αποτελεί λόγο ουσίας; → καταβολή – απόσβεση¹⁷!, συμψηφισμός, άφεση χρέους

6. Έλεγχος ατομικής διοικητικής πράξης στην δίκη της ανακοπής.

¹⁷Αναλογικά: παραγραφή φορολογικής αξιώσεως, αναλογικότητα, ατελής ατομική ειδοποίηση ειδικά όταν πρόκειται για τρίτα αλληλεγγύως ευθυνόμενα πρόσωπα (πχ α. 50 ΚΦΔ: γενικός διευθυντής, διευθύνων σύμβουλος, διαχειριστές, εκκαθαριστές, πρόσωπα που εν τοις πράγμασιν ασκούν διοίκηση). Μέχρι σήμερα, αν κάποιος αποδείξει ότι δεν ασκούσε πραγματική διαχείριση, κερδίζει την ανακοπή. Τα τρίτα αυτά πρόσωπα καθίστανται οφειλέτες του Ελληνικού Δημοσίου μόνο αν τους έχει επιδοθεί ατομική ειδοποίηση. Σημειώνεται πως τα πρόσωπα αυτά πια έχουν 2 ένδικα βοηθήματα, την προσφυγή και την ανακοπή που δεν αλληλοαποκλείονται.

Καταρχήν ο παρεμπόπων έλεγχος μιας ατομικής διοικητικής πράξης δεν ελέγχεται παρεμπιπτόντως. Εξαίρεση όμως αποτελεί το 224.4 για την ταμειακή βεβαίωση → *mutatis mutandis* και στην φορολογική διαφορά αλλά και για την ατομική ειδοποίηση.

7. Ατομική ειδοποίηση:

Στοιχεία της: 1) ύπαρξη 2) ύψος του χρέους, 3) αιτία της βεβαιώσεως / αριθμός ταμειακής βεβαιώσεως, 4) ιδιότητα του τρίτου ευθυνόμενου πχ διευθύνων σύμβουλος → αν λείπει κάποιο στοιχείο ΔΕΝ καθίσταται οφειλέτης του ελληνικού δημοσίου

151. Επιτρέπεται 2η ανακοπή εκτελέσεως; [ερώτηση που αναφέρθηκε στο μάθημα της προσωρινής προστασίας αλλά ταιριάζει εδώ]

Αναλογικώς από την προσφυγή, επιτρέπεται η δεύτερη ανακοπή υπό τις προϋποθέσεις που επιτρέπεται και η δεύτερη προσφυγή (αν είναι απαράδεκτη). Άλλη άποψη: δεν επιτρέπεται η δεύτερη ανακοπή (εξ αντιδιαστολής) – επειδή δεν υπάρχει νομοθετική ρύθμιση. Σημειώνεται πως γενικά, άπαξ άσκηση των ενδίκων μέσων (ανεξάρητος κανόνας).